Υποστήριξη της ένταξης και της διαφορετικότητας στη διδασκαλία

(Supporting Inclusion and Diversity in Teaching - SIDiT)

Εγχειρίδιο για εκπαιδευτικούς

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους εταίρους που βοήθησαν στην ανάπτυξη του εγχειρίδιου.

Είμαστε ιδιαίτερα ευγνώμονες στις συνεργάτιδες που συμμετείχαν στη διαδικασία δημιουργίας και εμπλούτισαν την ανάπτυξη του υλικού, παρέχοντας ανατροφοδότηση και σχόλια:

- Miriam Colum, Maja Haals Brosnan, Aiveen Mullally, Sorcha Browne and Barbara O'Toole (Marino Institute of Education)
- Vasiliki Katsomaliari (Goethe-Institut Athen)

Θα θέλαμε, επίσης, να ευχαριστήσουμε για τη συμβολή τους στην ανάπτυξη και την πιλοτική δοκιμή των μαθημάτων τους/τις παρακάτω συνεργάτες/ιδες:
- Florence Papadopoulos, Jorge Andreo Juez (GO! lagere school Toverfluit)
- Silke Beerens, Ilse Maes (GO! Basisschool Unescoschool Koekelberg)

Partners

GOETHE INSTITUT
BANTANI EDUCATION
basisschool campus unesco KOEKELBERG
INSTITIÚID OIDEACHAIS MARINO INSTITUTE OF EDUCATION
materahub
PAR Visoka poslovna škola UNIVERSITY COLLEGE
HELLENIC REPUBLIC National and Kapodistrian University of Athens EST. 1837
CCS Digital Education

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union
Co-funded by the GOETHE INSTITUT

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 5

I. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ (SIDiT) 6

Πλαίσιο 6

Στόχος του SIDiT 6

Ανάπτυξη και εφαρμογή 6

II. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΑΞΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ 7

Σε ποιον/α απευθύνεται αυτό το εγχειρίδιο; 7

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το εγχειρίδιο 7

Έμπνευση για την ανάπτυξη αυτού του εγχειριδίου 7

Πλαίσια αναφοράς DigComp και EntreComp 8

ΠΥΛΩΝΑΣ 1: ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΥΠΟΒΑΘΡΑ 12

Δικαιώματα των παιδιών 12

Διαπολιτισμική εκπαίδευση 13

- Υπόβαθρο 13
- Γενικές αρχές διαπολιτισμικών ικανοτήτων 14
- Πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη παιδαγωγική και εκπαίδευση ενάντια στις προκαταλήψεις 14
- Τάξεις με γλωσσική ποικιλομορφία 16
- Πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη μαθηματική εκπαίδευση 16

Η τάξη ως ασφαλής χώρος 17

- Συμφωνία βασικών αξιών στην τάξη 17

Παρουσίαση θρησκειών και πεποιθήσεων στη διαπολιτισμική εκπαίδευση 18

ΠΥΛΩΝΑΣ 2: ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ 20

Καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση (UDL) 20

- Οδηγίες UDL 21
- Χρήση UDL στην τάξη 22

Η συμπερίληψη στοιχείων Συνδυασμένης Εκμάθησης Επιστημονικού Αντικειμένου και Ξένης Γλώσσας (CLIL) 23

- Ενσωμάτωση του CLIL στο SIDiT 23
- Οφέλη του CLIL μέσω του SIDiT 23

Μάθηση με βάση τον σχεδιασμό (DBL) 23

- Τα οφέλη του DBL στη μεθοδολογία SIDiT και στα σενάρια διδασκαλίας 24

Εργασία μέσω πρότζεκτ 24

Ηλεκτρονικά πορτφόλιο 25

- Προτάσεις για δημιουργία ηλεκτρονικών πορτφόλιο μέσω διαδικτυακών πλατφορμών 25

Περιεχόμενα

ΠΥΛΩΝΑΣ 3: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ 26
Εισαγωγή 26
Προπαρασκευαστική εργασία 1: Συμφωνία βασικών αξιών στην τάξη 26
Προπαρασκευαστική εργασία 2: Θεμέλια για στοχαστική μάθηση 26
Προπαρασκευαστική εργασία 3: Κουτί σκέψεων/συναισθημάτων 26
Προπαρασκευαστική εργασία 4: Οικογενειακός τοίχος 27
Προπαρασκευαστική εργασία 5: Ποικιλόμορφο και πολύγλωσσο διδακτικό υλικό 27
Προτάσεις για την προετοιμασία ενός πολιτισμικά ποικιλόμορφου συμπεριληπτικού περιβάλλοντος μάθησης 28
Διαμόρφωση των σεναρίων διδασκαλίας 31
Υπόδειγμα σεναρίου διδασκαλίας 31

ΛΙΣΤΑ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ 34

III. ΥΛΙΚΑ: ΣΕΝΑΡΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ 35
Σειρά: Ταυτότητα και αίσθηση του ανήκειν 37
Το πρότζεκτ «ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ» 38
Ατομική και ομαδική ταυτότητα 41
Ο ευρύτερος κόσμος και εγώ 44
Τι είναι το φύλο; 48
Πίεση από συνομηλίκους/ες 52
Τραγούδι για έναν ξεχωριστό άνθρωπο στη ζωή μου 55

Σειρά: Θρησκεία και πεποιθήσεις 59
Σημαντικοί τόποι 60
Διάλογος σχετικά με τις πεποιθήσεις 63
Δημιουργία μιας μάνταλα από τη φύση 66

Σειρά: Κοινωνική δικαιοσύνη 69
Μαθαίνοντας για τα δικαιώματα των παιδιών 70
Σχολείο χωρίς εκφοβισμό 74
Διανομή τροφίμων 78
Στρατευμένη τέχνη 81

Σειρά: Πολιτισμικά ευαισθητοποιημένα μαθηματικά 84
Διδασκαλία θετικών και αρνητικών αριθμών χρησιμοποιώντας τις προσωπικές μαθηματικές ιστορίες των παιδιών 85
Χρήση διαγραμμάτων Venn για την προώθηση της πολιτισμικής συνειδητοποίησης και κατανόησης 89
Σπατάλη τροφίμων 92

Εισαγωγή

Το εγχειρίδιο SIDiT για σχολεία ενισχύει την πρόσβαση, τη συμμετοχή και την επιτυχία των παιδιών σε διαφορετικούς τομείς της εκπαίδευσης.

Αυτό το εγχειρίδιο βοηθά τους/τις εκπαιδευτικούς να ενισχύσουν τις συμπεριληπτικές πρακτικές στις τάξεις τους. Παρέχει μια πρακτική και προσιτή προσέγγιση για τους/τις εκπαιδευτικούς, ώστε να υποστηρίζουν μαθητές/τριες από ποικίλα πολιτισμικά υπόβαθρα. Δίνεται έμφαση στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, της συνεργασίας και της διασκέδασης για παιδιά ηλικίας 8 έως 14 ετών.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το SIDiT είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση **www.SIDiTproject.eu/**

I. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ (SIDiT)

Πλαίσιο

SIDiT σημαίνει υποστήριξη της ένταξης και της διαφορετικότητας στη διδασκαλία (Supporting Inclusion and Diversity in Teaching). Πρόκειται για ένα πρόγραμμα Erasmus+, το οποίο ανταποκρίνεται στο τρέχον εκπαιδευτικό πλαίσιο στην Ευρώπη, παρέχοντας πόρους και ευκαιρίες επιμόρφωσης για τους/τις εκπαιδευτικούς, για διδασκαλία χωρίς αποκλεισμούς.

Το SIDiT έχει αναπτύξει μια νέα προσέγγιση διδασκαλίας και μάθησης, η οποία παρέχει μια βάση για εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς για παιδιά από διαφορετικά υπόβαθρα, με ιδιαίτερη έμφαση στην ένταξη των παιδιών μεταναστών.

Στόχος του SIDiT

Το εγχειρίδιο SIDiT έχει σχεδιαστεί για να βοηθά τους/τις μαθητές/τριες και τους/τις εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν αποτελεσματικές και καινοτόμες συμπεριληπτικές πρακτικές. Έχει ως στόχο να είναι προσιτό για χρήση από τους/τις εκπαιδευτικούς στις τάξεις. Έχει δημιουργηθεί με παραδείγματα καλών πρακτικών από τις συνεργαζόμενες χώρες του προγράμματος. Είναι ένα πρακτικό εργαλείο που καλεί τα σχολεία να συμμετάσχουν σε παιδοκεντρικές δράσεις υπό τη μορφή έργων (project) που είναι προσαρμόσιμες στα τοπικά προγράμματα σπουδών, και παράλληλα, παρέχουν ευκαιρίες αναστοχασμού σχετικά με συμπεριληπτικές εκπαιδευτικές πρακτικές. Το εγχειρίδιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπληρωματικά σε δράσεις που πραγματοποιούνται ήδη στα σχολεία.

Ανάπτυξη και εφαρμογή

Το εγχειρίδιο SIDiT περιλαμβάνει μια σειρά από σενάρια διδασκαλίας. Παρουσιάζει μια μεθοδολογία που βασίζεται στις αρχές της διαπολιτισμικής και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, η οποία συνδυάζει συγκεκριμένες διδακτικές προσεγγίσεις, όπως η μάθηση βάσει σχεδιασμού (design-based learning), η συμπερίληψη στοιχείων Ενσωματωμένης Εκμάθησης Περιεχομένου και Γλώσσας (CLIL) και οι αρχές καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση (UDL). Τα σενάρια διδασκαλίας προσφέρουν ενεργητικές μαθησιακές εμπειρίες σε ποικίλα θέματα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλα τα παιδιά της τάξης. Τα θέματα των σεναρίων διδασκαλίας σχετίζονται με τα τοπικά προγράμματα σπουδών και τα επιθυμητά μαθησιακά αποτελέσματα. Οι δραστηριότητες υποστηρίζουν και ενισχύουν βασικές δεξιότητες και γνώσεις για παιδιά ηλικίας 8 έως 14 ετών. Τα σενάρια διδασκαλίας προτείνουν τρόπους εφαρμογής της μεθοδολογίας SIDiT στην τάξη για την ενίσχυση των εγκάρσιων δεξιοτήτων των παιδιών, συμπεριλαμβανομένου του ψηφιακού γραμματισμού, του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας και των επιχειρηματικών δεξιοτήτων.

II. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΑΞΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥΣ

Σε ποιον απευθύνεται αυτό το εγχειρίδιο;

Αυτό το εγχειρίδιο απευθύνεται σε δασκάλους/ες, εκπαιδευτικούς και όλους/ες όσους/ες ασχολούνται με την εκπαίδευση και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που επιθυμούν να προωθήσουν τις καλές πρακτικές, είτε επίσημες είτε άτυπες, και να αυξήσουν τη συμμετοχή των παιδιών. Απευθύνεται επίσης σε όσους/ες λαμβάνουν μέρος στο διαδικτυακό σεμινάριο επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος.

Επιπλέον, αυτό το εγχειρίδιο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς συμβούλους και φορείς χάραξης πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων των Υπουργείων Παιδείας, των περιφερειακών κυβερνήσεων και των τοπικών αρχών που είναι αρμόδιες για την εκπαίδευση. Τέλος, σε όσους/ες ενδιαφέρονται να εφαρμόσουν στην πράξη την προσέγγιση διδασκαλίας και μάθησης του SIDiT και σε όσους/ες μπορούν να προωθήσουν τη μεταφορά της μεθοδολογίας του έργου σε άλλα ευρωπαϊκά πλαίσια.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το εγχειρίδιο

Η χρήση αυτού του εγχειριδίου αποτελείται από 8 βήματα:

1. Διαβάστε το εγχειρίδιο και εξοικειωθείτε με τις έννοιες στις οποίες βασίζονται τα σενάρια διδασκαλίας.
2. Χρησιμοποιήστε τις προτάσεις που παρέχονται στον Πυλώνα 3 (βλ. σχετική ενότητα παρακάτω) για να αναλογιστείτε τι είναι διαθέσιμο στην τάξη και στο σχολείο, ώστε να υποστηρίξετε τα μαθήματα.
3. Προσδιορίστε επιπλέον υλικά που μπορεί να χρειαστείτε για να διασφαλίσετε ότι έχετε μια συμπεριληπτική τάξη.
4. Χρησιμοποιήστε τα σενάρια διδασκαλίας στην τάξη σας. Αυτά τα μαθήματα είναι το σημείο εκκίνησης για το τελικό έργο.
5. Καταγράψτε τις εργασίες των παιδιών. Η καταγραφή μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε μέσο, όπως, μεταξύ άλλων, φωτογραφίες, σχέδια, ημερολόγιο αναστοχασμού, ιστολόγιο ή podcast.
6. Συγκεντρώστε όλα τα στοιχεία των σεναρίων διδασκαλίας για να δημιουργήσετε ένα ηλεκτρονικό πορτφόλιο (ePortfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι μια συλλογή των έργων των παιδιών σε ηλεκτρονική μορφή που καταγράφει τη μάθηση με την πάροδο του χρόνου.
7. Βρείτε ένα δημιουργικό όνομα για το τελικό έργο.
8. Κοινοποιήστε το τελικό έργο σε μια διαδικτυακή πλατφόρμα.

Έμπνευση για την ανάπτυξη αυτού του εγχειριδίου

Το SIDiT βασίζεται στη λογική ότι η ένταξη στην τάξη είναι ένα ζωτικής σημασίας πρώτο βήμα για τα παιδιά, ώστε να αποκτήσουν τον τρόπο σκέψης και τις δεξιότητες που θα χρειαστούν για να ενσωματωθούν επιτυχώς σε ευρείες κοινωνικές ομάδες, και στο κοινωνικό σύνολο.

Αυτό το εγχειρίδιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από εκπαιδευτικούς που θέλουν να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη των εγκάρσιων δεξιοτήτων, όπως οι μεταγνωστικές ικανότητες, η κριτική σκέψη, ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας, η επιχειρηματικότητα και οι γλώσσες ως εργαλείο για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης.

Για να επιτευχθεί αυτό, το SIDiT συνδυάζει υπάρχουσες διδακτικές προσεγγίσεις που προωθούν τη διαθεματική, διερευνητική διδασκαλία και τη μάθηση βασισμένη στη δράση και με επίκεντρο τα παιδιά. Πηγή έμπνευσης

αποτελεί εν μέρει η μαθησιακή διαδικασία του προγράμματος CRADLE[1], που επιτρέπει στους/τις εκπαιδευτικούς να παρακολουθούν την πρόοδο των παιδιών και να διασφαλίζουν ότι τα παιδιά έχουν ουσιαστικές μαθησιακές εμπειρίες.

Σε αυτήν τη διαδικασία εφαρμόζονται ή ενσωματώνονται δραστηριότητες που ενισχύουν τις γλωσσικές δεξιότητες, καθώς και τις επιχειρηματικές και ψηφιακές δεξιότητες. Τα πλαίσια *DigComp* και *EntreComp* που δημιουργήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2016, τα οποία χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση και την ανάπτυξη ψηφιακών και επιχειρηματικών δεξιοτήτων, έχουν επίσης λειτουργήσει ως έμπνευση για τη σύλληψη και ανάπτυξη του εγχειριδίου SIDiT.

Πλαίσια αναφοράς *DigComp* και *EntreComp*

Το *DigComp* και το *EntreComp* μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλους τους τομείς στον κλάδο της εκπαίδευσης, από την πρώιμη παιδική ηλικία, την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, τη μεταπρωτοβάθμια εκπαίδευση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση έως την εκπαίδευση ενηλίκων[2]. Αυτά τα πλαίσια ενισχύουν τις ψηφιακές και επιχειρηματικές ικανότητες των εκπαιδευτικών σε τάξεις σε όλη την Ευρώπη.

European Digital Competence, DigComp

1. Το «Creating Activity Designed Language Learning Environment for Entrepreneurship Education» (CRADLE) είναι ένα πρόγραμμα Erasmus+ (Δράση KA2) που ολοκληρώθηκε το 2020.
Το CRADLE ακολουθεί μια διαδικασία 4 βημάτων:
1. Ενεργοποίηση περιεχομένου και γλώσσας από προηγούμενη μάθηση / προηγούμενη κατανόηση και έρευνα
2. Διαμόρφωση υποθέσεων και δραστηριοτήτων σχεδιασμού / παραγωγή και σχεδιασμός ιδεών
3. Εκτέλεση δραστηριοτήτων και καταγραφή παρατηρήσεων / δημιουργία πρωτοτύπων και δράσεων
4. Διατύπωση συμπερασμάτων και δημιουργία μεταφοράς / αξιολόγηση και στοχασμός

2. Το EntreCompEdu και το DigCompEdu ασχολούνται με την επαγγελματοποίηση των εκπαιδευτικών. Το υλικό είναι διαθέσιμο δωρεάν σε διάφορες γλώσσες στη διεύθυνση www.EntreCompedu.eu και ec.europa.eu/jrc/en/DigCompedu.

Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ψηφιακών Ικανοτήτων για τους Πολίτες, γνωστό και ως *DigComp*, είναι ένα πλαίσιο αναφοράς που περιγράφει τι σημαίνει το να έχει κανείς ψηφιακές ικανότητες. Η ψηφιακή ικανότητα είναι μια βασική εγκάρσια ικανότητα που σημαίνει ότι κάποιος μπορεί να χρησιμοποιήσει ψηφιακές τεχνολογίες με κριτικό, συνεργατικό και δημιουργικό τρόπο. Το *DigComp* μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε πολλούς τομείς, κλάδους και συστήματα για να δώσει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να αναπτύξουν ψηφιακές ικανότητες.

Το εγχειρίδιο[3] προσδιορίζει 21 ικανότητες που είναι απαραίτητες για να θεωρηθεί κάποιος/α ως «ψηφιακά ικανός/η» και τις χαρτογραφεί σε οκτώ επίπεδα επάρκειας, από τα πιο βασικά έως τα προχωρημένα επίπεδα.

Το μοντέλο *DigComp* διαμορφώνει τα βασικά στοιχεία της ψηφιακής ικανότητας σε πέντε τομείς: γραμματισμός σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, επικοινωνία και συνεργασία, δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, ασφάλεια και επίλυση προβλημάτων. Το SIDiT ενισχύει τρεις ψηφιακές ικανότητες σύμφωνα με το πλαίσιο DigComp, όπως περιγράφεται παρακάτω.

Τομέας ικανοτήτων	Ικανότητα	Εφαρμογή SIDiT
1. Γραμματισμός σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα	1.1 Περιήγηση, αναζήτηση και φιλτράρισμα δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου 1.2 Αξιολόγηση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου 1.3 Διαχείριση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	Κάθε σενάριο διδασκαλίας καλεί τα παιδιά να περιηγηθούν και να αναζητήσουν πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με κάθε θέμα και να χρησιμοποιήσουν αυτά τα δεδομένα για ενημερωμένη μάθηση. Η χρήση προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού, είτε στο διαδίκτυο είτε εκτός σύνδεσης, διευκολύνει τον γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα.
2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.1 Αλληλεπίδραση μέσω ψηφιακών τεχνολογιών 2.2 Κοινή χρήση μέσω ψηφιακών τεχνολογιών 2.3 Συμμετοχή πολιτών μέσω ψηφιακών τεχνολογιών 2.4 Συνεργασία μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	Το εγχειρίδιο και τα σενάρια διδασκαλίας καλούν τα παιδιά να ασχοληθούν με το περιεχόμενο και τις πληροφορίες και να τα αξιοποιήσουν ώστε να υποστηρίξουν τη μάθησή τους. Τα παιδιά θα συνεργαστούν με συνομηλίκους/ες σε διάφορα περιβάλλοντα μέσω ψηφιακών τεχνολογιών ως προς τη διαχείριση και την ανάπτυξη μιας ψηφιακής ταυτότητας.
3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	3.1 Ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου 3.2 Ενσωμάτωση και αναδιαμόρφωση ψηφιακού περιεχομένου	Τα παιδιά θα αναπτύξουν ψηφιακό περιεχόμενο με τη μορφή podcast, αρχείων πολυμέσων και σημείων κοινής χρήσης, όπως το dropbox ή διαδικτυακές πλατφόρμες.

3. publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC106281

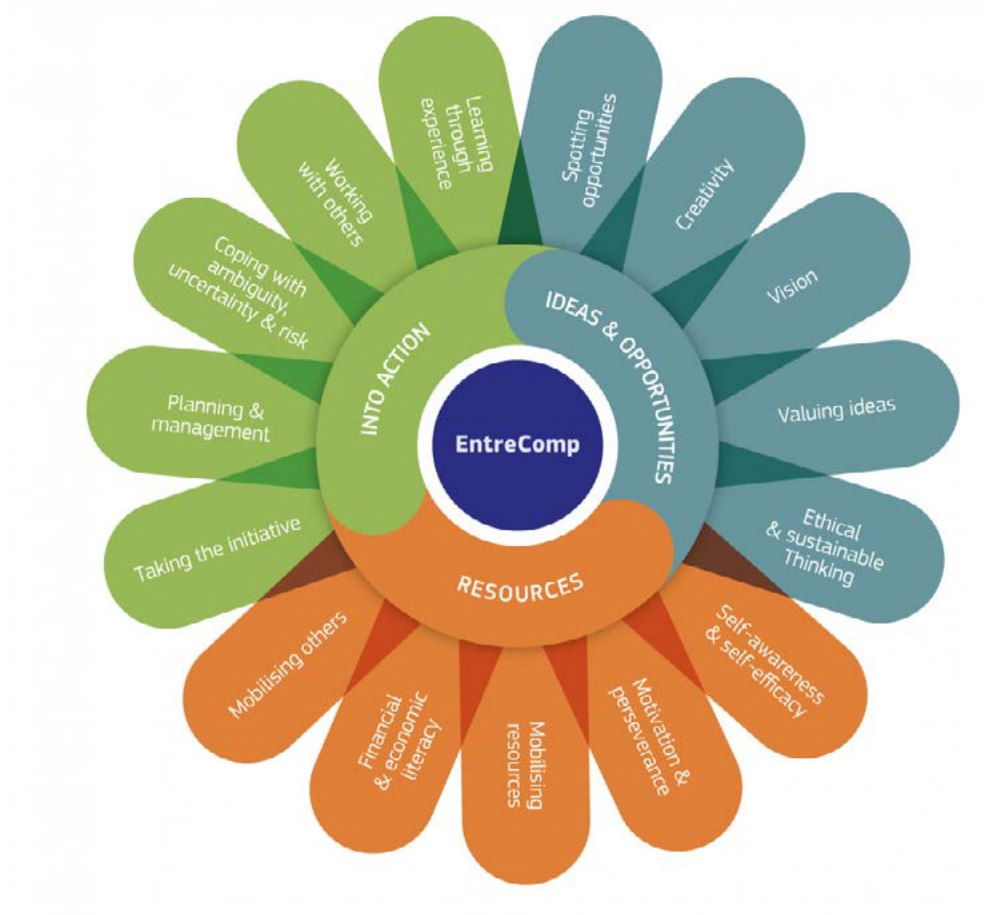

Entrepreneurship Competence Framework, EntreComp

Το Πλαίσιο επιχειρηματικών ικανοτήτων, γνωστό ως EntreComp, είναι ένα πλαίσιο αναφοράς που εξηγεί την επιχειρηματική νοοτροπία. Στόχος είναι να συμβάλει στην κατανόηση του τι σημαίνει επιχειρηματικότητα ως βασική ικανότητα για τη δια βίου μάθηση.

Το εγχειρίδιο[4] προσδιορίζει 15 ικανότητες σε τρεις βασικούς τομείς που χωρίζονται σε οκτώ επίπεδα επάρκειας, από τα πιο βασικά έως προχωρημένα επίπεδα. Έχει δημιουργηθεί προκειμένου να υποστηρίξει και να εμπνεύσει δράσεις για τη βελτίωση της επιχειρηματικής ικανότητας των ευρωπαίων πολιτών και οργανισμών ως μέρος του Νέου ευρωπαϊκού θεματολογίου δεξιοτήτων (Entre Comp into Action, Οδηγός χρήστη, 2018, σελ.13).

Οι τρεις τομείς επιχειρηματικών ικανοτήτων που έχουν προσδιοριστεί είναι οι εξής: ιδέες και ευκαιρίες, πόροι και δράση. Σύμφωνα με το πλαίσιο, το SIDiT έχει ως στόχο να ανταποκριθεί στις ικανότητες που αναφέρονται παρακάτω.

4. https://joint-research-centre.ec.europa.eu/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework_en

Ικανότητες ανά τομέα:
ΙΔΕΕΣ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Ικανότητα	Υπόδειξη	Εφαρμογή SIDiT
1.2 Δημιουργικότητα	Αναπτύξτε δημιουργικές και χρήσιμες ιδέες	Τα σενάρια διδασκαλίας παροτρύνουν τη δημιουργικότητα, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
1.4 Εκτίμηση ιδεών	Αξιοποιήστε στο έπακρο τις ιδέες και τις ευκαιρίες	

Ικανότητες ανά τομέα:
ΠΟΡΟΙ

Ικανότητα	Υπόδειξη	Εφαρμογή SIDiT
2.1 Αυτογνωσία και αυτοαποτελεσματικότητα	Πιστέψτε στον εαυτό σας και συνεχίστε να εξελίσσεστε	Τα σενάρια διδασκαλίας παροτρύνουν τη δημιουργικότητα, διευκολύνουν την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την κοινωνική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
2.2 Κίνητρα και επιμονή	Μείνετε συγκεντρωμένοι/ες και μην εγκαταλείπετε την προσπάθεια	

Ικανότητες ανά τομέα:
ΔΡΑΣΗ

Ικανότητα	Υπόδειξη	Εφαρμογή SIDiT
3.1 Ανάληψη πρωτοβουλίας	Τολμήστε το	Το εγχειρίδιο και τα σενάρια διδασκαλίας κινούν διαδικασίες που δημιουργούν αξία, θέτουν στόχους, ενθαρρύνουν τη λήψη αποφάσεων, την ενεργή μάθηση και τη συνεργατική μάθηση.
3.4 Συνεργασία με άλλους/ες	Κάντε ομάδες, συνεργαστείτε και δικτυωθείτε	
3.5 Μάθηση μέσω της εμπειρίας	Βιωματική μάθηση	

ΠΥΛΩΝΑΣ 1:
ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΥΠΟΒΑΘΡΑ

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Όλα τα παιδιά έχουν δικαιώματα, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο, το φύλο, τη θρησκεία, τη γλώσσα, την εθνική τους ταυτότητα ή οποιοδήποτε άλλο χαρακτηριστικό της ταυτότητάς τους. Σε αυτά περιλαμβάνεται το δικαίωμα στην εκπαίδευση και ιδίως το δικαίωμα στην εκπαίδευση που λαμβάνει υπόψη το διαφορετικό υπόβαθρο, τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες τους. Επομένως, τα δικαιώματα των παιδιών ενισχύουν την πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς.

Το άρθρο 28 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΟΗΕ, 1989) ορίζει ότι όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στη βασική εκπαίδευση, η οποία πρέπει να είναι δωρεάν και υποχρεωτική. Το άρθρο 29 της Σύμβασης ορίζει ότι αυτή η εκπαίδευση πρέπει να αποσκοπεί:

«α) Στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και στην πληρέστερη δυνατή ανάπτυξη των χαρισμάτων του και των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων του.

β) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες και για τις αρχές που καθιερώνονται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

γ) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για τους γονείς του παιδιού, την πολιτισμική ταυτότητά του, τη γλώσσα του και τις αξίες, καθώς και του σεβασμού του για τις εθνικές αξίες της χώρας στην οποία ζει, της χώρας από την οποία μπορεί να κατάγεται και για τους πολιτισμούς που διαφέρουν από τον δικό του.

δ) Στην προετοιμασία του παιδιού για μια υπεύθυνη ζωή σε μια ελεύθερη κοινωνία μέσα σε πνεύμα κατανόησης. ειρήνης, ανοχής, ισότητας των φύλων και φιλίας ανάμεσα σε όλους τους λαούς και τις εθνοτικές, εθνικές και θρησκευτικές ομάδες και στα πρόσωπα αυτόχθονης καταγωγής.

ε) Στην ανάπτυξη του σεβασμού για το φυσικό περιβάλλον.»

Σύμφωνα με την Unesco, «τα σχολεία είναι συχνά το πρώτο μέρος όπου μπορεί να δημιουργηθεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης και αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ διαφορετικών ατόμων και κοινοτήτων» (Unesco, 2017, σελ. 10). Για να συμβεί αυτό, το εκπαιδευτικό περιβάλλον, η διδασκαλία και η μάθηση πρέπει να είναι πολιτισμικά ευαισθητοποιημένες και συμπεριληπτικές. Η πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη διδασκαλία προέρχεται από μια κοινωνικο-πολιτισμική προοπτική και υιοθετεί μια προσέγγιση με βάση τα δυνατά σημεία που επικεντρώνεται στο δικαίωμα όλων των παιδιών να έχουν πρόσβαση και να επωφελούνται από εκπαίδευση που να σχετίζεται με αυτά, όπως συμπεριλαμβάνεται στον όρο πολιτισμικά ανταποκρινόμενη εκπαίδευση.

Ιδιαίτερα σχετική εδώ είναι η σημασία της προάσπισης των δικαιωμάτων των παιδιών όχι μόνο ως προς την πρόσβαση στην εκπαίδευση, αλλά και εντός της εκπαίδευσης (McCowan, 2013), έτσι ώστε τα δικαιώματά τους

για δίκαιη μεταχείριση· το όνομα, η γλώσσα, η πολιτισμική ταυτότητα να τηρούνται εξίσου σε εκπαιδευτικά πλαίσια και περιβάλλοντα όσο και έξω από τα εν λόγω πλαίσια. Επομένως, μια πολιτιστικά ευαισθητοποιημένη συμπεριληπτική εκπαίδευση πρέπει να στηρίζεται σε μια προσέγγιση με βάση τα δικαιώματα όσον αφορά την εκπαίδευση.

Η εκπαίδευση για τα δικαιώματα, δηλαδή η διδασκαλία των δικαιωμάτων ως θέμα ή μάθημα, αποτελεί σημαντική πτυχή μιας εκπαιδευτικής προσέγγισης με βάση τα δικαιώματα. Ωστόσο, η διδασκαλία των δικαιωμάτων στην εκπαίδευση δεν είναι το ίδιο ή δεν ισοδυναμεί με την προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών στην εκπαίδευση. Αυτή είναι μια σημαντική διάκριση, καθώς τα σχολεία θα μπορούσαν ενδεχομένως να διδάσκουν στα παιδιά τα δικαιώματά τους και τα ανθρώπινα δικαιώματα χωρίς να επιδιώκουν να τα τηρούν στο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Μια βασική αρχή αυτού του εγχειριδίου είναι ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα, και ειδικότερα τα δικαιώματα των παιδιών, θα πρέπει να διέπουν οτιδήποτε λαμβάνει χώρα εντός του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και πλαισίου.

Ταυτόχρονα, παραμένει επίσης σημαντικό να διδάσκουμε στα παιδιά τα δικαιώματά τους με ουσιαστικό τρόπο.

> «Όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση, επειδή η ικανότητα κατανόησης του κόσμου και δράσης σε αυτόν είναι θεμελιώδης για την ανθρώπινη ζωή. Η εκπαίδευση υποστηρίζει τις ανθρώπινες ιδιότητες της κατανόησης και της δράσης, ανοίγοντας τον χώρο για ποικίλες μορφές μάθησης, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης συγκεκριμένων ικανοτήτων, της απόκτησης νέας γνώσης, του στοχασμού σχετικά με τον εαυτό και το πλαίσιο, της διεύρυνσης της ηθικής ευαισθησίας και του επαναπροσδιορισμού της κοινωνίας».
>
> (McCowan, 2013, σελ. 171)

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Υπόβαθρο

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση προάγει την ισότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Απορρίπτει τον ρατσισμό, τον εθνοκεντρισμό και τις άδικες διακρίσεις και προωθεί τις αξίες του σεβασμού και του διαλόγου. Η κριτική διαπολιτισμική εκπαίδευση έχει ως επίκεντρο τις σχέσεις ισχύος στην κοινωνία. Βλέπει με προβληματισμό τις «πανηγυρικές» προσεγγίσεις και έχει ως στόχο να αμφισβητήσει τις επικρατούσες αντιλήψεις και τις αποικιακές συνέχειες που διαιωνίζουν τις διακρίσεις σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο (O'Toole, Joseph & Nyaluke, 2020). Τα σχολεία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη μιας διαπολιτισμικής κοινωνίας, διευκολύνοντας την ανάπτυξη των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων, συμπεριφορών, αξιών και γνώσεων των παιδιών και προωθώντας τη διαπολιτισμική ικανότητα. Αυτή η ικανότητα εξοπλίζει τα παιδιά ώστε να συμμετέχουν και να συνεισφέρουν σε μια ποικιλόμορφη κοινωνία με ηθικό τρόπο και δείχνοντας σεβασμό, να απορρίπτουν την αδικία και να παίρνουν θέση ενάντια σε κάθε μορφή ρατσισμού και διακρίσεων.

Αυτό το όραμα για την εκπαίδευση βρίσκεται στο επίκεντρο του Τέταρτου Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, ενώ ένας από τους στόχους του είναι ότι έως το 2030

> «...όλοι οι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν τη γνώση και θα καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω, μεταξύ άλλων, της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον βιώσιμο τρόπο ζωής, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, της προαγωγής της κουλτούρας της ειρήνης και της μη-βίας, της ταυτότητας του παγκόσμιου πολίτη, καθώς και μέσω της αναγνώρισης της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της συμβολής του πολιτισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη». (Στόχος 4.7).

Γενικές αρχές διαπολιτισμικών ικανοτήτων

Η πολιτισμική και θρησκευτική πολυμορφία αποτελεί πραγματικότητα σε κάθε κοινωνία. Η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ικανότητας μέσω της εκπαίδευσης εστιάζει στην κατανόηση των άλλων στα ιδιαίτερα, συχνά πολύπλοκα, πολιτισμικά τους πλαίσια. Αυτή η κατανόηση αναπτύσσεται εν μέρει μαθαίνοντας πώς να βρίσκουμε ομοιότητες με άλλους/ες. Οι Barrett, Byram, Lázár, Mompoint-Gaillard και Philippou (2013) παρουσιάζουν τη διαπολιτισμική ικανότητα ως έναν συνδυασμό γνώσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών που επιτρέπει στους/ις μαθητές/τριες να κατανοήσουν και να σέβονται τους ανθρώπους που θεωρείται ότι έχουν διαφορετικές πολιτισμικές στάσεις. Τα παιδιά διδάσκονται πώς να ανταποκρίνονται κατάλληλα, αποτελεσματικά και με σεβασμό όταν αλληλεπιδρούν και επικοινωνούν με άτομα που έχουν διαφορετικές απόψεις ή τρόπους ζωής. Μια διαπολιτισμική τάξη χωρίς αποκλεισμούς συμβάλλει στην καταπολέμηση της προκατάληψης και της μισαλλοδοξίας, και προάγει την αμοιβαία κατανόηση και τη δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη.

Πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη παιδαγωγική και εκπαίδευση ενάντια στις προκαταλήψεις

Τα παιδιά έχουν δικαίωμα για δωρεάν καθολική βασική εκπαίδευση. Ωστόσο, η πρόσβαση στην εκπαίδευση δεν επαρκεί. Η έρευνα δείχνει ότι το υπόβαθρο και οι ιδιαίτερες συνθήκες των παιδιών μπορεί είτε να εμποδίσουν είτε να ενισχύσουν την ουσιαστική σχέση τους με την επίσημη εκπαίδευση. Μια βασική αρχή αυτού του εγχειριδίου είναι ότι η συμπεριληπτική εκπαίδευση πρέπει να βασίζεται σε μια πολιτισμικά σχετική και πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη παιδαγωγική (Ladson-Billings, 1995).

Η πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη παιδαγωγική είναι εμπνευσμένη από τις αρχές της κριτικής σκέψης και της κοινωνικής δικαιοσύνης και ορίζεται ως: «η χρήση της πολιτισμικής γνώσης, των προηγούμενων εμπειριών, των πλαισίων αναφοράς και των τύπων επίδοσης των παιδιών που προέρχονται από διαφορετικές εθνικότητες/εθνότητες, ώστε οι μαθησιακές ανταλλαγές να γίνουν πιο σχετικές και αποτελεσματικές για τα ίδια (τα παιδιά)». (Gay, 2010, σελ. 31). Η πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη παιδαγωγική αναγνωρίζει τον ευρύ και ποικίλο πολιτισμικό πλούτο, τις γνώσεις και τις δεξιότητες που συνεισφέρουν τα παιδιά στο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να κατανοούν και να εκτιμούν τα «κεφάλαια γνώσης» των παιδιών και των οικογενειών τους (Amanti, Moll και Gonzalez, 2005), έχοντας ως βάση την ιδέα ότι τα παιδιά και οι οικογένειές τους έχουν μοναδικές ικανότητες και γνώσεις που στηρίζονται στις εμπειρίες της ζωής τους.

Για να υπάρξει πρόσβαση και αναγνώριση των εν λόγω κεφαλαίων γνώσης, είναι σημαντικό να επιτευχθούν ουσιαστικές και πραγματικές σχέσεις με τις οικογένειες των παιδιών. Αυτές οι σχέσεις πρέπει να βασίζονται στον σεβασμό και το γνήσιο ενδιαφέρον για τα παιδιά, τις οικογένειές τους και το διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο που αντιπροσωπεύουν. Οι οικογένειες πρέπει να αισθάνονται πολύτιμες και ότι μπορούν να συνεισφέρουν στη μάθηση των παιδιών τους, καθώς και το εκπαιδευτικό περιβάλλον τους (Kiely, O'Toole, Haals Brosnan, O'Brien, O'Keeffe και Dunne, 2019).

Οι κοινωνικο-πολιτισμικές αντιλήψεις των ίδιων των εκπαιδευτικών είναι επίσης σημαντική (Sobel και Taylor, 2011). Οι εκπαιδευτικοί έχουν τις δικές τους πολιτισμικές αντιλήψεις και τα δικά τους συστήματα πεποιθήσεων, τα οποία επηρεάσουν το πώς και τι θα επιλέξουν να διδάξουν. Προκειμένου να γίνουν αποτελεσματικοί/ές, πολιτισμικά ευαισθητοποιημένοι/ες εκπαιδευτικοί, είναι σημαντικό να διερευνούν τις ίδιες τους τις απόψεις σχετικά με τον πολιτισμό, τη φυλή, το φύλο, την ταυτότητα, τη θρησκεία, τη γλώσσα και τη μάθηση και να αναγνωρίζουν πώς αυτές οι απόψεις επηρεάζουν τη διδασκαλία τους. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συμμετάσχουν σε μια διαδικασία «ενεργούς απομάθησης» μέσω της οποίας πρέπει να επανεξετάσουν οι ίδιοι/ες τις απόψεις τους σε σχέση με την τοποθέτηση της Ευρώπης/των χωρών του «Παγκόσμιου Βορρά» (O'Toole, 2020).

Μια προσέγγιση κοινωνικής δικαιοσύνης ως προς την εκπαίδευση ενισχύει και υποστηρίζει μια πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη παιδαγωγική. Εκτός από τη διασφάλιση της ένταξης παιδιών από διαφορετικά υπόβαθρα, προωθεί ενεργά και ρητά την κριτική συζήτηση θεμάτων που σχετίζονται με την κοινωνική δικαιοσύνη και έτσι προωθεί αξίες και δεξιότητες που σχετίζονται με τον κριτικό λόγο, την ικανότητα αντιμετώπισης του ρατσισμού και των διακρίσεων και την προαγωγή της δημοκρατικής συμμετοχής. Έτσι, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης πολιτισμικά ευαισθητοποιημένης παιδαγωγικής, η χρήση του προγράμματος μαθημάτων κατά της προκατάληψης, το οποίο σχεδιάστηκε από τη Louise Derman-Sparks και την A.B.C. Task Force (1989), είναι πολύ αποτελεσματική. Το αναλυτικό πρόγραμμα κατά της προκατάληψης έχει τέσσερις βασικούς στόχους για τους/τις εκπαιδευτικούς και τα παιδιά, αντίστοιχα. Αυτοί οι στόχοι αποτελούν τη βάση για αυτό το εγχειρίδιο.

Goals for Adults	Goals for Adults
1. To be conscious fo one's own culture, attitutes and values, and how they influence practice. 2. To be comfortable with difference, have empathy and engage effectively with families. 3. To critically think about diversity, bias and discrimination. 4. To donfidently engage in dialogue about issues of diversity, bias and discrimination. Work to challenge individual and institutional forms of prejudice and discrimination.	1. To support each child's identity (individual and group) and their sense of belonging. 2. To foster children's empathy, and support them to be comfortable with difference. 3. To encourage each child to critically think about diversity and bias. 4. To empower children to stand up for themselves and others in difficult situations.

(DCYA, 2016, p. 35)

Τάξεις με γλωσσική ποικιλομορφία

Ένας βασικός παράγοντας που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη παιδαγωγική είναι η σημασία της γλώσσας και η αναγνώριση ότι για πολλά παιδιά που έρχονται στο σχολείο, η γλώσσα διδασκαλίας δεν αποτελεί μητρική γλώσσα, αλλά δεύτερη ή τρίτη γλώσσα κ.λπ., και το παιδί μπορεί να αρχίσει να τη μαθαίνει μόνο αφού εισέλθει στο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Μια πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη προσέγγιση αναγνωρίζει τη σημασία του να υποστηρίξει τη μάθηση αυτών των παιδιών μέσα από έναν συνδυασμό της μητρικής γλώσσας τους και της γλώσσας του σχολείου. Για παράδειγμα, εάν ένα παιδί λαμβάνει υποστήριξη στη μητρική του γλώσσα και μπορεί να αναπτύξει δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής σε αυτήν τη γλώσσα, οι εν λόγω δεξιότητες θα μεταβιβαστούν πιο εύκολα στη γλώσσα διδασκαλίας (Cummins, 2000).

Όταν οι μαθητές/τριες γνωρίζουν τις μητρικές τους γλώσσες, μεταφέρουν τις γνώσεις γραμματισμού και τις δεξιότητές τους σε αυτές τις γλώσσες στην πρόσθετη γλώσσα. Η έρευνα υποστηρίζει την ενσωμάτωση της μητρικής γλώσσας του παιδιού στην τάξη και στο σχολείο, όπου αυτό είναι δυνατόν (Cummins, 2000, 2001, 2014, Kirwan, 2014, 2018). Επιπλέον, δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να συμμετέχουν στη «διαγλωσσικότητα», όπου αλλάζουν εύκολα γλώσσες, αντλώντας από ολόκληρο το γλωσσικό τους ρεπερτόριο κατά τη διαδικασία (Conteh, 2018, Sierens & Van Avermaet, 2014, Van Avermaet, 2018).

Η αναγνώριση των μητρικών γλωσσών στα σχολεία βρίσκεται στον πυρήνα της πολιτισμικά ευαισθητοποιημένης παιδαγωγικής. Δεν έχει να κάνει μόνο με την απλή μεταφορά της μάθησης από τη μητρική γλώσσα του παιδιού στη γλώσσα διδασκαλίας, όσο ωφέλιμη κι αν είναι αυτή. Ο βαθμός στον οποίο η γλώσσα ενός παιδιού αναγνωρίζεται, εκτιμάται και προωθείται στα σχολεία μπορεί να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τη μάθηση και τα επιτεύγματα αυτού του παιδιού. Ο Cummins (2000, σελ. 48) δηλώνει ότι οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και παιδιών από διαφορετικά υπόβαθρα «δεν είναι ποτέ ουδέτερες όσον αφορά τις σχέσεις ισχύος στην κοινωνία» και ότι «είτε ενισχύουν είτε αμφισβητούν σε διαφορετικό βαθμό τις σχέσεις ισχύος στην ευρύτερη κοινωνία».

Πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη μαθηματική εκπαίδευση

Όσον αφορά την πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη παιδαγωγική, πρόσφατα ξεκίνησε να δίνεται προσοχή και στη διδασκαλία των μαθηματικών, τα οποία συχνά θεωρούνται «μη πολιτισμικά». Με άλλα λόγια, τα παιδιά αναμένεται να μπορούν να μάθουν μαθηματικά με τον ίδιο τρόπο, ανεξάρτητα από το πολιτισμικό υπόβαθρο, ακόμη και όταν αναγνωρίζεται ότι τα παιδιά δεν μαθαίνουν τη γλώσσα και άλλα μαθήματα με τον ίδιο τρόπο. Η πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη μαθηματική εκπαίδευση (Culturally responsive mathematics education, CRME) αναγνωρίζει τη σύνδεση μεταξύ των μαθηματικών και της κουλτούρας και ασκεί κριτική στον τύπο της μαθηματικής παιδαγωγικής που πρέπει να αντιμετωπίσουν οι μειονότητες για να έχουν επιτυχία στο σχολείο.

Η μεγαλύτερη εστίαση στην πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη μαθηματική εκπαίδευση θα δώσει στους/τις εκπαιδευτικούς την ευκαιρία να επανεξετάσουν τις παραδοσιακές αντιλήψεις και πρακτικές στη διδασκαλία των μαθηματικών, οι οποίες δεν καλύπτουν διαφορετικές προσεγγίσεις και διαδικασίες μάθησης. Από έρευνες προκύπτει ότι αυτό συμβάλλει σε έλλειψη κινήτρων και επιτυχίας στην εκμάθηση των μαθηματικών (Greer, Mukhopadhyay, Powell & Nelson-Barber, 2009). Εκφράζεται η ελπίδα ότι

οι εκπαιδευτικοί που θα μελετήσουν αυτό το εγχειρίδιο θα αποκτήσουν επίσης βαθύτερη κατανόηση σχετικά με το πώς μπορούν να διδάσκουν μαθηματικά με πολιτισμικά ευαισθητοποιημένο τρόπο. Αυτό περιλαμβάνει την επίδειξη σεβασμού ως προς τις ταυτότητες των παιδιών, τη δημιουργία ενός συνεργατικού και συμπεριληπτικού περιβάλλοντος μαθηματικών, καθώς και τη διασφάλιση της επιτυχίας των παιδιών μέσα από μια συνεκτική μαθηματική κατανόηση.

Η ΤΑΞΗ ΩΣ ΑΣΦΑΛΗΣ ΧΩΡΟΣ

Η δημιουργία ενός υποστηρικτικού και δεκτικού κλίματος στην τάξη αποτελεί κρίσιμη προϋπόθεση για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Η ανάπτυξη ενός προσυμφωνημένου συνόλου βασικών κανόνων όσον αφορά τις αλληλεπιδράσεις και την ομαδική συζήτηση σε πολυπολιτισμικές τάξεις αποτελεί ένα σημαντικό σημείο εκκίνησης, και τα παιδιά θα πρέπει να συμμετέχουν στη διαδικασία για τη συμφωνία αυτών των αρχών.

Προκειμένου να γίνει διάλογος στην τάξη, τα παιδιά πρέπει να αισθάνονται ασφαλή να εκφραστούν ελεύθερα ακόμα κι αν οι απόψεις τους διαφέρουν από αυτές του/της εκπαιδευτικού ή των συνομηλίκων τους. Ωστόσο, πρέπει να αναγνωριστεί ότι υπάρχουν όρια σε αυτήν την ελευθερία. Οι αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πρέπει πάντα να βρίσκονται στον πυρήνα όλων των πρακτικών στην τάξη και δεν πρέπει να εκφράζεται μεροληπτική, ρατσιστική ή σεξιστική γλώσσα ή οποιαδήποτε μορφή ρητορικής μίσους (βλ. www.nohatespeechmovement.org).

Αξίζει να αφιερώσετε χρόνο με τα παιδιά για να αναπτύξετε μια συμφωνία (ένα συμβόλαιο) στην τάξη, η οποία να περιλαμβάνει σχετικές αξίες και συμπεριφορές.

Συμφωνία βασικών αξιών στην τάξη

Ένας απλός τρόπος για να συμφωνήσετε όσον αφορά τις βασικές αξίες είναι να ζητήσετε από τα παιδιά να εργαστούν σε μικρές ομάδες πάνω στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- *Πώς θα θέλατε να σας συμπεριφέρονται τα άλλα παιδιά όταν συνεργάζεστε στην τάξη;*
- *Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαστε ο/η ένας/μια στον/ημ άλλον/η όταν διαφωνούμε;*
- *Ποια είναι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις σας ως μέλη αυτής της τάξης;*

Η ομοφωνία μπορεί να επιτευχθεί συγκεντρώνοντας σχόλια από κάθε ομάδα και παραθέτοντας όλες τις προτάσεις που έχουν γίνει στον πίνακα, προσθέτοντας ένα τικ κάθε φορά που επαναλαμβάνεται μια πρόταση. Οι ακόλουθοι βασικοί κανόνες μπορούν να λειτουργήσουν ως οδηγός ώστε να διασφαλιστεί ότι στην τάξη υπάρχει ευαισθητοποίηση, σεβασμός και συμπερίληψη:

- Μόνο ένα άτομο πρέπει να μιλάει κάθε φορά, χωρίς διακοπές
- Ενεργητική ακρόαση
- Θα πρέπει να χρησιμοποιείται κατάλληλη γλώσσα
- Όλες οι απόψεις γίνονται σεβαστές, σε λογικό πλαίσιο
- Ανοχή σε διαφορετικές ιδέες
- Όλοι/ες πρέπει να έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους, σε λογικό πλαίσιο

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πριν από το 2002, οι εργασίες για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες δεν περιλάμβαναν τη θρησκεία, καθώς η θρησκεία θεωρούνταν ως ζήτημα που αφορά την ιδιωτική σφαίρα υπό τη δικαιοδοσία των χωρών. Μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, γινόταν όλο και πιο εμφανές ότι η κατανόηση της θρησκείας και των πεποιθήσεων ήταν απαραίτητο μέρος της σχολικής εκπαίδευσης για τους/τις νέους.

Οι θρησκευτικές και μη θρησκευτικές πεποιθήσεις θεωρούνται ιδιωτικές και προσωπικές για μερικούς ανθρώπους και η συζήτηση για αυτές στην τάξη μπορεί να προκαλέσει αμηχανία ή μια αίσθηση έκθεσης στα παιδιά, ειδικά εάν αυτά προέρχονται από μειονοτικό πολιτισμό ή μειονοτική θρησκεία (και πεποιθήσεις) (Malone, O'Toole & Mullally, 2020). Οι τεχνικές αποστασιοποίησης μπορούν να επιτρέψουν στους/τις μαθητές/τριες να συμμετάσχουν με ασφάλεια σε διάλογο και συζήτηση σχετικά με τη θρησκευτική ποικιλομορφία που να μην προκαλούν αδικαιολόγητη αμηχανία ή άγχος.

Οι ακόλουθες τεχνικές αποστασιοποίησης είναι χρήσιμες για την αντιμετώπιση των ευαισθησιών που σχετίζονται με τις προσωπικές πεποιθήσεις:

- Η χρήση πραγματικών ανθρώπων που αντιπροσωπεύουν μια πίστη ή πεποίθηση και δεν έχουν καμία σχέση με τα παιδιά στην τάξη, π.χ. γνωστές θρησκευτικές ηγετικές φυσιογνωμίες. Τα παιδιά μπορούν να αποκτήσουν πληροφορίες για διαφορετικές πεποιθήσεις και πρακτικές πραγματοποιώντας έρευνα για αυτά τα άτομα.
- Η χρήση τεχνουργημάτων και η αφήγηση ιστοριών για την εξερεύνηση μιας πεποίθησης, αντί να ζητηθεί από ένα παιδί στην τάξη να αντιπροσωπεύσει μια θρησκευτική άποψη.
- Κούκλες τάξης (Persona Dolls) - αυτή η προσέγγιση συνίσταται στην αφήγηση ιστοριών με χρήση μιας κούκλας τάξης[5]. Δημιουργώντας έναν ρεαλιστικό χαρακτήρα για την κούκλα, αυτή αναλαμβάνει τον ρόλο ενός ακόμα παιδιού ή ενός/μιας φίλου/ης των παιδιών της τάξης, με πραγματικές εμπειρίες και τρόπο ζωής. Οι ιστορίες της κούκλας μπορεί να περιλαμβάνουν εμπειρίες ένταξης/αποκλεισμού, δικαιοσύνης/αδικίας κ.λπ. Η έμφαση δίνεται στο να βοηθήσουμε τα παιδιά να εξετάσουν και να επιλύσουν συγκεκριμένες εμπειρίες που σχετίζονται με τη διαφορετικότητα, οι οποίες μπορεί να προκύψουν στην τάξη. (Βλ. https://personadoll.uk/about).

Δεν αρκεί να διδάσκουμε μόνο για την ιστορία ή τα φαινόμενα των θρησκειών. Η θρησκεία δεν περιορίζεται σε πρακτικές, τεχνουργήματα και κτίρια. Είναι επίσης απαραίτητο να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε τη σημασία της θρησκευτικής γλώσσας όπως χρησιμοποιείται από τους πιστούς μιας θρησκείας, συμπεριλαμβανομένης της έκφρασης των πεποιθήσεων, των αξιών και των συναισθημάτων τους. Για να επιτευχθεί η εν λόγω κατανόηση, είναι απαραίτητο οι εκπαιδευτικοί να έχουν γνώσεις καθώς και ορισμένες στάσεις και δεξιότητες που αυξάνουν την ευαισθητοποίηση και την κατανόηση των πεποιθήσεων και των αξιών των άλλων, καθώς και δέσμευση στις αξίες που διασφαλίζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (Jackson, 2014).

Οι γνώσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τις θρησκείες και τις πεποιθήσεις και η επίγνωσή τους όσον αφορά τα υπόβαθρα των παιδιών στην τάξη είναι επίσης σημαντικά. Ο/Η εκπαιδευτικός δεν χρειάζεται να είναι ειδικός/η σε διαφορετικές πεποιθήσεις, αλλά έχει προσωπική ευθύνη να ενημερώνεται σχετικά με το υπόβαθρο των παιδιών με τα οποία έχει επαφή.

5. Persona dolls are specially made child-sized dolls that can be used to provide effective ways to address discrimination and foster empathy and emotional literacy with children.

Επομένως, ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός. Οι εκπαιδευτικοί επηρεάζουν το κλίμα της τάξης τους και τις σχέσεις που δημιουργούνται μέσα σε αυτήν. Η προσωπικότητα και ο επαγγελματισμός του/της εκπαιδευτικού είναι σημαντικοί παράγοντες. Πρέπει να έχουν επίγνωση των ίδιων τους των πεποιθήσεων και αξιών, καθώς και του πώς αυτές σχετίζονται με τον επαγγελματικό τους ρόλο. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει επίσης να έχουν επίγνωση κάθε προκατάληψης που μπορεί να έχουν απέναντι σε συγκεκριμένες πεποιθήσεις ή πολιτισμούς και να επιδιώκουν να υιοθετήσουν μια αμερόληπτη στάση στην τάξη.

Οι καλές δεξιότητες διαμεσολάβησης και συντονισμού αποτελούν ουσιαστικό μέρος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Εάν ο/η εκπαιδευτικός αναλάβει έναν υπερβολικά κατευθυντικό ρόλο, μπορεί να στερήσει από τη δύναμη των παιδιών. Μπορεί, δηλαδή, τα παιδιά να βασίζονται στα επιχειρήματα του/της εκπαιδευτικού αντί να αναπτύξουν τη δική τους αυτονομία ή κριτική σκέψη. Μπορεί επίσης να αποθαρρύνει τη συμμετοχή ορισμένων παιδιών. Ενεργώντας ως διευκολυντής/τρια, ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού είναι συχνά αυτός του «αμερόληπτου προεδρεύοντος», διασφαλίζοντας ότι όλες οι απόψεις εκπροσωπούνται δίκαια και με σεβασμό. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να επεξηγήσει μια σειρά από απόψεις χωρίς να αναφέρει τις δικές του/της. Στον ρόλο τους ως διευκολυντές/τριες, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να προσπαθούν να διασφαλίσουν ότι ο διάλογος δεν κυριαρχείται από τα παιδιά με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και ευφράδεια, αλλά ότι τα παιδιά που είναι λιγότερο ικανά ή λιγότερο πρόθυμα να εκφραστούν σε ένα ομαδικό πλαίσιο έχουν επίσης φωνή (Jackson, 2014).

Έρευνες έχουν δείξει ότι η διευκόλυνση της συζήτησης και του διαλόγου στις τάξεις έχει θετική επίδραση στη μάθηση και στα επιτεύγματα των παιδιών (Deakin Crick, 2005). Αυτή η προσέγγιση συνεργατικής μάθησης ενδυναμώνει τα παιδιά και μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένη αυτοπεποίθηση και αυτονομία. Η αποτελεσματική διευκόλυνση της συζήτησης και του διαλόγου ενισχύει επίσης τη μάθηση, τα κίνητρα και την αλληλεπίδραση. Η αυξημένη επίγνωση των απόψεων και της πραγματικότητας άλλων ανθρώπων ενθαρρύνει τα παιδιά να αναλογιστούν τις δικές τους προσωπικές πεποιθήσεις και εμπειρίες και μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη ενσυναίσθησης και κατανόησης στην τάξη.

ΠΥΛΩΝΑΣ 2
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ

ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ (UDL)

Ο καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση (Universal Design for Learning – UDL) είναι ένα πλαίσιο με επίκεντρο τον/την μαθητή/τρια που δίνει έμφαση στην προσβασιμότητα, στη συνεργασία και στην κοινότητα, καλύπτοντας έτσι πιο αποτελεσματικά όλες τις ανάγκες των μαθητών.

Οι οδηγίες για το UDL βασίζονται στην ιδέα ότι δεν υπάρχει ένα τυπικό είδος μαθητή/τριας και ότι όλα τα παιδιά μαθαίνουν διαφορετικά. Προκειμένου να διασφαλίσουμε ότι όλα τα παιδιά συμμετέχουν στο μάθημα και έχουν την ευκαιρία να μάθουν, πρέπει να εισαγάγουμε μεγαλύτερη ευελιξία στις προσεγγίσεις διδασκαλίας και μάθησης. Οι οδηγίες του UDL βασίζονται σε τρεις βασικές αρχές:

Multiple Means of Engagement	Multiple Means of Representation	Multiple Means of Action/Expression
Stimulate motivation and sutained enthusiasm for learning by promoting various ways of engaging with material.	Present information and content in a variety of ways to support understanding by students with different learning styles/abilities.	Offer options for students to demonstrate their learning in various ways (e.g. allow choice of assessment type).
		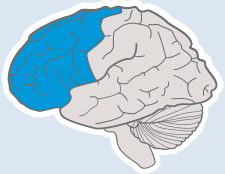

Πηγή: udlguidelines.cast.org

ΟΔΗΓΙΕΣ UDL

Οι οδηγίες UDL είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση udlguidelines.cast.org/
Ακολουθεί μια επισκόπηση των βασικών μηνυμάτων των οδηγιών:

Universal Design for Learning Guidelines

	Provide multiple means of **Engagement**	Provide multiple means of **Representation**	Provide multiple means of **Action & Expression**
	Affective Networks The "WHY" of learning	Recognition Networks The "WHAT" of learning	Strategic Networks The "HOW" of learning
Access	Provide options for **Recruiting Interest** (7) • Optimize individual choice and autonomy (7.1) • Optimize relevance, value, and authenticity (7.2) • Minimize threats and distractions (7.3)	Provide options for **Perception** (1) • Offer ways of customizing the display of information (1.1) • Offer alternatives for auditory information (1.2) • Offer alternatives for visual information (1.3)	Provide options for **Physical Action** (4) • Vary the methods for response and navigation (4.1) • Optimize access to tools and assistive technologies (4.2)
Build	Provide options for **Sustaining Effort & Persistence** (8) • Heighten salience of goals and objectives (8.1) • Vary demands and resources to optimize challenge (8.2) • Foster collaboration and community (8.3) • Increase mastery-oriented feedback (8.4)	Provide options for **Language & Symbols** (2) • Clarify vocabulary and symbols (2.1) • Clarify syntax and structure (2.2) • Support decoding of text, mathematical notation, and symbols (2.3) • Promote understanding across languages (2.4) • Illustrate through multiple media (2.5)	Provide options for **Expression & Communication** (5) • Use multiple media for communication (5.1) • Use multiple tools for construction and composition (5.2) • Build fluencies with graduated levels of support for practice and performance (5.3)
Internalize	Provide options for **Self Regulation** (9) • Promote expectations and beliefs that optimize motivation (9.1) • Facilitate personal coping skills and strategies (9.2) • Develop self-assessment and reflection (9.3)	Provide options for **Comprehension** (3) • Activate or supply background knowledge (3.1) • Highlight patterns, critical features, big ideas, and relationships (3.2) • Guide information processing and visualization (3.3) • Maximize transfer and generalization (3.4)	Provide options for **Executive Functions** (6) • Guide appropriate goal-setting (6.1) • Support planning and strategy development (6.2) • Facilitate managing information and resources (6.3) • Enhance capacity for monitoring progress (6.4)
Goal	**Expert Learners** who are...		
	Purposeful & Motivated	**Resourceful & Knowledgeable**	**Strategic & Goal-Directed**

Πηγή: udlguidelines.cast.org

ΧΡΗΣΗ UDL ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Ακολουθούν παραδείγματα για την εφαρμογή του UDL στην τάξη.

Παρέχετε πολλαπλά μέσα αλληλεπίδρασης

Πηγή: www.understood.org/articles/en/understanding-universal-design-for-learning

Πώς μπορώ να παροτρύνω όλα τα παιδιά στην τάξη μου να συμμετέχουν;	Παραδείγματα:
• Με ποιους τρόπους μπορώ να δώσω στα παιδιά τη δυνατότητα επιλογής και αυτονομία; • Πώς μπορώ να κάνω τη μάθηση σχετική με τις ανάγκες και τις επιθυμίες των παιδιών; • Με ποιους τρόπους μπορεί η τάξη μου να γίνει δεκτική και υποστηρικτική προς όλα τα παιδιά;	• Ρωτήστε τα παιδιά για τα ενδιαφέροντα, τα δυνατά σημεία και τις ανάγκες τους. Ενσωματώστε τα ευρήματα στο μάθημά σας. • Χρησιμοποιήστε μενού επιλογών για την επίτευξη στόχων. • Δηλώστε τους μαθησιακούς στόχους με σαφήνεια και με τρόπο που να φαίνεται σχετικός με τα παιδιά.

Παρέχετε πολλαπλά μέσα αναπαράστασης

Πηγή: www.understood.org/articles/en/understanding-universal-design-for-learning

Πώς μπορώ να παρουσιάσω πληροφορίες με τέτοιο τρόπο ώστε να προσεγγίζονται όλοι οι μαθητές/τριες;	Παραδείγματα:
• Έχω εξετάσει τι επιλογές υπάρχουν για την προβολή των έντυπων κειμένων, των εικόνων και των γραφημάτων; • Ποιες επιλογές παρέχω στα παιδιά που χρειάζονται υποστήριξη για την ενασχόληση με κείμενα ή/και ακουστική μάθηση;	• Διευκολύνετε τα παιδιά να προσαρμόζουν τα μεγέθη της γραμματοσειράς και τα χρώματα του φόντου μέσω της τεχνολογίας. • Παρέχετε επιλογές για την ενασχόληση με κείμενα, όπως μετατροπή κειμένου σε ομιλία, ακουστικά βιβλία ή ανάγνωση σε ζεύγη.

Παρέχετε πολλαπλά μέσα δράσης και έκφρασης

Πηγή: www.understood.org/articles/en/understanding-universal-design-for-learning

Πώς μπορώ να προσφέρω εύστοχες επιλογές στα παιδιά ώστε να δείξουν αυτά που ξέρουν;	Παραδείγματα:
• Πότε μπορώ να παρέχω ευελιξία ως προς τον χρόνο και τον ρυθμό; • Έχω εξετάσει άλλες μεθόδους εκτός από εργασίες με χαρτί και μολύβι για να δείξουν τα παιδιά τι ξέρουν; • Παρέχω στα παιδιά πρόσβαση σε υποστηρικτική τεχνολογία (assistive technology -AT);	• Παρέχετε ημερολόγια και λίστες, για να βοηθήσετε τα παιδιά να παρακολουθούν τα βήματα των εργασιών για την επίτευξη ενός μαθησιακού στόχου. • Επιτρέψτε στα παιδιά να δείξουν ό,τι ξέρουν μέσα από διαφορετικές μορφές, όπως μια παρουσίαση με αφίσα ή μια παρουσίαση με γραφικά. • Παρέχετε πρόσβαση σε απλή υποστηρικτική τεχνολογία για τα παιδιά, όπως μετατροπή ομιλίας σε κείμενο και κειμένου σε ομιλία.

Η ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΥΝΔΥΑΣΜΕΝΗΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (CLIL)

Η Συνδυασμένη Εκμάθηση Επιστημονικού Αντικειμένου και Ξένης Γλώσσας (Content and Language Integrated Learning - CLIL) είναι μια παιδαγωγική προσέγγιση όπου η διδασκαλία και η εκμάθηση τόσο του αντικειμένου όσο και της γλώσσας πραγματοποιείται μέσω μιας πρόσθετης γλώσσας (Coyle, Hood, & Marsh, 2010, σελ. 1). Δίνεται η ίδια έμφαση τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη γλώσσα. Το CLIL επιτρέπει τη διδασκαλία μαθημάτων των θεμάτων σπουδών, ή πτυχών των εν λόγω μαθημάτων, μέσω μιας δεύτερης γλώσσας, η οποία δεν είναι η κύρια γλώσσα διδασκαλίας στο σχολείο. Το CLIL αναγνωρίζεται ως μια επιτυχημένη προσέγγιση στη διδασκαλία και στην εκμάθηση γλωσσών στην Ευρώπη και διεθνώς. Έρευνες δείχνουν ότι η εκμάθηση γλωσσών είναι πιο αποτελεσματική όταν συνδυάζεται με εκμάθηση περιεχομένου σε άλλους θεματικούς τομείς (The Irish National Council for Curriculum and Assessment, 2019). Το CLIL βελτιώνει τη γλωσσική επάρκεια των παιδιών και δίνει τη δυνατότητα στους/τις μαθητές/τριες να μελετήσουν τη γλώσσα σε ένα πλαίσιο και να τη χρησιμοποιήσουν αντίστοιχα σε αυθεντικά περιβάλλοντα επικοινωνίας. Έμφαση δίνεται στην εκμάθηση του περιεχομένου του μαθήματος και όχι στη γραμματική ακρίβεια στη γλώσσα-στόχο. Το CLIL συνδέεται με τη μάθηση που έχει σχεδιαστεί με βάση τη δραστηριότητα (Activity-Designed Learning, ADL) και την υποκείμενη παιδαγωγική της «μάθησης/διδασκαλίας με βάση τον σχεδιασμό» (Sterman, 2015).

Ενσωμάτωση του CLIL στο SIDiT

Το CLIL μπορεί να προσφέρει ευελιξία και την ευκαιρία για εξασφάλιση μιας πιο στοχοθετημένης προσέγγισης στην εκμάθηση και στη διδασκαλία γλωσσών στα σχολεία. Τα σενάρια διδασκαλίας που αναπτύχθηκαν από το SIDiT έχουν ως στόχο τη διευκόλυνση του CLIL ως εξής:

- Παροτρύνοντας τη χρήση περισσότερων γλωσσών στα σενάρια διδασκαλίας, διευρύνοντας έτσι την έκθεση των παιδιών σε αυτές τις γλώσσες.
- Ενισχύοντας την ανάπτυξη των ανώτερων γνωστικών και δημιουργικών ικανοτήτων του μαθητή.
- Αξιοποιώντας και ενσωματώνοντας ευκαιρίες για εκμάθηση γλωσσών και περιεχομένου εκτός των σεναρίων διδασκαλίας.
- Αυξάνοντας το παιδαγωγικό ρεπερτόριο όλων των εκπαιδευτικών που ακολουθούν τη μεθοδολογία SIDiT και τα σενάρια διδασκαλίας.
- Προωθώντας τα πλεονεκτήματα της πολυγλωσσίας, συμπεριλαμβανομένης της μεταγλωσσικής ευαισθητοποίησης.

Οφέλη του CLIL μέσω του SIDiT

Η μεθοδολογία SIDiT και τα σενάρια διδασκαλίας επιδιώκουν να ενισχύσουν το CLIL με τους ακόλουθους τρόπους:

- Η χρήση των σεμιναρίων διδασκαλίας μέσω μιας προσέγγισης CLIL θα παρέχει κίνητρα και θα προωθήσει τη γνώση τόσο σε σχέση με τη γλώσσα όσο και με το αντικείμενο του μαθήματος.
- Τα σενάρια διδασκαλίας θα κάνουν τα παιδιά να αλληλεπιδράσουν με γνωστικές δεξιότητες, όπως η κριτική σκέψη.
- Η μεθοδολογία και τα σενάρια διδασκαλίας στηρίζονται σε θεωρίες που υποστηρίζουν την πολιτισμική ευαισθητοποίηση και μια προσέγγιση CLIL.
- Αυτό θα προσφέρει στους/τις εκπαιδευτικούς την ευκαιρία να βελτιώσουν τις γνώσεις τους ως προς τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και να αυξήσουν τις ευκαιρίες στην προσέγγιση CLIL.

- Θα ενισχύσει επίσης τη δυνατότητα για τους/τις εκπαιδευτικούς να συνεργαστούν με εκπαιδευτικούς από άλλα περιβάλλοντα.
- Θα αυξήσει τις ευκαιρίες για τα παιδιά να μιλήσουν άλλες γλώσσες.

ΜΑΘΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Η μάθηση με βάση τον σχεδιασμό (Design-based learning, DBL) είναι μια προσέγγιση που βασίζεται σε πρότζεκτ (έργα), κατά την οποία τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά στα μαθήματα ενώ σχεδιάζουν την εργασία τους. Ένα βασικό χαρακτηριστικό του DBL μέσω του SIDiT είναι η συμμετοχή των παιδιών σε πολύπλοκες διαδικασίες έρευνας και σχεδιασμού, όπου πρέπει να διερευνήσουν και να αξιολογήσουν κριτικά ορισμένα θέματα και ζητήματα. Το SIDiT έχει ως στόχο να κάνει δυνατή τη διαδικασία διερεύνησης μέσω του DBL ζητώντας από τα παιδιά να πραγματοποιήσουν διαδικασίες σχεδιασμού που περιλαμβάνουν εργασίες υπό τη μορφή πρότζεκτ και ηλεκτρονικά χαρτοφυλάκια σε πολλά διαφορετικά τεχνολογικά μέσα, όπως podcast, βιντεοσκοπήσεις και ηχογραφήσεις. Αυτές οι εργασίες θα ενισχύσουν τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και θα ενθαρρύνουν τα παιδιά να αποκτήσουν την ευελιξία που συνοδεύει το σχεδιασμό ενός έργου. Η συνεργασία και η ομαδική εργασία είναι επίσης στοιχεία ζωτικής σημασίας, όπως φαίνεται σε όλα τα σενάρια διδασκαλίας όπου τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν με συνομηλίκους τους.

Τα οφέλη του DBL στη μεθοδολογία SIDiT και στα σενάρια διδασκαλίας περιλαμβάνουν:

- Ενίσχυση της αυτοπεποίθησης
- Μεγαλύτερη αποδοχή των λαθών
- Ανάπτυξη του ενδιαφέροντος των παιδιών για το σχετικό θέμα
- Συνεργασία με συνομηλίκους κατά την εργασία για το πρότζεκτ
- Αμοιβαία μάθηση με συνομηλίκους
- Διερευνητικές δραστηριότητες
- Ενίσχυση της επικοινωνίας

Τα σενάρια διδασκαλίας παρέχουν ευκαιρίες στα παιδιά να διαχειριστούν απαιτητικό περιεχόμενο προκειμένου να εμβαθύνουν και να βελτιώσουν την κατανόησή τους για ένα νέο θέμα όπως η ταυτότητα, οι πεποιθήσεις, η πολιτισμική ευαισθητοποίηση και τα δικαιώματα των παιδιών.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΣΩ ΠΡΟΤΖΕΚΤ

Η εργασία μέσω πρότζεκτ (project work) έχει ως στόχο να επεκταθεί πέρα από την τάξη ώστε να ενισχύσει τη μάθηση και να αυξήσει τις ευκαιρίες για τα παιδιά να εργαστούν σε ομάδες για την επίτευξη ενός κοινού στόχου. Το SIDiT παρέχει ευκαιρίες στα παιδιά να συμμετάσχουν σε συνεργατικά πρότζεκτ , τα οποία αναπτύσσουν δεξιότητες μάθησης και σκέψης.
Το SIDiT αναπτύσσει βασικές δεξιότητες σχετικά με την εργασία μέσω πρότζεκτ ως εξής:

1. Τα σενάρια διδασκαλίας περιλαμβάνουν μια σειρά από δραστηριότητες, τις οποίες θα διερευνήσουν τα παιδιά.
2. Τα παιδιά θα αναπτύξουν έργα σε σχέση με τα θέματα, δουλεύοντας έτσι μαζί σε ζευγάρια, μικρές ομάδες ή και ως ολόκληρη τάξη. Έτσι δίνεται η ευκαιρία για συνεργατική μάθηση.

3. Η εργασία θα παρέχει κίνητρα για τα παιδιά και θα ενισχύσει δεξιότητες όπως η ομαδικότητα, η επικοινωνία, η οργάνωση, η επίλυση προβλημάτων και η αυτοπεποίθηση.
4. Τα έργα μπορούν να αναπτυχθούν με πολλά διαφορετικά μέσα, όπως podcast, έγγραφα Microsoft Word, κολάζ, βίντεο, αρχεία ήχου κ.λπ.
5. Τα παιδιά θα αλληλεπιδράσουν με τους/τις συνομηλίκους/ες τους στην τάξη, αλλά και με συνομηλίκους/ες τους σε άλλα σχολεία σε άλλες χώρες.
6. Η εργασία στο πλαίσιο έργου θα αποτελέσει θέμα συζήτησης για τους/τις συνομηλίκους/ες, τη σχολική κοινότητα και τις οικογένειες.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΠΟΡΤΦΟΛΙΟ

Με την ολοκλήρωση των σεναρίων διδασκαλίας, οι τάξεις ενθαρρύνονται να εργαστούν σε ένα πρότζεκτ με βάση τα μαθήματα. Οι εκπαιδευτικοί και τα παιδιά θα καταγράψουν τη μάθησή τους χρησιμοποιώντας μέσα όπως σχέδια, φωτογραφίες, ημερολόγια αναστοχασμού, βίντεο, podcast, padlet, ιστολόγια κ.λπ., προκειμένου να δημιουργήσουν ένα ηλεκτρονικό πορτφόλιο (ePortfolio). Τα παιδιά θα αποφασίσουν τον τίτλο του έργου τους και ποια στοιχεία από τα σενάρια διδασκαλίας θα χρησιμοποιήσουν. Το έργο μπορεί να μεταφορτωθεί σε μια διαδικτυακή πλατφόρμα δημιουργώντας έτσι ένα ηλεκτρονικό πορτφόλιο, και μπορεί να κοινοποιηθεί εικονικά σε σχολεία σε άλλες χώρες.

Τα ηλεκτρονικά πορτφόλιο θα παρέχουν την ευκαιρία στα παιδιά να συγκεντρώσουν την εργασία τους και θα τους επιτρέψουν να αναλογιστούν σχετικά με τη μάθησή τους για συγκεκριμένα θέματα των σεναρίων διδασκαλίας. Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο μαθαίνει στα παιδιά να συλλέγουν πληροφορίες σχετικά με όσα έχουν μάθει και να χρησιμοποιούν αυτές τις πληροφορίες για να ενισχύσουν τις δεξιότητες κριτικής σκέψης και να πυροδοτήσουν συζητήσεις γύρω από ένα συγκεκριμένο θέμα.

Προτάσεις για δημιουργία ηλεκτρονικών πορτφόλιο μέσω διαδικτυακών πλατφόρμων:

1. Zoom
2. Microsoft Teams
3. Blackboard
4. Moodle
5. Email
6. Βίντεο
7. Φωτογραφίες σε Dropbox
8. Google Drive
9. Ηχογραφήσεις
10. Seesaw
11. Google – Docs / Jam board
12. Σχολικό ιστολόγιο
13. Σχολικός ιστότοπος – χρήση ιστότοπου
14. Flickr
15. Εικονογραφημένα σενάρια (Storyboarding)
16. Book creator

ΠΥΛΩΝΑΣ 3
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Εισαγωγή

Η συμπεριληπτική εκπαίδευση που είναι ευαισθητοποιημένη ως προς το διαφορετικό υπόβαθρο των παιδιών όσον αφορά τον πολιτισμό, τη γλώσσα και τις πεποιθήσεις, απαιτεί ενδοσκόπηση και προετοιμασία. Ο αναστοχασμός σχετικά με τις πρακτικές διδασκαλίας και μάθησης συνεπάγεται την εξέταση του υλικού διδασκαλίας και μάθησης. Αυτή η ενότητα περιλαμβάνει μια σειρά από προπαρασκευαστικές εργασίες που θα βοηθήσουν τους/τις εκπαιδευτικούς, τα παιδιά και την ευρύτερη σχολική κοινότητα να προετοιμαστούν για μια αυθεντική και ολιστική συμπεριληπτική εκπαίδευση.

Προπαρασκευαστική εργασία 1: **Συμφωνία βασικών αξιών στην τάξη**

Για να δημιουργηθεί ένα ασφαλές περιβάλλον στην τάξη, όπου ευαίσθητα θέματα σχετικά με την ταυτότητα, τις πεποιθήσεις και τις αξίες μπορούν να συζητηθούν με ειλικρίνεια και σεβασμό, είναι σημαντικό να θεσπιστεί ένα σύνολο κατευθυντήριων αρχών ή βασικών κανόνων που πρέπει να ακολουθούνται. Εναλλακτικά, για να χρησιμοποιήσουμε συμπεριληπτική ορολογία, είναι σημαντικό να συμφωνήσουμε ένα σύνολο βασικών αξιών που πρέπει να τηρούνται από όλους/ολες κατά τη διεξαγωγή των μαθημάτων και κατά τη διάρκεια της σχολικής ημέρας (Βλ. Πυλώνα 2 του παρόντος εγχειριδίου).

Προπαρασκευαστική εργασία 2: **Θεμέλια για στοχαστική μάθηση**

Κάθε παιδί πρέπει να έχει ένα σημειωματάριο. Η πρώτη σελίδα σε αυτό το σημειωματάριο θα πρέπει να περιέχει τις βασικές αξίες που έχουν συμφωνηθεί από την τάξη. Τα παιδιά θα γράφουν τις αναστοχαστικές σκέψεις τους σε αυτό το σημειωματάριο μετά από κάθε προπαρασκευαστική εργασία και σενάριο διδασκαλίας. Τα παιδιά θα κληθούν να προσθέσουν τυχόν σκέψεις που μπορεί να έχουν σχετικά με την ένταξη και τη διαφορετικότητα κατά την έναρξη εφαρμογής του εγχειριδίου. Τα σημειωματάρια θα βοηθήσουν τα παιδιά να παρακολουθούν την προσωπική τους εξέλιξη και ανάπτυξη και θα επιτρέψουν στον/ην εκπαιδευτικό να παρακολουθεί τη σκέψη και τα συναισθήματά τους σε σχέση με τα θέματα που καλύπτονται στο εγχειρίδιο, δίνοντας στη συνέχεια το ερέθισμα για στοχαστική διδασκαλία και μάθηση.

Προπαρασκευαστική εργασία 3: **Κουτί σκέψεων/συναισθημάτων**

Η τάξη θα πρέπει να συνεργαστεί για να φτιάξει ένα κουτί όπου τα παιδιά μπορούν να εκφράσουν με ανώνυμο τρόπο συναισθήματα, θετικά ή αρνητικά, που μπορεί να βιώσουν κατά τη διάρκεια των σεναρίων διδασκαλίας. Το κουτί θα μπορούσε να παρουσιαστεί στο πλαίσιο ενός εισαγωγικού μαθήματος για την αποδοχή, την ενεργητική ακρόαση και την ενσυναίσθηση. Το κουτί πρέπει να είναι κλειστό, με μόνο ένα μικρό άνοιγμα για τα σημειώματα. Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να δίνει το παράδειγμα για τη χρήση του κουτιού βάζοντας περιστασιακά και δικά του σημειώματα. Στο τέλος κάθε εβδομάδας, ο/η εκπαιδευτικός ελέγχει τα σημειώματα και σχεδιάζει την εισαγωγή μιας συζήτησης για την επόμενη εβδομάδα με συναισθήματα ή θέματα από το κουτί.

Προπαρασκευαστική εργασία 4:
Οικογενειακός τοίχος

Η δημιουργία ενός οικογενειακού τοίχου στην τάξη μπορεί να προετοιμάσει το έδαφος, κάνοντας τα παιδιά να νιώσουν αρκετά άνετα ώστε να μιλήσουν για τις ταυτότητες, τους πολιτισμούς, τις πεποιθήσεις και το υπόβαθρό τους. Η τάξη μπορεί να επιλέξει πώς θα δημιουργηθεί αυτός ο οικογενειακός τοίχος προσθέτοντας φωτογραφίες, ζωγραφιές, εικόνες, λέξεις ή οποιοδήποτε άλλο μέσο που επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τα παιδιά για να παρουσιάσουν τις οικογένειές τους. Αυτή η εργασία θα πρέπει να είναι πολύ ευέλικτη όσον αφορά το τι θα κληθούν να συνεισφέρουν τα παιδιά στον τοίχο.

Προπαρασκευαστική εργασία 5:
Ποικιλόμορφο και πολύγλωσσο διδακτικό υλικό

Καθώς το μαθησιακό περιβάλλον του σχολείου, συμπεριλαμβανομένης της σχολικής βιβλιοθήκης, προετοιμάζεται για το SIDiT είναι σημαντικό να αναλογιστούμε πώς μπορεί να δημιουργηθεί διδακτικό υλικό που αντιπροσωπεύει τη διαφορετικότητα παράλληλα με την εφαρμογή του εγχειριδίου. Για παράδειγμα, εάν η σχολική βιβλιοθήκη δεν περιλαμβάνει δίγλωσσα/πολύγλωσσα βιβλία ή βιβλία που παρουσιάζουν θέματα διαφορετικότητας, η διδασκαλία και η μάθηση μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία τέτοιων βιβλίων. Ομοίως, μπορούν να πραγματοποιηθούν δραστηριότητες όπως γενεαλογικά δέντρα για τη δημιουργία υλικού που να προάγει τη μάθηση χωρίς αποκλεισμούς. Τα παιδιά μπορούν να συμμετάσχουν στη δημιουργία αφισών που παρουσιάζουν μεγαλύτερη ποικιλομορφία και συμπεριληπτικότητα, κάτι που με τη σειρά του διεγείρει τον αναστοχασμό σχετικά με τα μηνύματα ένταξης, αποκλεισμού και διάκρισης και επίσης διευκολύνει την ενδυνάμωση, την κριτική σκέψη και την επίλυση προβλημάτων. Ως προπαρασκευαστική εργασία, θα μπορούσε να ζητηθεί από τους/τις εκπαιδευτικούς να αξιολογήσουν την εμφανή αναπαράσταση (του διαφορετικού) και το διδακτικό υλικό εντός του σχολείου σχετικά με το πόσο καλά πιστεύουν ότι εκπροσωπούνται όλοι/ες .

Προτάσεις για την προετοιμασία ενός πολιτισμικά ποικιλόμορφου συμπεριληπτικού περιβάλλοντος μάθησης

Το περιβάλλον μάθησης			
	Ναι	**Όχι**	**Σημειώσεις εκπαιδευτικού**
Ένας χώρος μάθησης που παρέχει αίσθηση «ασφάλειας» στα παιδιά, ώστε να μοιραστούν προσωπικές ιστορίες και να συζητήσουν ευαίσθητα θέματα			
Ένας χώρος όπου τα παιδιά νιώθουν ότι ανήκουν			
Αναπαράσταση σε βιβλία, αφίσες, εικόνες και μηνύματα... - Λαμβάνουν τα μέλη μιας μειονοτικής ομάδας θετική επιβεβαίωση ως προς την ταυτότητά τους; - Υπάρχει μέθοδος για τον έλεγχο της καταλληλότητας των εικόνων και των μηνυμάτων που περιέχονται στα σχολικά κείμενα και σε άλλους πόρους; (National Council for Curriculum and Assessment, Ιρλανδία, 2005, σελ. 33)			
Βιβλία που αντιπροσωπεύουν τη διαφορετικότητα, ενδεικτικά: - Διαφορετικά πολιτισμικά/φυλετικά υπόβαθρα - Διαφορετικά λαϊκά αφηγήματα και παραδόσεις - Διαφορετικοί τύποι οικογένειας και διαφορετικά οικογενειακά πλαίσια - Διαφορετικά θρησκευτικά υπόβαθρα και πεποιθήσεις - Ζωή σε διάφορες χώρες - Διαφορετικές σωματικές ικανότητες - Διαφορετικές πνευματικές ικανότητες - Αμφισβήτηση ως προς τα στερεότυπα φύλου - Διαφορετικές γλώσσες			
Οπτική αναπαράσταση - Εάν χρησιμοποιούνται αφίσες ή εικόνες στην τάξη ή στο σχολείο, αυτές θα πρέπει να αντιπροσωπεύουν την ταυτότητα και το υπόβαθρο των παιδιών στην τάξη/στο σχολείο - Όπου χρησιμοποιούνται σχολικά βιβλία, αυτά θα πρέπει να παρουσιάζουν ποικιλομορφία ως προς τις εικόνες και την αναπαράσταση			
Γλωσσικοί πόροι - Δίγλωσσα/πολύγλωσσα βιβλία, τα οποία αντιπροσωπεύουν τη γλώσσα διδασκαλίας και τις μητρικές γλώσσες των παιδιών (π.χ. Αγγλικά/Αραβικά, Ελληνικά/Αραβικά) - Αναγνώστες στις μητρικές γλώσσες των παιδιών - Όπου υπάρχουν έντυπα μέσα στο μαθησιακό περιβάλλον (ετικέτες, πινακίδες κ.λπ.), θα πρέπει να επισημαίνονται στις μητρικές γλώσσες των παιδιών			

Μαθηματικοί πόροι			
	Ναι	**Όχι**	**Σημειώσεις εκπαιδευτικού**
Ποικιλία απτών αντικειμένων Ενδεικτικά παραδείγματα: - Κύβοι - Σχήματα 2-D και 3-D - Μπλοκ/Κύβοι Dienes - Χρήματα (διαφορετικά νομίσματα) - Ρολόγια - Ημερολόγιο που αντιπροσωπεύει τις αργίες και τις γιορτές των παιδιών της τάξης			
Δίγλωσσες/πολύγλωσσες μεταφράσεις μαθηματικών όρων			
Ιστορίες για πολιτισμικά ευαισθητοποιημένα μαθηματικά			

Διδασκαλία και μάθηση			
	Ναι	**Όχι**	**Σημειώσεις εκπαιδευτικού**
Δημοκρατικές αξίες που υποστηρίζουν τη διδασκαλία και τη μάθηση (π.χ. τα παιδιά πρέπει να καλούνται να μοιραστούν ιδέες και προτάσεις για τη διδασκαλία και τη μάθηση)			
Παιδοκεντρική μάθηση – τα ενδιαφέροντα, οι ανάγκες και οι κλίσεις των παιδιών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στη διδασκαλία και στη μάθηση			
Τα παιδιά ενθαρρύνονται να διατυπώνουν τα σχόλια και τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τις μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης			
Οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν υπόψη το πολιτισμικό, γλωσσικό και θρησκευτικό υπόβαθρο των παιδιών κατά τον προγραμματισμό			

Αλληλεπίδραση με γονείς			
	Ναι	**Όχι**	**Σημειώσεις εκπαιδευτικού**
Το ήθος του σχολείου είναι συμπεριληπτικό και ενθαρρύνει την εγγραφή παιδιών από διαφορετικά υπόβαθρα			
Η σχολική κοινότητα εκτιμά τη συμμετοχή όλων των γονέων			
Υπάρχει συχνή και θετική επικοινωνία με όλους τους γονείς			
Οι γονείς καλούνται να συμβάλουν στη διδασκαλία και στη μάθηση			
Το σχολείο ενημερώνει τους γονείς σχετικά με τη μάθηση των παιδιών			
Το σχολείο εργάζεται ενεργά για τη δημιουργία θετικών σχέσεων με τις οικογένειες			
Το σχολείο εργάζεται ενεργά για τη δημιουργία θετικών σχέσεων με τις κοινότητες			

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Οι θεωρίες που συζητούνται σε αυτό το εγχειρίδιο παρέχουν τη σταθερή βάση πάνω στην οποία διαμορφώνονται τα σενάρια διδασκαλίας. Κάθε σενάριο διδασκαλίας έχει ως στόχο να παρέχει κίνητρα και διασκέδαση και να τραβήξει το ενδιαφέρον των παιδιών στην τάξη. Το παρακάτω πρότυπο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον σχεδιασμό μαθημάτων.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	
Τίτλος	
Σκοπός: Αυτή είναι μια γενική επισκόπηση του μαθήματος	Παραδείγματα (προσθέστε δικά σας ή χρησιμοποιήστε αυτά τα παραδείγματα) • Αυτό το μάθημα θα ενισχύσει / ενθαρρύνει / υποστηρίξει / κάνει δυνατή / εξετάσει τη μάθηση των παιδιών σε... • Να ενθαρρύνει τη θετική στάση στη μάθηση και την εκτίμηση του... • (Οι μαθητές/τριες) Αναπτύσσουν αυτοπεποίθηση και είναι ικανοί να... • Να δημιουργήσει, ενισχύσει και διατηρήσει το ενδιαφέρον των παιδιών για... • (Οι μαθητές/τριες) Αναπτύσσουν την ικανότητα σκέψης μέσω / σχετικά με... • (Οι μαθητές/τριες) Ενισχύουν τη γνωστικής ικανότητας μέσω... • (Οι μαθητές/τριες) Αυξάνουν τη συναισθηματική και τη νοητική ανάπτυξη μέσω....
Στόχοι: Πιο συγκεκριμένη περιγραφή του τι θα επιτευχθεί	Παραδείγματα (προσθέστε δικά σας ή χρησιμοποιήστε αυτά τα παραδείγματα) Οι μαθητές/τριες • Προσδιορίζουν... • Αναγνωρίζουν... • Δημιουργούν... • Προβλέπουν... • Συσχετίζουν τις γνώσεις τους... με ... • Συνοψίζουν... • Χρησιμοποιούν/Κάνουν χρήση...
Υλικά: Όλα τα υλικά που θα χρησιμοποιήσετε για το μάθημα	Παραδείγματα (προσθέστε δικά σας ή χρησιμοποιήστε αυτά τα παραδείγματα) Βιβλία, χαρτί, στυλό, μολύβια, χρώματα, ΤΠΕ, έντυπα...
Θεματικοί τομείς: Με ποια άλλα θέματα σχετίζεται αυτό το μάθημα	Παραδείγματα (προσθέστε δικά σας ή χρησιμοποιήστε αυτά τα παραδείγματα) Γλώσσες, Γεωγραφία, Ιστορία, Κοινωνικές Επιστήμες, Μαθηματικά, Θρησκευτική Εκπαίδευση...
Εγκάρσιες Δεξιότητες: Οι εγκάρσιες δεξιότητες των μαθητών/τριών που θα ενεργοποιηθούν/ αναπτυχθούν μέσω του μαθήματος	Παραδείγματα (προσθέστε δικά σας ή χρησιμοποιήστε αυτά τα παραδείγματα) • **Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας:** Γραμματισμός σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, επικοινωνία και συνεργασία, δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου... • **Επιχειρηματικές δεξιότητες:** Δημιουργικότητα, εκτίμηση των ιδεών, αυτογνωσία και την αυτο-αποτελεσματικότητα, κίνητρα και επιμονή, επίλυση προβλημάτων, ανάληψη πρωτοβουλιών, κοινωνική ευθύνη, περιέργεια, επικοινωνία, συνεργασία...

Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις: Ποιες προηγούμενες σχετικές γνώσεις έχουν τα παιδιά προκειμένου να διασφαλιστεί ότι μπορούν να συμμετάσχουν στο μάθημα και στις δραστηριότητες	Παραδείγματα (προσθέστε δικά σας ή χρησιμοποιήστε αυτά τα παραδείγματα) • Ικανότητα ανάγνωσης • Ικανότητα γραφής • Γλώσσα / λέξεις κλειδιά • Κατανόηση του • Κατανόηση εννοιών • Εξοικείωση με θέματα • Ικανότητα επίλυσης προβλημάτων...
Υλοποίηση μαθήματος	**Εισαγωγή** Use this section to describe how to introduce the topic of the lesson • Περιγράψετε πώς θα παρακινήσετε το ενδιαφέρον των μαθητών • Εισάγετε λέξεις-κλειδιά και ασκήσεις για «ζέσταμα»- ενεργοποίηση • Αναλογιστείτε πώς θα ενεργοποιηθούν οι δεξιότητες των μαθητών και οι προηγούμενες γνώσεις τους • Περιγράψτε την οργάνωση της τάξης (οργάνωση τάξης και χώρου) • Περιγράψτε στους μαθητές τι θα εξετάσει το μάθημα και ποια θα είναι τα κύρια βήματα
	Ανάπτυξη Χρησιμοποιήστε αυτή την ενότητα για να περιγράψετε τις κύριες ασκήσεις, με τις οποίες θα ασχοληθούν οι μαθητές σε αυτό το μάθημα • Φτιάξτε μια λίστα με κουκκίδες που θα περιγράφει πώς θα συνεχιστεί το μάθημα από την εισαγωγή • Περιγράψτε την οργάνωση της τάξης σε κάθε στάδιο – ατομική εργασία (ΑΕ), εργασία σε ζευγάρια (ΕΖ) και ομαδική εργασία (ΟΕ) • Χωρίστε στο μάθημα στα βασικά στάδια ▸ Στάδιο 1: Επεξήγηση της ιδέας ▸ Στάδιο 2: Πρόσκληση για συνομιλία και συζήτηση και επίλυση προβλημάτων σχετικά με το θέμα ▸ Στάδιο 3: Πώς μαθαίνουν τα παιδιά αυτό το θέμα • Αναλογιστείτε πως θα διατηρηθεί το ενδιαφέρον των παιδιών
	Ολοκλήρωση Χρησιμοποιήστε αυτή την ενότητα για να περιγράψετε πώς θα ανακεφαλαιώσετε τα διδακτικά σημεία του μαθήματος και θα ολοκληρώσετε το μάθημα • Αναλογιστείτε τα κύρια στοιχεία της μάθησης • Περιγράψτε (τη/τις) δραστηριότητα/ες γύρω από αυτό το θέμα για να συνδέσετε τις αρχές που έχετε συζητήσει • Αναθέστε ανεξάρτητες εργασίες στην τάξη, αφήστε τα παιδιά να επιλέξουν τον τρόπο εργασίας που προτιμούν (ομαδική εργασία ή ανεξάρτητη εργασία) ή/και το θέμα Παραδείγματα: κάντε μια γραπτή αξιολόγηση ή παρουσίαση, γράψτε ένα άρθρο στην εφημερίδα, γράψτε ένα βιβλίο, δημιουργήστε ένα ποίημα / τραγούδι / στίχο, δημιουργήστε ένα παιχνίδι κ.λπ.

Υλοποίηση μαθήματος	**Παρακολούθηση** Εδώ συγκεντρώνετε όλες τις πληροφορίες για να δημιουργήσετε το ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες θα διατηρηθούν σε έναν φάκελο και θα μοιραστούν σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα. Μπορείτε επίσης να σημειώσετε πρόσθετες δραστηριότητες παρακολούθησης ή ιδέες για τη βέλτιστη χρήση των αποτελεσμάτων του μαθήματος που θα κάνουν τη μάθηση πιο μόνιμη
	Αναθεώρηση, αναστοχασμός ή επέκταση του θέματος σε άλλους τομείς Χρησιμοποιήστε αυτή την ενότητα για να αναστοχαστείτε στο μάθημα και να εντοπίσετε τα βασικά σημεία Αναλογιστείτε πώς αυτό το μάθημα μπορεί να ενσωματωθεί σε άλλες θεματικές ενότητες
Σχόλια	Αυτός είναι ένας επιπλέον χώρος για να καταγράψετε σχόλια (πριν και/ή μετά την εφαρμογή του μαθήματος στην τάξη) συμπεριλαμβανομένων τροποποιήσεων, πιθανών προκλήσεων ή οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με το μάθημα

Λίστα παραπομπών

Amanti, C., Moll, L.C., & González, N. (2005). Funds of knowledge. Taylor and Francis

Barrett, M., Byram, M., Lázár, I., Mompoint-Gaillard, P. & Philippou, S. (2013). Developing intercultural competence through education. Council of Europe.

Conteh, J. (2018). Opening potential for EAL learners. In B. Skinner & B. O'Toole (Eds.). Minority language pupils and the curriculum: Closing the achievement gap. University of Ulster, Coleraine and Marino Institute of Education, E-book.

Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). CLIL: Content and language integrated learning. Cambridge University Press.

Cummins, J. (2000). Language, power, and pedagogy: Bilingual children in the crossfire. Multilingual Matters.

Cummins, J. (2001). Negotiating identities: education for empowerment in a diverse society. 2nd ed. California Association for Bilingual Education.

Cummins, J. (2014). Language and identity in multilingual schools: Constructing evidence-based instructional policies. In D. Little, C. Leung, & P. Van Avermaet. (Eds.). Managing diversity in education: Languages, policies, pedagogies (pp. 3-26). Multilingual Matters.

DCYA (2016). Diversity, Equality and Inclusion Charter and Guidelines for Early Childhood Care and Education. Stationary Office.

Deakin Crick, R. (2005). 'Citizenship education and the provision of schooling: a systematic review of evidence', in International Journal of Citizenship and Teacher Education, 1(2), 56-75.
Derman-Sparks, L. & the A.B.C. Task Force (1989). Anti-Bias Curriculum: Tools for Empowering Young Children. National Association for the Education of Young Children (NAEYC).

Gay, G. (2010). Culturally Responsive Teaching: Theory, Research and Practice. Teachers' College Press.

Greer, B., Mukhopadhyay, S., Powerll, A.B. & Nelson-Barber, S. (2009). Culturally Responsive Mathematics Education. Routledge.

Jackson, R. (2014). Signposts: policy and practice for teaching about religions and non-religious world views in intercultural education. Council of Europe.

Kiely, J., O'Toole, L., Haals Brosnan, M., O'Brien, E.Z., O'Keeffe, C., and Dunne, C. (2019). Parental Involvement in Children's Primary Education. National Parents Council and Marino Institute of Education, Ireland.

Kirwan, D. (2014). From English language support to plurilingual awareness. In D. Little, C. Leung, & P. Van Avermaet. (Eds.). Managing diversity in education: Languages, policies, pedagogies (pp. 189-203). Multilingual Matters.

Kirwan, D. (2018). Creating a plurilingual whole-school environment to support pupils' learning. In B. Skinner & B. O'Toole (Eds.). Minority language pupils and the curriculum: Closing the achievement gap. University of Ulster, Coleraine and Marino Institute of Education, E-book.

Malone, T., O'Toole, B. & Mullally, A. (2020). The 'Family Project': Investigating multi-belief peer learning in two Irish primary schools. British Journal of Religious Education, 43(4). 376 - 388.

McCowan, T. (2013). Education as a human right: Principles for a universal entitlement to learning. Bloomsbury Academic.

O'Toole, B. (2020). 'Unlearning' in global justice education. In B. O'Toole, E. Joseph & D. Nyaluke (Eds.). Challenging perceptions of Africa in schools: Critical approaches to global justice education. Routledge.

O'Toole, B., Joseph, E. & Nyaluke, D. (2020). (Eds.). Challenging perceptions of Africa in schools: Critical approaches to global justice education. Routledge.

Sierens, S. & Van Avermaet, P. (2014). Language diversity in education: Evolving from multilingual education to functional multilingual learning. In D. Little, C. Leung, & P. Van Avermaet. (Eds.). Managing diversity in education: Languages, policies, pedagogies (pp. 204-222). Multilingual Matters.

Sobel, D. M., & Taylor, S. V. (2011). Culturally Responsive Pedagogy: Teaching Like Our Students' Lives Matter. Brill.

Tan, K. H. (2004). Does children self-assessment empower or discipline children?. Assessment & Evaluation in Higher Education, 29 (6), 651-662, DOI: 10.1080/0260293042000227209

United Nations (1989). United Nations Convention on the Rights of the Child. UN Geneva.

Van Avermaet, P. (2018). Working towards a multilingual social interaction learning model. In B. Skinner & B. O'Toole (Eds.). Minority language pupils and the curriculum: Closing the achievement gap. University of Ulster, Coleraine and Marino Institute of Education, E-book.

III.
ΥΛΙΚΑ: ΣΕΝΑΡΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Σενάρια διδασκαλίας

Σενάρια διδασκαλίας

1. ΣΕΙΡΑ Α: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΗΚΕΙΝ

α) ΜΑΘΗΜΑ 1: Το πρότζεκτ « ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ».....38

β) ΜΑΘΗΜΑ 2: Ατομική και ομαδική ταυτότητα 41

γ) ΜΑΘΗΜΑ 3: Ο ευρύτερος κόσμος και εγώ 44

δ) ΜΑΘΗΜΑ 4: Τι είναι το φύλο; 48

ε) ΜΑΘΗΜΑ 5: Πίεση από συνομηλίκους/ες 52

στ) ΜΑΘΗΜΑ 6: Τραγούδι για έναν ξεχωριστό άνθρωπο στη ζωή μου 55

2. ΣΕΙΡΑ Β: ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ

α) ΜΑΘΗΜΑ 7: Σημαντικοί τόποι 60

β) ΜΑΘΗΜΑ 8: Διάλογος σχετικά με τις πεποιθήσεις 63

γ) ΜΑΘΗΜΑ 9: Δημιουργία μιας μάνταλα από τη φύση 66

3. ΣΕΙΡΑ Γ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

α) ΜΑΘΗΜΑ 10: Μαθαίνοντας για τα δικαιώματα των παιδιών 70

β) ΜΑΘΗΜΑ 11: Σχολείο χωρίς εκφοβισμό 74

γ) ΜΑΘΗΜΑ 12: Διανομή τροφίμων 78

δ) ΜΑΘΗΜΑ 13: Στρατευμένη τέχνη 81

4. ΣΕΙΡΑ Δ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

α) ΜΑΘΗΜΑ 14: Διδασκαλία θετικών και αρνητικών αριθμών χρησιμοποιώντας τις προσωπικές μαθηματικές ιστορίες των παιδιών 85

β) ΜΑΘΗΜΑ 15: Χρήση διαγραμμάτων Venn για την προώθηση της πολιτισμικής συνείδησης και κατανόησης 89

γ) ΜΑΘΗΜΑ 16: Σπατάλη τροφίμων 92

Σειρά α

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΗΚΕΙΝ

ΜΑΘΗΜΑ 1	Τίτλος: **Το πρότζεκτ «ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ»** Σειρά: **Ταυτότητα και αίσθηση του ανήκειν**
Σκοπός	Οι μαθητές/τριες αναπτύσσουν συνείδηση ως προς τις πολιτισμικές διαφορές και ομοιότητες, και οικοδομούν πολιτισμική ταυτότητα για την προώθηση της διαπολιτισμικής ικανότητας και του σεβασμού
Στόχοι	1. Να ερευνήσουν τα οικοδομήματα της πολιτισμικής ταυτότητας 2. Να αναγνωρίζουν τις πτυχές του δικού τους πολιτισμού 3. Να ορίζουν την πολιτισμική ταυτότητά τους 4. Να αναπτύσσουν λεξιλόγιο για την εξέταση του θέματος των πολιτισμικών διαφορών με σεβασμό
Υλικά	• Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή άλλη συσκευή • Χαρτόνι • Υλικά για καλλιτεχνικά, όπως χρώματα και μαρκαδόροι • Τεχνουργήματα των παιδιών από το σπίτι
Θεματικοί τομείς	Κοινωνικές επιστήμες
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Για τη χρήση της ψηφιακής επικοινωνίας και τη συνεργασία, οι μαθητές/τριες πρέπει να χρησιμοποιούν διαφορετικά λογισμικά ώστε να εκφράζουν τις ιδέες τους με υπεύθυνο τρόπο σε σχέση με την επικοινωνία, τη συνεργασία και τη συμμετοχή στα κοινά.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα προωθεί την αυτογνωσία και την αυτο-αποτελεσματικότητα, την εκτίμηση των ιδεών, τη μάθηση μέσω της εμπειρίας, την επικοινωνία, την αντιμετώπιση της ασάφειας και της αβεβαιότητας, την ανάληψη πρωτοβουλίας.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με τα τεχνουργήματα και τη συμβολική αξία που αναπαριστούν τα αντικείμενα. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να έχουν γνώση του δικού τους πολιτισμού και να είναι σε θέση να εκφράσουν χαρακτηριστικά αυτού του πολιτισμού. Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να κατανοήσουν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές ή γραπτές προτάσεις και ερωτήσεις.

Εισαγωγή	• Εισαγάγετε την έννοια του πολιτισμού και της πολιτισμικής ταυτότητας και εξερευνήστε μαζί με τους/τις μαθητές/τριες πώς μπορεί να εκπροσωπηθεί ένας πολιτισμός. •Δώστε λίγο χρόνο στους/τις μαθητές/τριες να αναλογιστούν ατομικά τι αντιπροσωπεύει τον πολιτισμό τους. Για να διευκολύνετε αυτήν την διαδικασία, μπορείτε να παρέχετε στους/τις μαθητές/τριες φορητούς υπολογιστές/ipad/tablet που θα βοηθήσουν την έρευνά τους. • Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να κάνουν μια λίστα, είτε ψηφιακά είτε σε χαρτί. Σε αυτό το σημείο, καλό θα ήταν να μαζέψετε ξανά τα παιδιά, να συζητήσετε και να συγκρίνετε τις λίστες. • Δώστε οδηγία στους/τις μαθητές/τριες να δημιουργήσουν ένα κουτί μεσαίου μεγέθους από χαρτόνι, ή δώστε τους κουτιά. • Εξηγήστε ότι θα χρησιμοποιήσουν και θα διακοσμήσουν τα κουτιά, έτσι ώστε να αντιπροσωπεύουν την πολιτισμική τους ταυτότητα. Αφήστε τους/τις μαθητές/τριες να αποφασίσουν οι ίδιοι πώς θα διακοσμήσουν τα κουτιά τους. Για να το κάνουν αυτό, θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν κάτι που είναι ευρέως γνωστό για τον πολιτισμό/την περιοχή από την οποία προέρχονται, π.χ. την εθνική σημαία, το διαβατήριο, γνωστά φαγητά κ.λπ. • Πείτε στους/τις μαθητές/τριες να βρουν πολιτισμικά τεχνουργήματα/αντικείμενα στο σπίτι, δηλαδή κάτι που αντιπροσωπεύει: ▶ Τη μητρική γλώσσα(-ες) του/της μαθητή/τριας ▶ Την εθνικότητα ή την εθνοτική ομάδα του/της μαθητή/τριας Τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις του/της μαθητή/τριας Την οικογένεια του/της μαθητή/τριας ▶ Τις κυρίαρχες παιδικές αναμνήσεις του/της μαθητή/τριας • Δώστε μια εβδομάδα στους/τις μαθητές/τριες για να το κάνουν αυτό, δηλαδή το μάθημα θα μπορούσε να ξεκινήσει τη Δευτέρα και οι μαθητές/τριες να φέρουν τα τεχνουργήματα την Παρασκευή, ή το μάθημα θα μπορούσε να ξεκινήσει την Παρασκευή και τα παιδιά να φέρουν τα αντικείμενα τη Δευτέρα ή την Τρίτη. • Ζητήστε από κάθε μαθητή/τριας να τραβήξει μια φωτογραφία από κάθε αντικείμενο για τα επόμενα βήματα του μαθήματος.
Ανάπτυξη	• Οι μαθητές/τριες θα βάλουν τα αντικείμενα τους στο κουτί πολιτισμικών τεχνουργημάτων «ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ» που διακόσμησαν στο πρώτο μέρος του μαθήματος. • Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε ομάδες των τριών. Κάθε μαθητής/τρια θα παρουσιάσει στην υπόλοιπη ομάδα τα πολιτισμικά τεχνουργήματα που έχει συγκεντρώσει στο «ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ». • Μείνετε όσο το δυνατόν περισσότερο έξω από τη συζήτηση και ακούστε από απόσταση. Υπενθυμίστε στους/τις μαθητές/τριες να συζητούν με σεβασμό και ασφάλεια. Αναγνωρίστε τυχόν συναισθήματα νευρικότητας ή άγχους των μαθητών όταν μοιράζονται τα κουτιά τους με τους/τις συμμαθητές/τριες τους: «Είναι φυσιολογικό να έχεις άγχος, οι συνομήλικοί σου θα δείξουν σεβασμό και θα ενδιαφερθούν για το κουτί σου». • Συγκεντρώστε την τάξη και ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες όλων των ομάδων να μοιραστούν όσα έμαθαν για τις πολιτισμικές ταυτότητες των άλλων. Ζητήστε τους επίσης να περιγράψουν πώς ένιωσαν που μοιράστηκαν το κουτί τους με συνομηλίκους/ες. • Συνοψίστε τα κύρια ευρήματα, δίνοντας ταυτόχρονα έμφαση στην αναγνώριση των συναισθημάτων και των σκέψεων των παιδιών σχετικά με το ότι μοιράστηκαν το κουτί τους και τονίζοντας την ανάγκη για περιέργεια και σεβασμό.

Ολοκλήρωση	• Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να χρησιμοποιήσουν τις φωτογραφίες των τεχνουργημάτων στο κουτί τους για να δημιουργήσουν μια ψηφιακή έκδοση του «ΚΟΥΤΙΟΥ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ», την οποία μπορούν να παρουσιάσουν στην τάξη. Οι μαθητές/τριες μπορούν να χρησιμοποιήσουν μια παρουσίαση PowerPoint, μια σελίδα Padlet ή κάτι παρόμοιο. Με κάθε φωτογραφία, οι μαθητές/τριες μπορούν να εξηγήσουν τι έχουν συμπεριλάβει και γιατί, καθώς και πώς ένιωσαν που μοιράστηκαν αυτή την πτυχή του κουτιού τους με τους/τις συνομηλίκους/ες τους. • Μπορεί να γίνει παρουσίαση και γι' αυτό, εάν η τάξη αποφασίσει να συνεργαστεί με μια άλλη τάξη για να μοιραστούν τα ψηφιακά τους «ΚΟΥΤΙΑ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ». • Συγκεντρώστε τα ψηφιακά «ΚΟΥΤΙΑ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ» σε έναν κεντρικό φάκελο για να τα ανεβάσετε στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Παρακολούθηση	• Το πρότζεκτ «ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ» μπορεί να χρησιμοποιηθεί όλο το έτος προσθέτοντας περισσότερα αντικείμενα που αντιπροσωπεύουν άλλες πτυχές της ταυτότητας ή του πολιτισμού. Το κουτί μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί και σε άλλα σενάρια διδασκαλίας (πολιτισμικά ευαισθητοποιημένα μαθηματικά, δικαιώματα των παιδιών, θρησκεία, τελετουργία). Για παράδειγμα, όταν συζητάτε για διαφορετικά δικαιώματα, οι μαθητές/τριες μπορούν να προσθέσουν αντικείμενα που αντιπροσωπεύουν τα δικαιώματα που θεωρούν ότι τηρούνται στη ζωή τους και δικαιώματα που πιστεύουν ότι δεν τηρούνται.
Αναθεώρηση, αναστοχασμός ή επέκταση του θέματος	• Για συζητήσεις με ασφάλεια και σεβασμό κατά την ανάπτυξη του μαθήματος, μπορείτε να κάνετε αναφορά στις προπαρασκευαστικές εργασίες 1 και 2 του εγχειριδίου και να επανεξετάσετε με τους/τις μαθητές/τριες τις βασικές αξίες και τον κώδικα συμπεριφοράς που έχουν συμφωνηθεί στην τάξη.
Σχόλια	

Υλικά

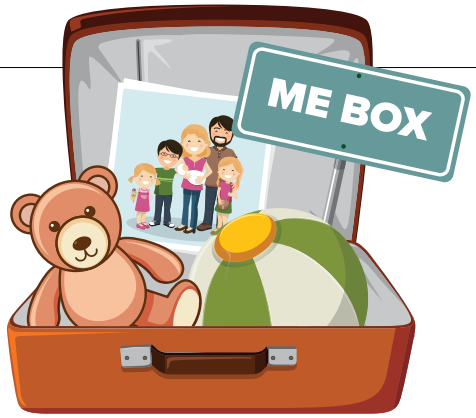

ΜΑΘΗΜΑ 2

Τίτλος: **Ατομική και ομαδική ταυτότητα**

Σειρά: **Ταυτότητα και αίσθηση του ανήκειν**

Σκοπός	Οι μαθητές/τριες αναπτύσσουν συνείδηση αναφορικά με την ατομική ταυτότητα
Στόχοι	1. Να εξετάσουν τη σημασίας της αίσθησης ταυτότητας και του ανήκειν 2. Να αναγνωρίζουν τις πτυχές της δικής τους ταυτότητας 3. Να διερευνήσουν ομοιότητες και διαφορές αναφορικά με την ταυτότητα
Υλικά	• Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή άλλη συσκευή • Χαρτί • Μολύβια/χρώματα (βεβαιωθείτε ότι είναι διαθέσιμα όλα τα χρώματα δέρματος) • Κολλητική ταινία
Πρόταση βιβλίου	'The Skin You Live In' By Michael Taylor (2005).
Θεματικοί τομείς	Γλώσσες Κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη Μέσα
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση διαδικτυακών και μη προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού προωθεί το γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, την ασφάλεια και την επίλυση προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα αναπτύσσει την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την κοινωνική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με πτυχές της ταυτότητάς τους, όπως χρώμα μαλλιών, χρώμα ματιών, χρώμα δέρματος, τα ενδιαφέροντα και τα χόμπι τους, τι τους αρέσει και τι δεν τους αρέσει. Θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι/ες με τη χρήση μέσων και τεχνολογίας. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να αναγνωρίσουν τα δικά τους χαρακτηριστικά. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να εκφράσουν τη γνώμη τους και να κάνουν προτάσεις. Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με το βασικό λεξιλόγιο για να περιγράψουν τους εαυτούς τους και τα δικά τους χαρακτηριστικά. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να κατανοήσουν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες, να διαβάσουν και να κατανοήσουν απλές προτάσεις και ερωτήσεις, καθώς και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές προτάσεις και ερωτήσεις.

Εισαγωγή	• Καλέστε τους/τις μαθητές/τριες να καθίσουν σε κύκλο. Πείτε τους ότι πρόκειται να παίξουν ένα παιχνίδι με το άτομο δίπλα τους. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να εργαστούν σε ζευγάρια. Ένας/Μια μαθητής/τρια κλείνει τα μάτια του/της και πρέπει να περιγράψει τα φυσικά χαρακτηριστικά/γνωρίσματα του/της μαθητή/τριας δίπλα του/της. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει: το χρώμα ματιών, το χρώμα δέρματος, το χρώμα μαλλιών, αν έχουν φράντζα, χωρίστρα στα μαλλιά τους, αν έχουν φακίδες, αν φορούν ακουστικό βαρηκοΐας, γυαλιά.... • Μετά ανοίγουν τα μάτια τους και βλέπουν αν έχουν δίκιο.
Ανάπτυξη	• Βοηθήστε τους/τις μαθητές/τριες να δημιουργήσουν έναν πίνακα για να συμπληρώσουν πληροφορίες για τον εαυτό τους. Χρησιμοποιήστε τις ακόλουθες επικεφαλίδες (ή προσθέστε περισσότερες) ▸ Όνομα ▸ Χρώμα ματιών ▸ Χρώμα δέρματος ▸ Χρώμα μαλλιών ▸ Χόμπι ▸ Πράγματα που τους αρέσουν/δεν τους αρέσουν ▸ Ενδιαφέροντα ▸ Γλώσσες που μιλούν • Εξηγήστε στους/τις μαθητές/τριες ότι όλα αυτά είναι πτυχές της ταυτότητας. • Για την κατάρτιση του πίνακα, επιλέξτε ανάμεσα σε ψηφιακά διαδικτυακά ή μη εργαλεία, όπως επεξεργαστές κειμένου (π.χ. Microsoft Word) ή καμβάδες (π.χ. padlet). Εναλλακτικά, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε παραδοσιακές μεθόδους, όπως χαρτόνια/πίνακες παρουσιάσεων. • Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να εισαγάγουν τα δεδομένα με την προτιμώμενη μέθοδο. Πείτε στους/τις μαθητές/τριες να αποθηκεύσουν και να εκτυπώσουν τα έγγραφα που δημιουργήθηκαν και να τραβήξουν μια φωτογραφία αυτών των δεδομένων χρησιμοποιώντας κάμερες, τηλέφωνα ή iPad για χρήση στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο. Θυμηθείτε να δώσετε σαφείς οδηγίες, όπως: Αποθηκεύστε το αρχείο που δημιουργήσατε σε έναν φάκελο στην επιφάνεια εργασίας, ονομάστε τον φάκελο κ.λπ. • Κολλήστε τα κομμάτια του (εκτυπωμένου) χαρτιού πάνω τους. • Στη συνέχεια, καλέστε τους/τις μαθητές/τριες να περπατήσουν στην αίθουσα και να δουν αν κάποιος/α έχει τις ίδιες πληροφορίες με αυτούς/ες. Θυμίστε τους ότι δεν χρειάζεται να είναι όλα πανομοιότυπα, αλλά ότι αναζητούν ομοιότητες. • Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να σχηματίσουν ομάδες με τα άτομα με τα οποία βρίσκουν κοινά (χρησιμοποιήστε τα εξής ή σκεφτείτε δικά σας): ▸ Ίδιο χρώμα ματιών και μαλλιών ▸ Ίδιο χρώμα δέρματος ▸ 2 ίδια χόμπι ▸ Ίδιο χρώμα μαλλιών και ύψος ▸ Μπορούν να μιλήσουν τις ίδιες γλώσσες ▸ Τους αρέσουν 2 ίδια είδη φαγητού ▸ Ίδιο χρώμα ματιών και 1 ίδιο χόμπι ▸ Ίδιο χρώμα μαλλιών και 1 ίδιο χόμπι

Ανάπτυξη	• Πείτε στις νέες ομάδες να πάνε στους πίνακες και ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να συζητήσουν σε ζευγάρια ποια πράγματα είναι παρόμοια και ποια πράγματα είναι διαφορετικά. • Προτρέψτε τους να ψάξουν προσεκτικά στις κάρτες των συμμαθητών/τριών τους για τις πτυχές που είναι διαφορετικές, αλλά που μπορεί να τους/τις ενδιαφέρουν για να ξεκινήσουν μια συζήτηση. Ενθαρρύνετέ τους να κάνουν πολλές ερωτήσεις ο/η ένας/μια στον/ην άλλο/η και να συζητήσουν μεταξύ τους για τα ενδιαφέροντά τους. • Υπενθυμίστε τους ότι αυτές είναι οι πτυχές της ταυτότητάς τους που είναι παρόμοιες και διαφορετικές με των άλλων. • Μόλις τελειώσουν όλες οι ομάδες, απευθυνθείτε και πάλι σε ολόκληρη την τάξη και χρησιμοποιήστε τις ακόλουθες ερωτήσεις για να διευκολύνετε τη συζήτηση: ▸ Δυσκολευτήκατε να βρείτε άλλους/ες με παρόμοιες ταυτότητες; ▸ Σε ποιες πτυχές της ταυτότητάς σας εστιάσατε; ▸ Ποιες πτυχές της ταυτότητας των συμμαθητών/τριών σας μάθατε, τις οποίες δεν γνωρίζατε; ▸ Με ποιες πτυχές της ταυτότητας γεννιούνται οι άνθρωποι και ποιες επιλέγουμε;
Ολοκλήρωση	• Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να συστηθούν και να παρουσιάσουν τις πτυχές της ταυτότητάς τους στη μορφή της επιλογής τους. Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να είναι δημιουργικοί και αφήστε τους/τες να επιλέξουν από διάφορα περιβάλλοντα, είτε διαδικτυακά είτε μη. Ενδεικτικές ιδέες θα μπορούσαν να είναι: να δημιουργήσουν τα δικά τους άβαταρ, να γράψουν ένα κομμάτι στο διαδίκτυο, να δημιουργήσουν ένα σκίτσο/σχέδιο του εαυτού τους. Παρέχετε πόρους στους/τις μαθητές/τριες για να εργαστούν, όπως καμβάδες, εργαλεία, εφαρμογές δημιουργίας άβαταρ κ.λπ. Εξηγήστε ότι οι μαθητές/τριες μπορούν να επιλέξουν να τονίσουν οποιαδήποτε πτυχή της ταυτότητάς τους επιθυμούν, συμπεριλαμβανομένων των χόμπι τους. Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες σας να μιλήσουν για τον εαυτό τους και να εξηγήσουν τις πτυχές του εαυτού τους που τους/τις κάνουν αυτό που είναι.
Παρακολούθηση	• Ανεβάστε τα αρχεία που δημιουργήθηκαν και άλλες πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Αναθεώρηση, αναστοχασμός ή επέκταση του θέματος σε άλλους τομείς	• Το επόμενο μάθημα θα διερευνήσει την ταυτότητα και την αίσθηση του ανήκειν στον ευρύτερο κόσμο. • Δείτε επίσης την ενότητα για τις κούκλες τάξης (Persona Dolls) του εγχειριδίου για περαιτέρω ευκαιρίες μάθησης.
Σχόλια	

ΜΑΘΗΜΑ 3

Τίτλος: **Ο ευρύτερος κόσμος και εγώ**

Σειρά: **Ταυτότητα και αίσθηση του ανήκειν**

Σκοπός	Οι μαθητές/τριες αναπτύσσουν συνείδηση αναφορικά με την ατομική ταυτότητα τους και την ταυτότητά τους στον ευρύτερο κόσμο.
Στόχοι	• Να δημιουργήσουν αίσθηση της ταυτότητας και αίσθηση του ανήκειν • Να προσδιορίσουν πτυχές του δικού τους πολιτισμού • Να αναγνωρίζουν τις πτυχές του πολιτισμού και των χαρακτηριστικών μιας άλλης χώρας
Υλικά	• Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή άλλη συσκευή • Κολλητική ταινία • Κλωστή / Κορδόνι • Blu tack • Χαρτί • Μολύβια / Χρώματα • Παγκόσμιος χάρτης Peters Projection • Διάφορα βιβλία για διαφορετικές χώρες (βεβαιωθείτε ότι έχουν ελεγχθεί εκ των προτέρων)
Θεματικοί τομείς	Γλώσσες / Γεωγραφία
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση διαδικτυακών και μη προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού προωθεί το γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, την ασφάλεια και την επίλυση προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα αναπτύσσει την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την κοινωνική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με διαφορετικές χώρες, να έχουν ασχοληθεί με κάποιο είδος εργασίας σε σχέση με χάρτες και να έχουν επίγνωση των διαφορετικών γλωσσών. Πρέπει να έχουν βασικές γνώσεις για διαφορετικά τρόφιμα και ρούχα. Εάν είναι δυνατόν, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εκ των προτέρων ένα μάθημα σχετικά με τους χάρτες Mercator έναντι των Peters Projection, ώστε οι μαθητές/τριες να μάθουν πώς οι παγκόσμιοι χάρτες επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τον κόσμο. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνουν τις γνώσεις τους σε σχέση με τον δικό τους πολιτισμό και άλλους πολιτισμούς. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να εκφράσουν την άποψή τους, να κάνουν προτάσεις, να επιχειρηματολογούν και να αιτιολογούν τις επιλογές τους (στην πρώτη γλώσσα). Πρέπει να δίνεται προσοχή ώστε οι χώρες εκτός Ευρώπης να μην εξετάζονται με περιοριστικό τρόπο και οι πηγές που χρησιμοποιούνται για ανεξάρτητη έρευνα πρέπει να έχουν ελεγχθεί εκ των προτέρων, ώστε να μην προωθούν στερεοτυπικές απόψεις.

Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με το βασικό λεξιλόγιο για την περιγραφή τροφίμων, ρούχων. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να κατανοήσουν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες, να διαβάσουν και να κατανοήσουν απλές προτάσεις και ερωτήσεις, καθώς και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές ή γραπτές προτάσεις και ερωτήσεις.
Εισαγωγή	• Προσκαλέστε τους/τις μαθητές/τριες να εξετάσουν διαφορετικές χώρες σε διαφορετικά ταξιδιωτικά/τουριστικά μέσα, είτε διαδικτυακά είτε όχι, όπως ταξιδιωτικούς οδηγούς, ενότητες για ταξίδια σε εφημερίδες, στο διαδίκτυο, σε περιοδικά, ταξιδιωτικά φυλλάδια κ.λπ. • Ζητήστε τους να προσδιορίσουν μια χώρα και να πουν ένα θετικό πράγμα για αυτήν. • Δείξτε στους/στις μαθητές/τριες έναν παγκόσμιο χάρτη (Peter's Projection). • Εξηγήστε ότι όλοι ζούμε σε διαφορετικές χώρες και έχουμε πολλές ομοιότητες και πολλές διαφορές.
Ανάπτυξη	• Χωρίστε την τάξη σε ομάδες των 5 ή των 7 (ανάλογα με το μέγεθος της τάξης), δώστε σε κάθε ομάδα το όνομα μιας χώρας και ένα βιβλίο σχετικά με αυτήν τη χώρα ή χρησιμοποιήστε ένα iPad/tablet/φορητο υπολογιστή και πρόσβαση στο διαδίκτυο. • Ζητήστε από κάθε ομάδα να γράψει επτά πράγματα για τη χώρα (βλ. ανάπτυξη μαθήματος). • Ζητήστε από έναν/μια μαθητή/τρια σε κάθε ομάδα να εντοπίσει στον παγκόσμιο χάρτη τη χώρα στην οποία ζει και τη χώρα που ερευνά η ομάδα του/της. Συνδέστε τα δύο μέρη με ένα κομμάτι κλωστή και blu tack. Η επόμενη εργασία θα είναι να βρουν εάν υπάρχουν συνδέσεις μεταξύ των χωρών. • Υπενθυμίστε στους/τις μαθητές/τριες ότι πρόκειται για συνεργασία, αλλά κάθε παιδί έχει έναν ρόλο μέσα στην ομάδα: ▸ Υπεύθυνος/η χρονομέτρησης: ένα άτομο υπενθυμίζει στην ομάδα τον χρόνο που έχει για την εργασία και πότε λήγει ▸ Ερευνητής/τρια: ένα άτομο θα διαβάσει τις πληροφορίες από τους διαθέσιμους πόρους σχετικά με τη χώρα, για να τις σημειώσει ο υπεύθυνος καταγραφής ▸ Υπεύθυνος/η καταγραφής: ένας/μία μαθητής/τρια θα καταγράφει τις πληροφορίες ▸ Υπεύθυνοι πόρων: δύο μαθητές/τριες θα είναι υπεύθυνοι/ες να συγκεντρώσουν το υλικό που χρησιμοποιήθηκε, να το τακτοποιήσουν και να το βάλουν στη θέση του μετά την εργασία ▸ Παρουσιαστές/τριες: δύο μαθητές/τριες θα παρουσιάσουν τις πληροφορίες στο τέλος μέσω φωτογραφιών, ή μέσω γραπτής ή προφορικής παρουσίασης • Βοηθήστε τους/τις μαθητές/τριες να καταρτίσουν έναν πίνακα για να συμπληρώσουν τις πληροφορίες σχετικά με τη χώρα στην οποία ζουν και τη χώρα για την οποία κάνουν έρευνα. Χρησιμοποιήστε τις ακόλουθες επικεφαλίδες (ή προσθέστε περισσότερες) ▸ Γλώσσες στη χώρα ▸ Πληθυσμός ▸ Διάσημα πρόσωπα

Ανάπτυξη	▸ Ταινίες που προβάλλουν αυτήν τη χώρα ▸ Νόμισμα ▸ Σημαντικές εξαγωγές ▸ Εθνική σημαία ▸ Αθλήματα ▸ Κύρια φαγητά ▸ Μουσική ▸ Ρούχα ▸ Ποτάμια / βουνά ▸ Θρησκείες ▸ Καιρός ▸ Ένας χαιρετισμός στη γλώσσα(-ες) της χώρας • Για τη δημιουργία του πίνακα, επιλέξτε ανάμεσα σε διαδικτυακά ή μη διαδικτυακά ψηφιακά εργαλεία (επεξεργαστές κειμένου, π.χ. Microsoft Word, ή καμβάδες, π.χ. Padlet). Εναλλακτικά, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε παραδοσιακές μεθόδους, όπως χαρτόνια/ πίνακες παρουσιάσεων. • Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να εισάγουν τα δεδομένα με την μέθοδο που προτιμούν. Πείτε στους/τις μαθητές/τριες να αποθηκεύσουν και να εκτυπώσουν τα έγγραφα που δημιουργήθηκαν και να τραβήξουν μια φωτογραφία αυτών των δεδομένων χρησιμοποιώντας κάμερες, τηλέφωνα ή iPad για χρήση στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο. Θυμηθείτε να δώσετε σαφείς οδηγίες, όπως: Αποθηκεύστε το αρχείο που δημιουργήσατε σε έναν φάκελο στην επιφάνεια εργασίας, ονομάστε τον φάκελο κ.λπ. • Μόλις ολοκληρώσουν την εργασία, ζητήστε από τους/τις παρουσιαστές/τριες να παρουσιάσουν τις χώρες, και τις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ τους. Προτρέψτε τους/τις παρουσιαστές/τριες να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία και τους πόρους που έχουν αναπτύξει οι ομάδες κατά την παρουσίαση. • Τώρα, προσκαλέστε κάθε ομάδα να διερευνήσει εάν οι χώρες που παρουσιάζονται έχουν ομοιότητες ή διαφορές. Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω ερωτήσεις για να βοηθήσετε τη συζήτηση: ▸ Σε ποιες πτυχές της χώρας εστιάσατε; ▸ Ήταν δύσκολο να βρείτε άλλη χώρα με παρόμοια γλώσσα / φαγητό / ποτάμι / ρούχα / μουσική; ▸ Ποιες πτυχές των χωρών είναι πολύ διαφορετικές;
Ολοκλήρωση	• Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να παρέχουν σχόλια για μια χώρα της επιλογής τους. Μπορεί να είναι η πατρίδα τους ή οποιαδήποτε άλλη χώρα επιθυμούν. Χρησιμοποιήστε τα άρθρα για τη σχολική εφημερίδα ή για άλλα μέσα. Οι μαθητές/τριες μπορούν να προσθέσουν φωτογραφίες ή άλλα μέσα (π.χ. βίντεο) για να δημιουργήσουν ένα ψηφιακό άρθρο ή μια παρουσίαση και να την κάνουν πιο ελκυστική. Θα πρέπει να έχουν την ελευθερία να επιλέξουν μεταξύ διαφορετικών ψηφιακών περιβαλλόντων μάθησης και κοινωνικών πλατφορμών διαδικτυακών ή μη, όπως ιστολόγια. • Παροτρύνετέ τους/τες επίσης να ελέγξουν εάν η πόλη από την οποία προέρχονται είναι αδελφοποιημένη με άλλη πόλη και να συμπεριλάβουν αυτές τις πληροφορίες στην παρουσίαση. Εναλλακτικά, οι μαθητές/τριες μπορούν να σχεδιάσουν μια αφίσα για αυτήν τη χώρα με όλα τα κύρια χαρακτηριστικά που έχουν αναγνωρίσει.

Παρακολούθηση	• Συγκεντρώστε όλες τις πληροφορίες σε έναν κεντρικό φάκελο για να τις ανεβάσετε στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Σχόλια	

ΜΑΘΗΜΑ 4	Τίτλος: **Τι είναι το φύλο;** Σειρά: **Ταυτότητα και αίσθηση του ανήκειν**
Σκοπός	Οι μαθητές/τριες διερευνούν τα στερεότυπα που αφορούν το φύλο και τις αρνητικές επιπτώσεις τους (διακρίσεις, προκαταλήψεις) και αναπτύσσουν συνείδηση ως προς την ταυτότητα φύλου
Στόχοι	1. Να εξετάσουν τι σημαίνουν τα στερεότυπα φύλου, συμπεριλαμβανομένων των αιτιών και των συνεπειών τους 2. Να αναστοχαστούν για το δικό τους φύλο σε σχέση με τα στερεότυπα και να αναγνωρίσουν πτυχές της ταυτότητάς τους 3. Να δημιουργήσουν, καλλιεργήσουν και διατηρήσουν ενδιαφέρον για ένα σχολείο με ασφάλεια και ανοχή
Υλικά	• Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή άλλη συσκευή για τις δραστηριότητες – μπορούν να δημιουργηθούν στο Kahoot, στο Mentimeter ή άλλες εναλλακτικές • Εικόνες παιδιών από διαφορετικούς πολιτισμούς και εθνικότητες – μπορείτε να χρησιμοποιήσετε προβολέα ή smartboard ή έντυπα αντίγραφα • Εικόνα του Genderbread Cookie (επιλέξτε την έκδοση που είναι πιο κατάλληλη για την ηλικιακή ομάδα των μαθητών),
Πρόταση ταινίας	'Billy Elliot' (2000) or similar
Πρόταση βίντεο	Ketnet Generation K, Dr. Bea
Θεματικοί τομείς	Κοινωνικές επιστήμες Κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη Γλώσσες
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας:	Η χρήση διαδικτυακών ή μη προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού προωθεί το γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου και την επίλυση προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες:	Το μάθημα αναπτύσσει την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την κοινωνική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις:	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με πτυχές της ταυτότητάς τους. Θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση μέσων και τεχνολογίας. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να αναγνωρίσουν τη δική τους προσωπικότητα. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να εκφράσουν την άποψή τους, να κάνουν προτάσεις, να επιχειρηματολογήσουν και να αιτιολογήσουν τις επιλογές τους, και να έχουν ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, μέχρι έναν βαθμό (στην πρώτη γλώσσα τους).

Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις:	Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με το βασικό λεξιλόγιο για να περιγράψουν τους εαυτούς τους και τα χαρακτηριστικά τους. Θα πρέπει επίσης να κατανοούν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες, να μπορούν να διαβάσουν και να κατανοήσουν απλές προτάσεις και ερωτήσεις, καθώς και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές προτάσεις και ερωτήσεις (στη δεύτερη γλώσσα τους).
Εισαγωγή	• Παρουσιάστε στους/τις μαθητές/τριες διάφορες φωτογραφίες παιδιών που δείχνουν στερεότυπα για το φύλο και άλλες που αντιτίθενται στα στερεότυπα, π.χ. αγόρια που παίζουν με φορτηγάκια/αυτοκινητάκια, κορίτσια που παίζουν με κούκλες, αγόρια που παίζουν και αγκαλιάζονται, κορίτσια που παίζουν ποδόσφαιρο κ.λπ. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε έντυπα αντίγραφα ή οποιαδήποτε συσκευή (φορητούς υπολογιστές/tablet/ipad ή smartphone), smartboard ή προβολέα για τις φωτογραφίες. • Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να συζητήσουν ανά δυάδες τι παρατηρούν στις εικόνες. Πείτε τους να επικεντρωθούν στο πώς φαίνονται τα παιδιά, τι φοράνε, τι κρατάνε, με ποιες δραστηριότητες ασχολούνται και ποιες είναι οι εκφράσεις τους.
Ανάπτυξη	• Τώρα, ζητήστε από τα ζευγάρια να ρίξουν μια ματιά σε φωτογραφίες παιδιών. Οι προτεινόμενες εικόνες περιλαμβάνουν παιδιά από διαφορετικές χώρες/πολιτισμούς. Ξεκινήστε τη συζήτηση ρωτώντας: Τι κάνει αυτά τα παιδιά αγόρια ή κορίτσια; • Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να σχηματίσουν ομάδες των τεσσάρων και να συζητήσουν στη δική τους ομάδα τι βλέπουν στις εικόνες. • Μόλις τελειώσουν όλες οι ομάδες, απευθυνθείτε σε ολόκληρη την τάξη και συντονίστε μια ομαδική συζήτηση ζητώντας από τους/τις μαθητές/τριες να περιγράψουν αυτό που βλέπουν στις εικόνες. • Παρουσιάστε την αφίσα του «Genderbread Cookie» και συζητήστε τη με τα παιδιά. Μερικά θέματα που θα πρέπει να προκύψουν στη συζήτηση είναι τα εξής: φύλο (όπως διαμορφώθηκε κατά τη γέννηση), ταυτότητα, έλξη, έκφραση. Διευκολύνετε τη συζήτηση κάνοντας ερωτήσεις ανοιχτού τύπου με βάση την αφίσα, όπως: Τι σημαίνει ταυτότητα; Η ταυτότητά μας συνδέεται με τη βιολογία μας; Τι μας κάνει μοναδικούς ως άτομα; κ.λπ. • Καλέστε τα παιδιά να ανοίξουν ένα κουίζ στην εφαρμογή Kahoot μέσω των φορητών υπολογιστών/tablet/iPad ή smartphone τους. Εναλλακτικά, το κουίζ μπορεί να δημιουργηθεί σε χαρτί. • Το κουίζ θα προβάλει φωτογραφίες διαφορετικών δραστηριοτήτων, χρωμάτων, αντικειμένων ή επαγγελμάτων, τα οποία οι μαθητές/τριες θα πρέπει να κατηγοριοποιήσουν επιλέγοντας μεταξύ του γυναικείου συμβόλου (♀) ή του αρσενικού συμβόλου (♂). Ενδεικτικά παραδείγματα: το να χτίζεις ένα σπίτι, να δείχνεις στοργή, να παίζεις τένις, να βγάζεις πολλά χρήματα, να είσαι επιθετικός/η, μόδα, επιστημονική έρευνα, το να έχεις μακριά μαλλιά, μπλε χρώμα, να σιχαίνεσαι εύκολα, να είσαι δυνατός/η, να κάνεις καλό φαγητό, να είσαι ιδιοκτήτης/τρια γκαράζ, να παίρνεις καλούς βαθμούς στο σχολείο, να είσαι αξιόπιστος/η, να φτιάχνεις κέικ, να είσαι το/η αφεντικό/η αφεντικίνα του σπιτιού, να εργάζεσαι σε παιδικό σταθμό (νηπιαγωγείο), να φοράς μακιγιάζ, να παίζεις βιντεοπαιχνίδια, να φοράς βερνίκι νυχιών, να χορεύεις, να είσαι έξυπνος/η, ροζ χρώμα, να είσαι χειρουργός.

Ανάπτυξη	• Μόλις τελειώσετε, ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να ελέγξουν τα αποτελέσματα. • Μελετήστε τις απαντήσεις και ξεκινήστε μια συζήτηση στην τάξη σχετικά με τα στερεότυπα που αφορούν το φύλο. Ως πρώτο βήμα, εισαγάγετε και ορίστε την έννοια του «στερεότυπου» γράφοντάς τη πρώτα στον πίνακα και ρωτώντας τους/τις μαθητές/τριες αν έχουν ακούσει αυτήν τη λέξη στο παρελθόν. Γράψτε τον ορισμό στον πίνακα με απλά λόγια, π.χ. «μια απλή ιδέα που πιστεύουν πολλοί άνθρωποι για μια μεγάλη ομάδα ατόμων, η οποία δεν ισχύει απαραίτητα για όλους σε αυτήν την ομάδα». • Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, θα πρέπει να επιτρέψετε να ακουστούν διαφορετικές απόψεις που θα αντιπροσωπεύουν διαφορετικές πολιτισμικές, θρησκευτικές ή εθνοτικές διαφορές μεταξύ των παιδιών σχετικά με αυτό το θέμα. Μερικά παιδιά μπορεί να εκνευριστούν κατά τη διάρκεια του κουίζ, λέγοντας ότι ένα επάγγελμα/μια δραστηριότητα είναι «για όλα τα φύλα», ενώ άλλα μπορεί να πουν το ακριβώς αντίθετο. Μπορείτε να επαναλάβετε το κουίζ και να μιλήσετε για κάθε στοιχείο ξεχωριστά. • Δείτε μια ταινία ή ένα βίντεο σχετικά με αυτό το θέμα. Ενδεικτικά παραδείγματα είναι η ταινία «Billy Elliot», ή το βίντεο για το φύλο της «Dr. Bea» στο παιδικό κανάλι «Ketnet» στο Βέλγιο.
Ολοκλήρωση	• Πείτε στα παιδιά να ανοίξουν την εφαρμογή «Mentimeter» στον φορητό υπολογιστή/tablet/iPad ή στο smartphone τους και να σαρώσουν έναν κωδικό QR. • Ζητήστε τους να γράψουν τρεις λέξεις που περιγράφουν τι έμαθαν ή τι σκέφτηκαν σε αυτό το μάθημα. Με τη βοήθεια ενός smartboard ή ενός προβολέα, όλα τα παιδιά μπορούν να δουν σύννεφα, τα οποία σχηματίζονται από τις λέξεις που έχουν πληκτρολογήσει τα παιδιά. Όσο μεγαλύτερες εμφανίζονται οι λέξεις, τόσο πιο συχνά τις έχουν γράψει. Μπορείτε να συζητήσετε αυτό το σύννεφο λέξεων με τα παιδιά και ακόμη και να το εκτυπώσετε για να το κρεμάσετε στην τάξη. • Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να γράψουν επίσης τυχόν ερωτήσεις που έχουν ακόμη σχετικά με αυτό το θέμα, για να συζητηθούν σε επόμενο στάδιο. Βεβαιωθείτε ότι τηρείται η ανωνυμία.
Παρακολούθηση	• Ανεβάστε τα αρχεία που δημιουργήθηκαν και άλλες πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Αναθεώρηση, αναστοχασμός ή επέκταση του θέματος σε άλλους τομείς	• Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα μαθήματα καλλιτεχνικών, ώστε τα παιδιά να μπορέσουν να σκεφτούν τι έμαθαν σε αυτό το μάθημα. • Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις ερωτήσεις των μαθητών στο Mentimeter για να δημιουργήσετε άλλα μαθήματα.

Σχόλια	

Υλικά

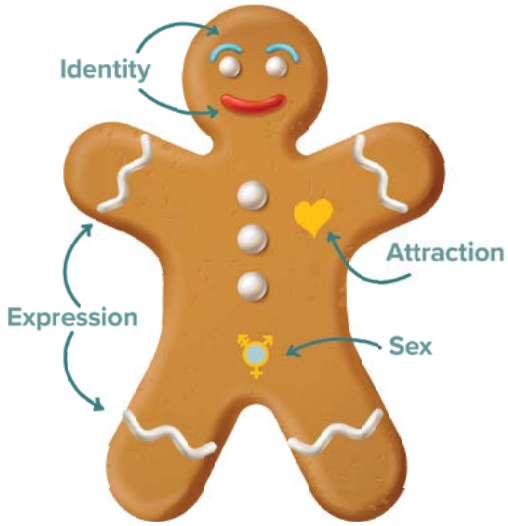

ΜΑΘΗΜΑ 5

Τίτλος: **Πίεση από συνομηλίκους/ες**

Σειρά: **Ταυτότητα και αίσθηση του ανήκειν**

Σκοπός	Οι μαθητές/τριες αναπτύσσουν συνείδηση σχετικά με το θέμα της πίεσης από τους συνομηλίκους και τον αντίκτυπο που έχει η πίεση από συνομηλίκους/ες στη λειτουργία του/της καθενός/καθεμίας.
Στόχοι	1. Να είναι ανθεκτικοί στην πίεση από συνομηλίκους/ες. 2. Να εκφράζουν λεκτικά τους άτυπους κανόνες που χαρακτηρίζουν τις αλληλεπιδράσεις μέσα σε μια ομάδα και να είναι πρόθυμοι/ες να τους λάβουν υπόψη κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων. 3. Να εκφράζουν συναισθήματα σχετικά με τις εμπειρίες όσον αφορά την εκτίμηση της ετερότητας, την απόρριψη και τον αποκλεισμό. 4. Να περιγράφουν τους μηχανισμούς που μπορούν να προκαλέσουν τον αποκλεισμό των παιδιών από ομάδες.
Υλικά	• Έγχρωμο χαρτί (A4) • Συρραπτικό (όσα και οι ομάδες) και σύρματα • Χρονόμετρο Για κάθε ομάδα: • Μπλε και κίτρινη κάρτα εντολών • Συρραπτικό και σύρματα • Ψαλίδι • Μέτρο (κορδέλα) • Ένα πακέτο τραπουλόχαρτα • Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/iPad/συσκευή φωτογραφιών
Θεματικοί τομείς	Γλώσσες Κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη Κοινωνικές επιστήμες
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση διαδικτυακών ή μη προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού προωθεί το γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, την ασφάλεια και την επίλυση προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα αναπτύσσει την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την κοινωνική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις:	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με πτυχές της ταυτότητάς τους, συμπεριλαμβανομένων των ενδιαφερόντων, των χόμπι τους, να ξέρουν τι τους αρέσει και τι δεν τους αρέσει. Θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι/ες με τη χρήση μέσων και τεχνολογίας. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να εκφράσουν την άποψή τους και να κάνουν προτάσεις.

Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις:	Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με το βασικό λεξιλόγιο για να περιγράψουν τους εαυτούς τους και τα χαρακτηριστικά τους. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να κατανοήσουν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες, να διαβάσουν και να κατανοήσουν απλές προτάσεις και ερωτήσεις, καθώς και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές προτάσεις και ερωτήσεις.
Εισαγωγή	• Τρεις μαθητές/τριες λαμβάνουν την οδηγία να πάνε να παραλάβουν ένα αντικείμενο της επιλογής τους από έναν άλλο δάσκαλο. Οι μαθητές/τριες που βγαίνουν έξω από την τάξη θα βιώσουν μια μορφή «πίεσης από συνομηλίκους/ες» κατά τα επόμενα βήματα του μαθήματος. • Όταν φύγουν οι μαθητές/τριες, πείτε στην υπόλοιπη τάξη ότι θα παίξετε ένα παιχνίδι. Κάθε φορά που ακούνε ένα κουδούνι, πρέπει να βάλουν ένα «καπέλο», δηλαδή να σχηματίσουν ένα τρίγωνο με τα χέρια τους πάνω από το κεφάλι τους σαν καπέλο και μετά να συνεχίσουν να εργάζονται. Δεν επιτρέπεται να το πουν στους/τις μαθητές/τριες που βρίσκονται στην άλλη τάξη. • Μόλις επιστρέψουν οι 3 μαθητές/τριες, η τάξη χωρίζεται σε ομάδες (4 έως 5 άτομα ανά ομάδα). Όλο το υλικό χωρίζεται ανά ομάδα και τοποθετείται ένα εμφανές ψηφιακό χρονόμετρο στον πίνακα, για να βλέπουν οι μαθητές/τριες πόσος χρόνος τους απομένει.
Ανάπτυξη	• Κάθε ομάδα λαμβάνει 1 μπλε κάρτα με μια ομαδική εργασία και 1 κίτρινη κάρτα με μια ατομική εργασία. ΜΠΛΕ ΚΑΡΤΑ: Η ομάδα πρέπει να καταφέρει μέσα σε 15 λεπτά να φτιάξει μια χάρτινη αλυσίδα μήκους 3 μέτρων από έγχρωμο χαρτί. Για να το κάνουν αυτό, οι μαθητές/τριες θα κόψουν κύκλους από το χρωματιστό χαρτί, τους οποίους θα διπλώσουν και θα συρράψουν. Αυτοί οι κύκλοι πρέπει στη συνέχεια να σχηματίσουν ένα εκκρεμές. ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ: Μέσα στο ίδιο χρονικό πλαίσιο, η ομάδα πρέπει να ολοκληρώσει και τις ατομικές εργασίες, χωρίς βοήθεια από άλλους. Στην κίτρινη κάρτα εμφανίζεται η ακόλουθη ατομική εργασία: ▸ Να χτίσουν έναν πύργο τριών επιπέδων από τραπουλόχαρτα που να σταθεί για λίγο. Ο/Η μαθητής/τρια θα χρησιμοποιήσει το tablet για να βγάλει μια selfie με τον πύργο από τραπουλόχαρτα ως απόδειξη. • Στο μεταξύ, χτυπάτε (ο/η δάσκαλος/α) το κουδούνι κάθε 3 λεπτά. Οι μαθητές/τριες που ξέρουν τι σημαίνει το κουδούνι σχηματίζουν ένα τρίγωνο πάνω από τα κεφάλια τους. • Μετά από 15 λεπτά, η εργασία διακόπτεται και ακολουθεί συζήτηση στην τάξη. • Ξεκινήστε μια συζήτηση στην τάξη: ▸ Τι βρήκατε αξιοσημείωτο όταν χτυπούσε το κουδούνι; ▸ Γιατί (δε) μιμηθήκατε τους/τις συμμαθητές/τριες σας; ▸ Τι θα γινόταν αν (δε) συμμετείχατε; Γιατί το πιστεύετε αυτό; • Επιστρέψτε στις υπόλοιπες εργασίες και ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες: • Πώς σας φάνηκε αυτή η εργασία; Τι σας δυσκόλεψε σε αυτήν; ▸ Τι ολοκληρώσατε πρώτο όταν τα πράγματα δυσκόλεψαν, την ατομική ή την ομαδική εργασία; Γιατί; ▸ Έχετε βιώσει ποτέ κάτι τέτοιο στην πραγματική ζωή (στο σχολείο, στο σπίτι, στον αθλητικό σύλλογο, με φίλους), δηλαδή νιώσατε ότι έπρεπε να κάνετε κάτι επειδή το έκαναν και οι άλλοι/ες; Πώς αντιδράσατε τότε; Πώς σας έκανε αυτό να αισθανθείτε;

Ολοκλήρωση	• Εισαγάγετε πρώτα την έννοια της «πίεσης από συνομηλίκους/ες» με μια απλή εξήγηση που να είναι ευνόητη από τα παιδιά. Μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε ένα βίντεο (κινουμένων σχεδίων ή και όχι) από αξιόπιστη πηγή (π.χ. UNICEF κ.λπ.). • Στη συνέχεια, απευθυνθείτε στην τάξη και ρωτήστε: «Αποφασίζουν οι άλλοι/ες ποιος/α είμαι και τι κάνω εγώ;» Προτρέψτε τους/τις μαθητές/τριες να γράψουν μερικά θετικά επιχειρήματα σχετικά με την πίεση από συνομηλίκους/ες στα πράσινα post-it και μερικά αρνητικά παραδείγματα πίεσης από συνομηλίκους/ες στα κόκκινα post-it. • Τα συλλέγετε, τα εξετάζετε με την τάξη και τα τοποθετείτε στην αίθουσα σε εμφανές σημείο (π.χ. παράθυρο). Τα post-it θα μπορούσαν να σχηματίζουν τη λέξη «ΕΜΕΙΣ».
Παρακολούθηση	• Ανεβάστε τα αρχεία που δημιουργήθηκαν και άλλες πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Σχόλια	

ΜΑΘΗΜΑ 6

Τίτλος: **Τραγούδι για έναν ξεχωριστό άνθρωπο στη ζωή μου**

Σκέλος: **Ταυτότητα και αίσθηση του ανήκειν**

Σκοπός	Οι μαθητές/τριες συνθέτουν ένα τραγούδι για κάποιον/α σημαντικό/ή στη ζωή τους.
Στόχοι	1. Να αναγνωρίσουν ένα άτομο που είναι ξεχωριστό στη ζωή τους. 2. Να εμπλακούν στη διαδικασία της συγγραφής τραγουδιών. 3. Να επιδείξουν κατάλληλες δεξιότητες γραφής. 4. Να συνθέσουν ένα τραγούδι. 5. Προαιρετικό: Να δημιουργήσουν ένα μουσικό βίντεο.
Υλικά	• Χαρτιά • Χρωματιστά Μολύβια/ Στυλό • Δείγματα τραγουδιών • Διαφορετικά είδη ΤΠΕ (κάμερα, iPad, πρόσβαση σε πλατφόρμες/ εφαρμογές όπως YouTube, iMovies, Mentimeter, εφαρμογές μετάφρασης) Ελέγξτε την πολιτική του σχολείου σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ για καταγραφή
Θεματικοί τομείς	Μουσική Κοινωνικές δεξιότητες Ανάγνωση Γραφή Προφορική Γλώσσα
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση διαδικτυακών και μη προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού προωθεί το γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, την ασφάλεια και την επίλυση προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα αναπτύσσει την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώση του θέματος: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να έχουν μια βασική κατανόηση του ρυθμού. Οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι σε θέση να εκφράζουν τις απόψεις τους και να κάνουν προτάσεις. Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες και να μπορούν να διατυπώνουν σύντομες προφορικές ή γραπτές προτάσεις και ερωτήσεις.

Εισαγωγή	• Πείτε στους/στις μαθητές/τριες ότι θα γράψουμε ένα τραγούδι και θα κάνουμε ένα βίντεο για κάποιον ξεχωριστό άνθρωπο με αφορμή την Ημέρα της Μητέρας. • Παίξτε μερικά δείγματα μουσικής (χωρίς στίχους) για τους/τις μαθητές/τριες. • Καταιγισμός Ιδεών: Ποια μουσική τους/τις θυμίζει κάποιον ξεχωριστό άνθρωπο στη ζωή τους; • Οι μαθητές/τριες ψηφίζουν την αγαπημένη τους μουσική/μελωδία. Αυτό θα χρησιμοποιηθεί ως βάση για το τραγούδι που θα συνθέσουν.
Ανάπτυξη	• Οι μαθητές/τριες εργάζονται σε ομάδες μεικτών ικανοτήτων των τεσσάρων ατόμων, με βάση τις μουσικές τους δεξιότητες και τις δεξιότητες γραμματισμού. Παίξτε τη μουσική στο παρασκήνιο καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος. **Στάδιο 1: Καταιγισμός ιδεών / σύννεφο λέξεων** • Ενθαρρύνετε τους μαθητές/τις μαθήτριες να σκεφτούν το περιεχόμενο του τραγουδιού τους. ▸ Τι μήνυμα / συναισθήματα θέλουν να εκφράσουν στο τραγούδι τους; Βασική ερώτηση: Γιατί είναι αυτό το άτομο ξεχωριστό για εμάς; • Δημιουργήστε ένα wordcloud (με βασικούς όρους / φράσεις / επίθετα) στο Mentimeter. **Στάδιο 2: Συγγραφή στίχων** • Εξηγήστε τι είναι στίχος, αναφέροντας παραδείγματα από τραγούδια. Ένας στίχος είναι ένα μέρος ενός τραγουδιού που συνήθως πραγματεύεται ένα συγκεκριμένο θέμα. Μετά από κάθε στίχο υπάρχει ένα ρεφρέν (ένα μέρος που επαναλαμβάνεται πολλές φορές) και μετά ένας άλλος στίχος που μπορεί να αφορά κάτι άλλο. • Αντλώντας από τις λέξεις στο wordcloud, κάθε ομάδα θα συνθέσει έναν στίχο και μια ομάδα θα επιλεγεί από τον δάσκαλο για να συνθέσει τη χορωδία. • Αφιερώστε 20 λεπτά για αυτήν την εργασία. • Υπενθυμίστε στους/στις μαθητές/τριες ότι οι στίχοι δε χρειάζεται ομοιοκαταληξία. Εάν θέλουν να το κάνουν, χρησιμοποιήστε τις ΤΠΕ για να αναζητήσετε λέξεις με ομοιοκαταληξία. • Μεταφραστικές εφαρμογές μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για να αντλήσουν από τις πρώτες γλώσσες των μαθητών/τριών και να βοηθήσουν τη διαδικασία της μετάφρασης στη γλώσσα του σχολείου. **Στάδιο 3: Αναστοχασμός** • Δημιουργήστε μια στιγμή αναστοχασμού στην τάξη όπου όλοι/ες σταματούν τη δουλειά που κάνουν και ακούν προσεκτικά τη μελωδία που παίζει στο παρασκήνιο. • Ρωτήστε για τις μέχρι τώρα εμπειρίες των μαθητών/τριών και ζητήστε να μοιραστούν μερικά παραδείγματα, ιδέες ή φράσεις που χρησιμοποιούν στο τραγούδι τους. **Στάδιο 4: Αξιολόγηση μεταξύ ομότιμων και βελτίωση** • Προσκαλέστε κάθε ομάδα να ανταλλάξει το στίχο / το ρεφρέν της με μια άλλη ομάδα. Οι μαθητές/τριες διαβάζουν τους στίχους / το ρεφρέν και προσφέρουν γραπτές συμβουλές ή προτάσεις για τη βελτίωση του περιεχομένου. Για παράδειγμα: μπορούν να χρησιμοποιήσουν ένα ερωτηματικό αν δεν καταλαβαίνουν, μπορούν να βάλουν σταυρό εάν λείπουν πληροφορίες, μπορούν να υπογραμμίσουν λάθη, μπορούν να βάλουν δύο προτάσεις στο κάτω μέρος της σελίδας

Ανάπτυξη	• Οι μαθητές/τριες εξετάζουν τις προτάσεις που έχουν λάβει. Είναι ελεύθεροι/ες να διαγράψουν, να συμπληρώσουν ή να προσθέσουν μια πρόταση εάν το επιθυμούν. Με αυτόν τον τρόπο, μαθαίνουν ότι το γράψιμο είναι μια διαδικασία κατά την οποία δεν έχεις ένα τελικό προϊόν μονομιάς, αλλά κατά την οποία δουλεύεις, διαβάζεις ξανά, διαβάζεις δυνατά, διαγράφεις και συμπληρώνεις σε πολλά βήματα. • Διαβάζετε (ο/η δάσκαλος/α) κάθε επανασχεδιασμένο στίχο / ρεφρέν. • Προσκαλέστε τους/τις μαθητές/τριες να ελέγξουν εάν ο ρυθμός είναι σωστός, διασφαλίζοντας ότι οι στίχοι / το ρεφρέν είναι ευθυγραμμισμένοι με τη μελωδία. **Στάδιο 5: Σύνθεση του γραπτού τραγουδιού** •Κάθε ομάδα γράφει την τελική έκδοση του στίχου / ρεφρέν της και αυτή θα κοινοποιηθεί στο e-Portfolio. • Ένα μέλος ορίζεται για να πληκτρολογήσει την τελική έκδοση του στίχου / της χορωδίας του σε ένα κύριο έγγραφο word στον έξυπνο πίνακα. • Εμφανίζετε του ολοκληρωμένου τραγουδιού στον έξυπνο πίνακα. **Στάδιο 6: Εξάσκηση στο τραγούδι** • Προσκαλέστε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες ως τάξη να διαβάσουν το τραγούδι. • Ζητήστε από κάθε ομάδα να τραγουδήσει το στίχο / το ρεφρέν της σύμφωνα με τη μελωδία. • Τραγουδήστε το τραγούδι όλοι/ες μαζί ως τάξη.
Ολοκλήρωση	**Βήμα 7: Ολοκλήρωση** • Εκτυπώστε και εμφανίστε το τραγούδι. • Προσκαλέστε τους/τις μαθητές/τριες να επισυνάψουν εικόνες του ξεχωριστού ανθρώπου τους γύρω από το τραγούδι. • Ηχογραφήστε το τραγούδι (ipad , εργαλεία ήχου κ.λπ.) και μοιραστείτε το στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Ελέγξτε την πολιτική του σχολείου πριν προχωρήσετε σε αυτό το βήμα. • Μοιραστείτε το τραγούδι με τον ξεχωριστό τους άνθρωπο (σε γραπτή μορφή / εκτέλεση).
Παρακολούθηση	**Προαιρετικές δραστηριότητες επέκτασης:** 1. Ερμηνεύστε το τραγούδι σε μια σχολική συνέλευση, στην οποία μπορούν να προσκληθούν οι ξεχωριστοί άνθρωποι των παιδιών. 2. Δημιουργήστε ένα μουσικό βίντεο ακολουθώντας τα παρακάτω βήματα: Α. Καταιγισμός ιδεών • Στις ομάδες τους, οι μαθητές/τριες σχεδιάζουν τι θέλουν να δείξουν στο βίντεο. **Προτροπές/Ιδέες:** Που; Τι συμβαίνει; Πού; Διακόσμηση; Κοστούμια; Αντικείμενα; Β. Μουσικό βίντεο: Φιλμογράφηση Λίστα ελέγχου για τη φιλμογράφηση και την υποκριτική: • Η γλώσσα του σώματός σας είναι κατάλληλη (κινείτε με το σώμα σας). • Χρησιμοποιείτε εκφράσεις (δείχνετε με το πρόσωπό σας πώς αισθάνεστε). • Η κατεύθυνση του βλέμματός σου είναι καλή (κοιτάτε την κάμερα και δε δείχνετε την πλάτη σου). • Χρησιμοποιείτε κατάλληλα σκηνικά αντικείμενα.

Παρακολούθηση	• Αφού οι μαθητές/τριες σκεφτούν προσεκτικά και αποφασίσουν πώς θα μοιάζει η σκηνή τους, θα την κινηματογραφήσουν χρησιμοποιώντας κάμερες, iPad, έξυπνα τηλέφωνα. • Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν εικόνες του ξεχωριστού ατόμου τους. **Χρησιμοποιήστε το iMovie ή μια προτιμώμενη εφαρμογή για επεξεργασία:** • Δείξτε πώς οι μαθητές/τριες μπορούν να εργαστούν με το iMovie ή την προτιμώμενη εφαρμογή. • Μετακινηθείτε στην αίθουσα υποστηρίζοντας τους/τις μαθητές/τριες που χρειάζονται βοήθεια. • Αναπαράγετε το βίντεο σε οθόνη προβολής και επεξεργαστείτε το ως τάξη.
Σχόλια	

Σειρά β

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ

ΜΑΘΗΜΑ 7

Τίτλος: **Σημαντικοί τόποι**

Σειρά: **Θρησκεία και πεποιθήσεις**

Σκοπός	Οι μαθητές/τριες αναπτύσσουν πολιτισμική συνείδηση προκειμένου να ενισχύσουν τη διαπολιτισμική ικανότητα και την αποδοχή.
Στόχοι	1. Να συσχετίζουν (γνωρίζουν) πολιτισμικά μέρη από ιστορική και γεωγραφική άποψη. 2. Να δημιουργήσουν μια αίσθηση αυτογνωσίας εντοπίζοντας μέρη που διαμορφώνουν την ταυτότητά τους. 3. Να αναπτύξουν λεξιλόγιο που σχετίζεται με τον πολιτισμό και την ιστορία.
Υλικά	• Εφαρμογή Google translate ή Deepl • Παγκόσμιος χάρτης Peters Projection • Χρονολόγιο • Καρτ ποστάλ σημαντικών πολιτιστικών τόπων και μνημείων (στο πίσω μέρος αναγράφεται ένα σημείωμα από ένα παιδί) • Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή άλλη συσκευή για τις δραστηριότητες
Θεματικοί τομείς	Γλώσσες Κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση διαδικτυακών ή μη προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού προωθεί το γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, την ασφάλεια και την επίλυση προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα αναπτύσσει την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την κοινωνική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με την έννοια των διαφορετικών πολιτισμών. Θα πρέπει να μπορούν να αναγνωρίζουν διαφορετικά μέρη στον παγκόσμιο χάρτη. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να διατυπώσουν τα συναισθήματά τους, να εκφράσουν την άποψή τους και να ακούσουν διαφορετικές απόψεις με σεβασμό. Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να διακρίνουν ανάμεσα στη γνώση σχετικά με τον πολιτισμό τους και άλλους πολιτισμούς. Θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι/ες με τη χρήση μέσων και τεχνολογίας. Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με το βασικό λεξιλόγιο για να περιγράψουν τις απόψεις, τις ερωτήσεις και τις ανησυχίες τους για τη θρησκεία. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να κατανοήσουν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες, να διαβάσουν και να κατανοήσουν απλές προτάσεις και ερωτήσεις, καθώς και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές προτάσεις και ερωτήσεις.

Εισαγωγή	• Εισαγωγική εργασία: Ο/Η δάσκαλος/α παρέχει πολλές κάρτες διαδικτυακά με μια εικόνα ενός πολιτιστικού τόπου ή μνημείου και μια σύντομη περιγραφή του πολιτισμού στο πίσω μέρος, στη γλώσσα της χώρας.
Ανάπτυξη	• Τα παιδιά επιλέγουν αν θα εργαστούν μόνα τους, ανά δύο ή σε ομάδες. • Μοιράστε διαφορετικές καρτ ποστάλ με την εικόνα και το όνομα ενός σημαντικού πολιτιστικού τόπου/μνημείου. Στο πίσω μέρος της κάρτας είναι η ιστορία ενός παιδιού που μιλάει για τον τόπο/το μνημείο και γιατί το μέρος αυτό είναι σημαντικό για το ίδιο. Οι μαθητές/τριες μεταφράζουν το κείμενο μέσω της εφαρμογής Google-translate ή Deepl και αποκτούν με αυτόν τον τρόπο περισσότερες πληροφορίες για τον πολιτιστικό τόπο. • Δίνεται λίγος χρόνος στα παιδιά να διαβάσουν την κάρτα και, έπειτα, να τη συζητήσουν με όλη την τάξη. Αφήστε τους να μιλήσουν σε μια σειρά και να πουν στην ομάδα τι γνωρίζουν για τη φωτογραφία που κρατάνε. Επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να κάνουν έρευνα στο διαδίκτυο, με τη βοήθεια του-της δασκάλου/ας, σε περίπτωση που το επιθυμούν. Ενδεικτικές ερωτήσεις που θα μπορούσαν βοηθήσουν τη συζήτηση: ▸ Πού είναι αυτό το μέρος; Μπορείτε να το τοποθετήσετε στον παγκόσμιο χάρτη και επίσης να το προσαρτήσετε στον τοίχο της τάξης; ▸ Πότε δημιουργήθηκε αυτό το μέρος; Προσδιορίστε το στο χρονολόγιο, ώστε να είναι εμφανές. ▸ Με ποια πολιτισμική/εθνοτική/θρησκευτική ομάδα συνδέεται αυτό το μέρος; • Σκεφτείτε μαζί με τους/τις μαθητές/τριες σχετικά με σημαντικά μέρη στη δική τους κοινότητα ή στον κόσμο. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα νοητικό χάρτη/διάγραμμα (mind map) στο mindmeister.com.
Ολοκλήρωση	• Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να κάνουν μια μικρή εργασία, για να παρουσιάσουν το δικό τους σημαντικό μέρος. Θα πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες: ▸ Όνομα του μέρους (αν υπάρχει) ▸ Τοποθεσία (πλαίσια στον παγκόσμιο χάρτη / χάρτη) ▸ Πόσο παλιό είναι αυτό το μέρος; (Φθορά στον χρόνο) ▸ Γιατί είναι αυτό το μέρος τόσο σημαντικό για εσάς; ▸ Υπάρχει κάποια σύνδεση με τον πολιτισμό σας; • Επιτρέψτε στους/τις μαθητές/τριες να χρησιμοποιήσουν το υλικό στην τάξη και να επιλέξουν πώς θέλουν να παρουσιάσουν το μέρος τους. Ακολουθούν μερικές ενδεικτικές ιδέες (μπορείτε να προσθέσετε περισσότερες): ▸ Ψηφιακή παρουσίαση ▸ Δημιουργική επεξεργασία • Οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν το μέρος στην τάξη.
Παρακολούθηση	• Ανεβάστε τα αρχεία που δημιουργήθηκαν και άλλες πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.

Αναθεώρηση, αναστοχασμός ή επέκταση του θέματος σε άλλους τομείς	• Αυτό το μάθημα μπορεί να λειτουργήσει ως επέκταση του πρότζεκτ «ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ».
Σχόλια	

ΜΑΘΗΜΑ 8

Τίτλος: **Διάλογος σχετικά με τις πεποιθήσεις**

Σειρά: **Θρησκεία και πεποιθήσεις**

Σκοπός	Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται και συζητούν σχετικά με προσωπικές πεποιθήσεις και ταυτότητες σε έναν ασφαλή χώρο.
Στόχοι	1. Να αναπτύξουν ενδιαφέρον για τις πεποιθήσεις των άλλων. 2. Να εκφράζουν τις πεποιθήσεις τους με αυτοπεποίθηση. 3. Να δημιουργήσουν έναν ασφαλή χώρο όπου γίνονται σεβαστές οι προσωπικές πεποιθήσεις. 4. Να αναγνωρίζουν διαφορές και ομοιότητες μεταξύ διαφορετικών πεποιθήσεων
Υλικά	• Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή άλλη συσκευή • 1 μεγάλο ζάρι. Δημιουργήστε το χρησιμοποιώντας χαρτόνι για να φτιάξετε ένα μεγάλο σχήμα κύβου. Κολλήστε έγχρωμο χαρτί σε κάθε πλευρά. • Χρονόμετρο • Κουδούνι • Στυλό και χαρτί Α4
Θεματικοί τομείς	Θρησκευτική εκπαίδευση, κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση ψηφιακής επικοινωνίας και συνεργασίας απαιτεί από τους/τις μαθητές/τριες να δημιουργήσουν μια παρουσίαση power point, ώστε να δείξουν όσα έμαθαν. Αυτό θα ενισχύσει το γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία και τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα προωθεί την αυτογνωσία και την αυτό-αποτελεσματικότητα, την εκτίμηση των ιδεών, τη μάθηση μέσω της εμπειρίας, τη συνεργασία με άλλους, την αντιμετώπιση της ασάφειας και της αβεβαιότητας, την ανάληψη πρωτοβουλίας.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να γνωρίζουν και να είναι εξοικειωμένοι/ες με τον πολιτισμό και τις πεποιθήσεις τους, και να είναι σε θέση να εκφράσουν χαρακτηριστικά αυτού του πολιτισμού. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να διακρίνουν ανάμεσα στη γνώση σχετικά με τον δικό τους πολιτισμό και τις πεποιθήσεις τους και άλλους πολιτισμούς και πεποιθήσεις. Θα πρέπει να μπορούν να διατυπώσουν την άποψή τους και να ακούσουν διαφορετικές απόψεις με σεβασμό. Θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι/ες με τη χρήση μέσων και τεχνολογίας. Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με το βασικό λεξιλόγιο για να περιγράψουν τους εαυτούς τους και τις πεποιθήσεις τους. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να κατανοήσουν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες, να διαβάσουν και να κατανοήσουν απλές προτάσεις και ερωτήσεις, καθώς και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές και γραπτές προτάσεις και ερωτήσεις.

Εισαγωγή	• Ξεκινήστε μια ομαδική, κυκλική συζήτηση («καρουζέλ») στην τάξη για θέματα που μπορεί να είναι σημαντικά για τους/τις μαθητές/τριες. Για να το πετύχετε αυτό, καλέστε τους/τις μαθητές/τριες να μιλήσουν για τις πεποιθήσεις, τις απόψεις ή τα πιστεύω τους με βάση την προσωπική τους κοσμοθεωρία. • Συγκεντρώστε ερωτήσεις προς συζήτηση από τα παιδιά σχετικά με τις πεποιθήσεις και γράψτε τις σε ένα μεγάλο ζάρι. Ερωτήσεις μπορεί να προκύψουν από θέματα όπως τα χρήματα (Είναι τα χρήματα σημαντικά;), η αγάπη (Τι είναι αγάπη;), η πίστη (Πιστεύεις σε κάτι;), οι θεοί/Θεοί (Πιστεύετε ότι υπάρχει Θεός ή θεοί;), οι γιορτές, η προσευχή, η φτώχεια, ο θάνατος, η φιλία, ο κόσμος, η ζωή, η δικαιοσύνη κ.λπ. • Δημιουργήστε χώρο στην τάξη για έναν μεγάλο κύκλο από καρέκλες, με έναν εσωτερικό κύκλο από καρέκλες στραμμένες προς αυτές. Εναλλακτικά, τα θρανία και οι καρέκλες μπορούν να μεταφερθούν στην άκρη και οι μαθητές/τριες μπορούν να σταθούν ο/η ένας/μία απέναντι στον/ην άλλο/η. • Χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε δύο ομάδες. Η μια ομάδα σχηματίζει έναν εξωτερικό κύκλο και η άλλη ομάδα έναν εσωτερικό κύκλο.
Ανάπτυξη	• Ρίξτε το ζάρι και προσκαλέστε τους/τις μαθητές/τριες του εσωτερικού κύκλου να μιλήσουν στο άτομο που βρίσκεται μπροστά τους στον εξωτερικό κύκλο σχετικά με οποιαδήποτε ερώτηση τίθεται από τη δική τους προσωπική οπτική ή κοσμοθεωρία. • Οι μαθητές/τριες καλούνται να μιλήσουν για τις δικές τους πεποιθήσεις με προτάσεις που ξεκινούν με τις λέξεις «πιστεύω», «νομίζω» ή «αισθάνομαι». • Κρατήστε ένα χρονόμετρο και αφήστε τους/τις μαθητές/τριες να μιλήσουν για περίπου 1 λεπτό. Χτυπήστε το κουδούνι μετά από ένα λεπτό και ζητήστε από τον μαθητή στον εξωτερικό κύκλο του ζευγαριού να μιλήσει αυτήν τη φορά. Είναι σημαντικό να εξηγήσετε ότι πρέπει να ακούν προσεκτικά και με σεβασμό ο/η ένας/μια τον/την άλλον/η και να μην διακόπτουν. Δεν επιτρέπεται να κρίνουν τις πεποιθήσεις ή να προσπαθήσουν να αλλάξουν τον τρόπο σκέψης των άλλων μαθητών. • Αφού μιλήσει κάθε μέλος του ζευγαριού, χτυπήστε ξανά το κουδούνι και ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες του εξωτερικού κύκλου να μετακινηθούν μια θέση προς τα δεξιά. • Αφήστε το νέο ζευγάρι να συζητήσει την ίδια ερώτηση χρησιμοποιώντας την ίδια μορφή. • Επαναλάβετε αυτήν τη διαδικασία πέντε ή έξι φορές και αλλάξτε την ερώτηση μετά από κάθε δεύτερο γύρο. • Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να αφιερώσουν λίγο χρόνο για να σκεφτούν ήρεμα πώς ένιωθαν όταν άκουγαν ο/η ένας/μία τις πεποιθήσεις του/της άλλου/ης. Άκουσαν κάτι που τους έκανε να σκεφτούν διαφορετικά για τις πεποιθήσεις τους; Πώς ένιωθαν όταν συμφωνούσαν ή διαφωνούσαν με την πεποίθηση κάποιου/ας; • Δώστε τους ένα φύλλο χαρτί για να γράψουν απαντήσεις στις ακόλουθες ερωτήσεις: ▸ Γράψτε τρεις σκέψεις που έχετε για μία από τις πεποιθήσεις που συζητήσατε. ▸ Γράψτε για δύο άλλες οπτικές που βρήκατε ενδιαφέρουσες. ▸ Γράψτε για μια ιδέα που θα θέλατε να εξερευνήσετε περαιτέρω.

Ανάπτυξη	• Μαζέψτε τις απαντήσεις, ανακατέψτε τις και μετά μοιράστε τις τυχαία στην τάξη και προσκαλέστε τους/τις μαθητές/τριες να διαβάσουν τις απαντήσεις που έγραψε κάποιος/α άλλος/η. Βεβαιωθείτε ότι οι απαντήσεις είναι ανώνυμες. • Συζητήστε τις απαντήσεις των μαθητών στις ερωτήσεις σύσσωμα ως τάξη.
Ολοκλήρωση	• Καλέστε τους/τις μαθητές/τριες να κάνουν έρευνα σχετικά με μια ιδέα ή πεποίθηση που θα ήθελαν να εξερευνήσουν περαιτέρω και να δημιουργήσουν μια σύντομη παρουσίαση powerpoint (3-5 διαφάνειες) που να ενσωματώνει μερικές εικόνες και λέξεις (σε όποια γλώσσα θέλουν) για να παρουσιάσουν αυτά που ανακάλυψαν. Οι μαθητές/τριες θα κληθούν να παρουσιάσουν την έρευνά τους στο επόμενο μάθημα.
Παρακολούθηση	• Ανεβάστε τα αρχεία που δημιουργήθηκαν και άλλες πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Σχόλια	

ΜΑΘΗΜΑ 9	Τίτλος: **Δημιουργία μιας μάνταλα από τη φύση** Σειρά: **Θρησκεία και πεποιθήσεις**
Σκοπός	Οι μαθητές/τριες πειραματίζονται με την ησυχία και το συλλογισμό, ώστε να εκτιμήσουν το ρόλο του συμβόλου στην έκφραση των πεποιθήσεων ή των αξιών τους.
Στόχοι	1. Να εκτιμούν τη σημασία της ησυχίας και του συλλογισμού στην καθημερινή ζωή. 2. Να περάσουν χρόνο στη φύση και να εκτιμήσουν τη συμβολική φύση των αντικειμένων και την ικανότητάς τους να παρέχουν νόημα σχετικά με το τι είναι σημαντικό. 3. Να εξασκηθούν στο να είναι ευγνώμονες.
Υλικά	• Αυτή η δραστηριότητα πραγματοποιείται σε εξωτερικούς χώρους. Εάν είναι δυνατόν, πηγαίνετε τους/τις μαθητές/τριες σε ένα μέρος όπου μπορούν να περπατήσουν σε φυσικό περιβάλλον. • Ένα μεγάλο πανί • Φορητή συσκευή αναπαραγωγής μουσικής (προαιρετικό)
Θεματικοί τομείς	Θρησκευτική αγωγή, κοινωνικές σπουδές, ευεξία
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση ψηφιακού περιεχομένου χρησιμοποιείται για την επικοινωνία ιδεών στους/στις μαθητές/τριες.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα προωθεί την εκτίμηση των ιδεών, την αυτογνωσία και την αυτοαποτελεσματικότητα, τη μάθηση μέσω της εμπειρίας, τη δημιουργικότητα και την οραματικότητα.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με την έννοια των πεποιθήσεων και των αξιών. Αυτό το μάθημα αποτελεί μια καλή συνέχεια του πρότζεκτ «ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ» και το σύμβολο που έχει επιλέξει κάθε μαθητής/τρια μπορεί να προστεθεί στο κουτί πολιτισμικών τεχνουργημάτων του/της. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να έχουν γνώση των πεποιθήσεών τους και να μπορούν να μιλούν για πεποιθήσεις ή αξίες. Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να κατανοήσουν βασικές προφορικές οδηγίες και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές προτάσεις και ερωτήσεις.

Εισαγωγή	• Αυτό το μάθημα προϋποθέτει να περάσετε χρόνο στην ύπαιθρο για σκέψη και συλλογισμό. Στοχεύει στη δημιουργία στιγμών ησυχίας, περισυλλογής, ακρόασης, διαλόγου, δημιουργικότητας και ευγνωμοσύνης. Εάν είναι δυνατόν, πηγαίνετε την τάξη σε έναν εξωτερικό χώρο όπου τα παιδιά μπορούν να περιπλανηθούν με ασφάλεια και να παρατηρήσουν τον φυσικό κόσμο. • Προσκαλέστε κάθε μαθητή/τρια να περπατήσει αργά στον εξωτερικό χώρο, παρατηρώντας προσεκτικά το φυσικό κόσμο. Ζητήστε να το κάνουν μόνοι/ες τους, ήσυχα και συνειδητοποιημένα. • Εξηγήστε ότι αν τους/τις ελκύει ένα αντικείμενο μπορούν να σταματήσουν και να το παρατηρήσουν πιο προσεκτικά. • Καλέστε τους/τις μαθητές/τριες να πάρουν ένα αντικείμενο που τους/τις ελκύει από τη φύση, το οποίο συμβολίζει κάτι που είναι σημαντικό για αυτούς/ες. Θα κληθούν να το συζητήσουν αργότερα.
Ανάπτυξη	• Συγκεντρώστε την τάξη μετά από περίπου 5 ή 6 λεπτά. Μπορείτε να μαζέψετε τα παιδιά σε κύκλο σε εξωτερικό χώρο ή να μεταφερθείτε μέσα στην τάξη. • Στρώστε ένα μεγάλο πανί στο κέντρο του κύκλου. • Ξεκινήστε με ένα λεπτό σιγής. Πείτε στους/στις μαθητές/τριες ότι μπορούν να κλείσουν τα μάτια τους, αν θέλουν, και να προσέξουν την αναπνοή τους. • Μετά από ένα λεπτό περίπου ζητήστε να αναλογιστούν το αντικείμενο που επέλεξαν και με ποιον τρόπο αυτό συμβολίζει κάτι που είναι σημαντικό για αυτούς/ές. • Ζητήστε να στραφούν στο άτομο στα αριστερά τους και να μοιραστούν το αντικείμενο τους και τι συμβολίζει. Εξηγήστε ότι έχουν ένα λεπτό ο/η καθένας/μια για να μιλήσει, και όταν το ένα άτομο μιλάει το άλλο ακούει. Δώστε ακόμα ένα λεπτό για να συζητήσουν μαζί. • Αφού μοιραστούν τις σκέψεις τους σε ζευγάρια, καλέστε την τάξη να δημιουργήσει μαζί μια μάνταλα της φύσης, χρησιμοποιώντας τα φυσικά αντικείμενα που επέλεξαν. Μάνταλα είναι η σανσκριτική λέξη για τον κύκλο. Αντιπροσωπεύει την ενότητα και τη σύνδεση, και η δραστηριότητα βοηθά στην εναρμόνιση του σώματος και του νου. Κάθε αντικείμενο μπορεί να τοποθετηθεί ώστε να δημιουργείται ένας κύκλος με ένα κεντρικό κομμάτι και ένα κυκλικό σχέδιο (δείτε παρακάτω για παράδειγμα). • Ξεκινήστε τοποθετώντας ένα αντικείμενο κάπου πάνω στο ύφασμα και, στη συνέχεια, καλέστε όλα τα παιδιά της τάξης να βγουν μπροστά ένα-ένα και να τοποθετήσουν αργά, προσεκτικά το αντικείμενό τους στο ύφασμα, συμβάλλοντας στον σχηματισμό της μάνταλα. • Οι μαθητές/τριες μπορούν να μετακινήσουν κομμάτια ώστε να δημιουργήσουν μεγαλύτερη συμμετρία, αν το επιθυμούν. • Αυτή η άσκηση γίνεται σιωπηλά. Μπορείτε να βάλετε να παίζει ήσυχη μουσική χαμηλά στο παρασκήνιο, αν θέλετε.
Ολοκλήρωση	• Όταν ολοκληρωθεί ο κύκλος, καλέστε τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν ξανά για μια στιγμή κάτι για το οποίο είναι ευγνώμονες. • Περάστε από τον κύκλο και ζητήστε από κάθε μαθητή/τρια να πει μία λέξη. Μπορούν να επιλέξουν να μην πουν κάτι, αν το επιθυμούν.

Παρακολούθηση	• Τραβήξτε μια φωτογραφία της μάνταλα της τάξης. Η μάνταλα μπορεί να εκτεθεί στην τάξη, εάν υπάρχει χώρος. Δώστε αντίγραφα της εικόνας στους/στις μαθητές/τριες για να τα ανεβάσουν στο ηλεκτρονικό τους πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα. • Όταν διαλυθεί ο κύκλος, καλέστε τους/τις να πάρουν το αντικείμενό τους και να το τοποθετήσουν στο κουτί πολιτιστικών τεχνουργημάτων τους από το πρότζεκτ «ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ».
Αναθεώρηση, αναστοχασμός ή επέκταση του θέματος σε άλλους τομείς	• Αυτό το μάθημα μπορεί να συνθεθεί με το πρότζεκτ «ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ» και το σύμβολο που έχει επιλέξει κάθε μαθητής/τρια μπορεί να προστεθεί στο κουτί πολιτισμικών τεχνουργημάτων του.
Σχόλια	

Υλικά

Σειρά Υ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΜΑΘΗΜΑ 10

Τίτλος: **Μαθαίνοντας για τα δικαιώματα των παιδιών**

Σειρά: **Κοινωνική δικαιοσύνη**

Σκοπός	Οι μαθητές/τριες αποκτούν επίγνωση για το τι σημαίνει να έχουν δικαιώματα και ποια είναι τα δικαιώματα που έχουν.
Στόχοι	1. Να αναγνωρίζουν τι σημαίνει να έχεις δικαιώματα και ποια δικαιώματα έχουν 2. Να αξιολογήσουν ποια δικαιώματα αισθάνονται ότι εκπληρώνονται και δεν εκπληρώνονται στη δική τους ζωή 3. Να αξιολογήσουν πώς μπορεί να βελτιωθεί η εφαρμογή των δικαιωμάτων τους 4. Να αναπτύξουν λεξιλόγιο σχετικά με τα δικαιώματα
Υλικά	• Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή άλλη συσκευή • Μεγάλο χαρτί αφίσας • Μακρύ κομμάτι χαρτί για να το κρεμάσετε στον τοίχο της τάξης • Χρώματα για αφίσα ή μεγάλοι μαρκαδόροι • Αφίσα των δικαιωμάτων των παιδιών της – έκδοση φιλική προς τα παιδιά από τη UNICEF
Θεματικοί τομείς	Κοινωνική δικαιοσύνη Ταυτότητα και αίσθηση του ανήκειν Κοινωνικές επιστήμες
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Για τη χρήση της ψηφιακής επικοινωνίας και τη συνεργασία, οι μαθητές/τριες πρέπει να χρησιμοποιούν διαφορετικά λογισμικά ώστε να εκφράζουν τις ιδέες τους με υπεύθυνο τρόπο σε σχέση με την επικοινωνία, τη συνεργασία και τη συμμετοχή στα κοινά.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα προωθεί την αυτογνωσία και την αυτοαποτελεσματικότητα, την ηθική και βιώσιμη σκέψη, την εκτίμηση των ιδεών, την επικοινωνία, την οραματικότητα.

Εισαγωγή	• Ρωτήστε τα παιδιά αν ξέρουν τι σημαίνει να έχεις δικαιώματα. Με βάση τις απαντήσεις τους, εξερευνήστε μαζί τι σημαίνουν τα δικαιώματα. • Ρωτήστε ποιες λέξεις μπορούν να συσχετίσουν οι μαθητές/τριες με τα δικαιώματα. Δίνεται έμφαση στην αξιολόγηση της κατανόησης των δικαιωμάτων από τους/τις μαθητές/τριες ως έννοια και του λεξιλογίου σχετικά με τα δικαιώματα.
Ανάπτυξη	• Ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες ποια δικαιώματα πιστεύουν ότι έχουν. Παροτρύνετέ τους/τες να δώσουν μερικά παραδείγματα όταν η τάξη είναι συγκεντρωμένη ως σύνολο. • Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες συζητούν σύντομα σε ζευγάρια ποια δικαιώματα έχουν και κάνουν μια λίστα. Για τη λίστα, μπορείτε να επιλέξτε μεταξύ διαδικτυακών ψηφιακών εργαλείων (π.χ. Padlet) ή παραδοσιακών μεθόδων, όπως η αφίσα. • Κάθε ζευγάρι μαθητών θα πρέπει στη συνέχεια να προσθέσει τη λίστα του σε μια αφίσα ή σε έναν κοινό διαδικτυακό καμβά (π.χ. Padlet) που κοινοποιείται σε όλη την τάξη. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να ονομάσουν αυτήν την αφίσα ή τον καμβά (π.χ. Padlet) «Τα δικαιώματα μας». Αν εργάζονται διαδικτυακά, θυμηθείτε να δώσετε σαφείς οδηγίες, όπως: Αποθηκεύστε το αρχείο που δημιουργήσατε, ονομάστε τη λίστα ως... κ.λπ. • Συγκεντρώστε την τάξη για να συζητήσετε τις ιδέες των μαθητών σχετικά με τα δικαιώματα που έχουν. • Παρουσιάστε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού σε μορφή εικόνας. Προσκαλέστε τους/τις μαθητές/τριες να δουν τις εικόνες και ρωτήστε τους/τες αν αναγνωρίζουν κάποια από τα δικαιώματα. • Προσπαθήστε να περιγράψετε όλα τα δικαιώματα στην αφίσα. Χρησιμοποιήστε τον διάλογο για να ελέγξετε τακτικά αν οι μαθητές/τριες κατανοούν ποιο είναι το κάθε δικαίωμα και παρακινήστε τους/τες να σκεφτούν κατάλληλα παραδείγματα. • Στη συνέχεια, ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να συγκρίνουν τα δικαιώματα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού με τη λίστα που έφτιαξαν οι ίδιοι/ες και να παρατηρήσουν διαφορές μεταξύ των λιστών. Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω ερωτήσεις για να βοηθήσετε τη συζήτηση: ▸ Ποια δικαιώματα δεν συμπεριλάβατε; ▸ Τι πιστεύετε για αυτά τα δικαιώματα; • Προτρέψτε τους/τις μαθητές/τριες να επιστρέψουν στα ζευγάρια τους και να φτιάξουν δύο νέες λίστες στον διαδικτυακό καμβά (π.χ. Padlet) ή στην αφίσα: ▸ Ποια δικαιώματα αισθάνονται ότι εκπληρώνονται στη δική τους ζωή ▸ Ποια δικαιώματα αισθάνονται ότι δεν εκπληρώνονται στη δική τους ζωή • Μαζέψτε την τάξη και ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες ποια δικαιώματα της Σύμβασης βλέπουν ότι εκπροσωπούνται περισσότερο στις λίστες που δημιούργησαν και εάν συμπεριέλαβαν δικαιώματα από τη δική τους αρχική λίστα που μπορεί να μην περιλαμβάνονται στα δικαιώματα της Σύμβασης. • Προτρέψτε τους/τις μαθητές/τριες να σχεδιάσουν ξανά τη λίστα «Τα δικαιώματα μας» με τα δικαιώματα που πιστεύουν ότι είναι τα πιο σημαντικά για ολόκληρη την τάξη, είτε εκπληρώνονται είτε όχι. Αυτή η λίστα μπορεί να λειτουργήσει ως χάρτης δικαιωμάτων της τάξης από εδώ και στο εξής.

Ολοκλήρωση	• Εάν η συμμετοχή στη δημοκρατική διαδικασία είναι ένας τρόπος για να διεκδικήσουν οι άνθρωποι τα δικαιώματά τους, τι μπορούν να κάνουν οι μαθητές/τριες για να «διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους» στο σχολείο; Ποια δικαιώματα είναι ιδιαίτερα σχετικά για αυτούς/ες και ποια δικαιώματα θεωρούν ότι δεν εκπληρώνονται; Χρειάζεται να κάνουν προτάσεις στη διεύθυνση του σχολείου; Στην τοπική αυτοδιοίκηση; Στις οικογένειες; Στους/τις συνομηλίκους/ες; • Αφήστε τους/τις μαθητές/τριες να αποφασίσουν οι ίδιοι/ες πώς θέλουν να παρουσιάσουν την εκστρατεία τους για να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Ενδεικτικές ιδέες θα μπορούσαν να είναι: να κάνουν μια δήλωση, να κάνουν μια παρουσίαση στη διεύθυνση του σχολείου, να προετοιμάσουν ένα άρθρο για τη σχολική εφημερίδα, να δημιουργήσουν ένα podcast, να σχεδιάσουν μια ψηφιακή αφίσα ή γραφικές παραστάσεις κ.λπ.
Παρακολούθηση	• Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να επιστρέψουν στο κουτί πολιτισμικών τεχνουργημάτων «ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΜΟΥ» και να προσθέσουν ένα αντικείμενο για καθένα από τα δικαιώματα που πιστεύουν ότι εκπληρώνεται στη ζωή τους, και καθένα από τα δικαιώματα που δεν εκπληρώνονται. • Συγκεντρώστε όλες τις πληροφορίες σε έναν κεντρικό φάκελο για να τις ανεβάσετε στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Σχόλια	

Υλικά

Πηγή:
www.unicef.org.au/stories/poster-convention-on-the-rights-of-the-child

ΜΑΘΗΜΑ 11

Τίτλος: **Σχολείο χωρίς εκφοβισμό**

Σειρά: **Κοινωνική δικαιοσύνη**

Σκοπός	Οι μαθητές/τριες αναπτύσσουν συνείδηση για το θέμα του εκφοβισμού και εξοικειώνονται με τις έννοιες κατά του εκφοβισμού.
Στόχοι	1. Να ορίζουν, δίνουν χαρακτηριστικά και αναγνωρίζουν τα προειδοποιητικά σημάδια εκφοβιστικής συμπεριφοράς. 2. Να αναπτύξουν βήματα για το πώς μπορεί να ξεπεραστεί και να αποτραπεί η εκφοβιστική συμπεριφορά. 3. Να ενισχύσουν τη συναισθηματική και επινοητική ανάπτυξη μέσω της δημιουργικής σκέψης, προκειμένου να βρεθούν λύσεις σε κοινωνικά προβλήματα όπως ο εκφοβισμός. 4. Να δημιουργήσουν και καλλιεργήσουν ένα ασφαλές και ανεκτικό σχολείο.
Υλικά	• Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή άλλη συσκευή για τις δραστηριότητες – μπορούν να δημιουργηθούν στο Kahoot, στο Mentimeter ή άλλες εναλλακτικές • Χαρτί • Μολύβια/χρώματα/στυλό/γκλίτερ/πολύχρωμα αυτοκόλλητα • Βιβλία
Θεματικοί τομείς	Γλώσσες, Κοινωνικές επιστήμες, Κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση διαδικτυακών ή μη προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού προωθεί το γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου και την επίλυση προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα αναπτύσσει την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την κοινωνική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με πτυχές της ταυτότητάς τους. Θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι/ες με τη χρήση μέσων και τεχνολογίας. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να αναγνωρίσουν χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να εκφράσουν την άποψή τους, να κάνουν προτάσεις, να επιχειρηματολογήσουν και να αιτιολογήσουν τις επιλογές τους, και να έχουν ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, μέχρι έναν βαθμό (στην πρώτη γλώσσα). Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με το βασικό λεξιλόγιο για να περιγράψουν τους εαυτούς τους και τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να περιγράψουν συναισθήματα. Θα πρέπει επίσης να κατανοούν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες, να μπορούν να διαβάσουν και να κατανοήσουν απλές προτάσεις και ερωτήσεις, καθώς και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές προτάσεις και ερωτήσεις (στη δεύτερη γλώσσα).

Εισαγωγή	Καλέστε τους/τις μαθητές/τριες να καθίσουν σε κύκλο και κρατήστε δύο φύλλα χαρτιού στα χέρια σας. Πείτε στους/τις μαθητές/τριες ότι θα παίξετε ένα παιχνίδι. • Εξηγήστε ότι κάθε φύλλο αντιπροσωπεύει ένα υποθετικό παιδί, όχι κάποιον από την τάξη ή το σχολείο. Και τα δύο φύλλα θα περάσουν από μαθητή σε μαθητή. • Όταν το πρώτο φύλλο είναι στα χέρια τους, δώστε την οδηγία στα παιδιά να πουν μια ευγενική, φιλική πρόταση και να το δώσουν στο παιδί που κάθεται δίπλα τους, χωρίς να το διπλώσουν ή να το σκίσουν. Τα παιδιά μπορούν να του βάλουν γκλίτερ ή πολύχρωμα αυτοκόλλητα πριν το δώσουν. • Για το άλλο φύλλο, δώστε την οδηγία στα παιδιά να τσαλακώσουν το χαρτί ή να το χαλάσουν. Πριν το δώσουν στο επόμενο παιδί, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να ζητήσουν συγγνώμη και να προσπαθήσουν να το ισιώσουν. • Όταν τα δύο φύλλα επιστρέψουν στον δάσκαλο, οι μαθητές/τριες πρέπει να αναλογιστούν τι συνέβη σε καθένα από τα φύλλα χαρτιού και να συγκρίνουν την κατάσταση στην οποία βρίσκονται τώρα με την κατάσταση στην οποία βρίσκονταν όταν ο/η δάσκαλος/α ξεκίνησε την άσκηση. Ο/Η δάσκαλος/α μπορεί να βοηθήσει την ομαδική συζήτηση με ερωτήσεις όπως: Τι έχει συμβεί; Πώς φαίνονται τα φύλλα τώρα; Είναι επίσης σημαντικό να γίνει η σύνδεση μεταξύ του ζαρωμένου, σκισμένου φύλλου χαρτιού και των ατόμων που υφίστανται εκφοβισμό. Κατανοούν τα παιδιά αυτήν τη μεταφορά; Πώς αντιδρούν σε αυτήν; • Τώρα, καλέστε τα παιδιά να ανοίξουν την εφαρμογή Kahoot στο tablet/iPad ή στο smartphone τους. Εξηγήστε ότι θα δουν διαφορετικές προτάσεις και πρέπει να απαντήσουν με «ναι» ή «όχι» σε σχέση με το σχολείο. Πείτε στα παιδιά ότι το καθένα θα έχει ένα ψευδώνυμο, ώστε να παραμείνουν ανώνυμα και να αισθάνονται ασφαλείς να απαντήσουν ειλικρινά. Μερικές από τις προτάσεις μπορεί να είναι: ▸ Νιώθω χαρά στο σχολείο / Νιώθω λύπη στο σχολείο ▸ Νιώθω ασφάλεια στο σχολείο / Δεν νιώθω ασφάλεια στο σχολείο ▸ Νιώθω λύπη στο σχολείο / Νιώθω χαρά στο σχολείο ▸ Νιώθω φόβο στο σχολείο / Νιώθω ηρεμία στο σχολείο ▸ Νιώθω δυνατός/-ή ▸ Φέρομαι εκφοβιστικά μερικές φορές ▸ Φέρομαι εκφοβιστικά συχνά ▸ Δεν έχω δεχτεί εκφοβισμό στο σχολείο ▸ Δέχομαι εκφοβισμό τώρα ▸ Μπορώ να μιλήσω σε κάποιον/α όταν νιώθω άσχημα ▸ Δεν έχω κανέναν/καμία να μιλήσω όταν νιώθω άσχημα ▸ Καταλαβαίνω την επίδραση που μπορεί να έχει ο εκφοβισμός σε κάποιον/α ▸ Δεν με ενδιαφέρουν οι επιπτώσεις που μπορεί να έχει ο εκφοβισμός σε κάποιον/α ▸ Θα ήθελα να πηγαίνω σε ένα σχολείο όπου δεν υπάρχει εκφοβισμός • Μη διστάσετε να διακόψετε το κουίζ ανά πάσα στιγμή για να συζητήσετε μερικές από τις απαντήσεις. • Ζητήστε από τα παιδιά να πουν την πρώτη λέξη που τους έρχεται στο μυαλό μετά το κουίζ Kahoot. Αυτό μπορεί να γίνει στην εφαρμογή/στον ιστότοπο «Mentimeter» [www.mentimeter.com] σε tablet/iPad/smartphone. Το στιγμιότυπο οθόνης αυτού του Mentimeter μπορεί να εκτυπωθεί και να κρεμαστεί στην τάξη μετά το μάθημα.

Εισαγωγή	• Επιλέξτε ένα κατάλληλο βίντεο ή μια ταινία, ή συζητήστε ομαδικά με τους/τις μαθητές/τριες για τις αιτίες και τις συνέπειες του εκφοβισμού. Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να δουν σε αυτήν την ταινία ότι μπορούν να υπάρξουν λύσεις σε αυτό το πρόβλημα. Μια άλλη επιλογή θα ήταν να παρουσιάσετε μια καταχώριση ημερολογίου από ένα παιδί που βιώνει εκφοβισμό και μια καταχώριση ημερολογίου από ένα παιδί που φέρεται εκφοβιστικά. Μπορείτε να διαβάσετε αυτές τις καταχωρίσεις στην τάξη για να τις σχολιάσετε.
Ανάπτυξη	• Εισαγάγετε το θέμα του μαθήματος ρωτώντας: Ποιος/α θέλει να προσπαθήσει να απαλλάξει το σχολείο μας από τον εκφοβισμό; Ποιος/α ονειρεύεται ένα σχολείο όπου όλοι/ες νιώθουν ασφάλεια και αποδοχή; Όπου δεν υπάρχει εκφοβισμός, ντροπή, αποκλεισμός; Είναι ουτοπικό ένα τέτοιο σχολείο; Πώς μπορεί να γίνει αυτό; • Τώρα γράψτε στον πίνακα τις ακόλουθες ερωτήσεις: ▸ Πώς μοιάζει αυτό το σχολείο; ▸ Πώς νιώθουν, παίζουν, εργάζονται τα παιδιά σε αυτό το σχολείο; ▸ Τι επιτρέπεται (ή δεν επιτρέπεται) σε αυτό το σχολείο; ▸ Πώς μπορούμε εμείς, τα παιδιά, να το κάνουμε δυνατό; • Ανάλογα με το μέγεθος της τάξης σας, χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε και ζητήστε από κάθε ομάδα να καθίσει σε διαφορετικό τραπέζι/σταθμό. Για να σχηματίσετε τις ομάδες, μπορείτε να δοκιμάσετε διαφορετικούς παιχνιδιάρικους τρόπους, π.χ. ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να επιλέξουν το αγαπημένο τους χρώμα ή φρούτο ή σνακ κ.λπ. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να κάνουν ομάδες ανάλογα με τον αριθμό του σπιτιού τους ή την ημερομηνία γέννησης ή το μέγεθος παπουτσιού κ.λπ. • Δώστε σε κάθε ομάδα μια στοίβα μικρών χαρτιών και πείτε τους να αφιερώσουν λίγο χρόνο για να σκεφτούν αυτές τις ερωτήσεις. • Ζητήστε από όλους τους/τις μαθητές/τριες σε κάθε ομάδα να πάρουν ένα χαρτί από τη στοίβα και να γράψουν την ιδέα τους για το πώς μπορούν να επιτύχουν ένα σχολείο χωρίς εκφοβισμό. Μπορούν να γράψουν όσες ιδέες θέλουν. • Βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές/τριες έχουν αρκετές ιδέες και, στη συνέχεια, δώστε σε κάθε ομάδα ένα φύλλο πράσινο χαρτί και ένα φύλλο κόκκινο χαρτί. Εξηγήστε ότι κάθε μαθητής/τριας θα διαβάσει μία από τις ιδέες του και έπειτα η ομάδα θα αποφασίσει αν η ιδέα θα πάει στην κόκκινη ή στην πράσινη στοίβα. Η κόκκινη στοίβα είναι για τις ιδέες που δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν επειδή είναι είτε πολύ ακριβές είτε πολύ δύσκολο να επιτευχθούν, π.χ. μια μεγάλη πισίνα στη μέση της αυλής του σχολείου. Η πράσινη στοίβα είναι για τις ιδέες που αξίζει να ληφθούν υπόψη και μπορούν να αναλυθούν περαιτέρω σε επόμενο μάθημα. • Υπενθυμίστε στα παιδιά πώς δείχνουμε σεβασμό ο/η ένας/μια για τις ιδέες του/της άλλου/ης και πώς συμμετέχουμε σε παραγωγική συζήτηση, κάνοντας κρίσιμες ερωτήσεις όπως: Είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί αυτό το έργο τη φετινή σχολική χρονιά; Είναι πολύ ακριβό για το σχολείο να το πετύχει; Πιστεύετε ότι οι δάσκαλοι/ες θα συμφωνούσαν με αυτή την ιδέα;

Ολοκλήρωση	• Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να επιλέξουν από καθεμία από τις πράσινες στοίβες τις 2 ή 3 καλύτερες ιδέες και να τις συγκεντρώσουν σε μια αφίσα ή ένα padlet. Μη διστάσετε να βοηθήσετε τους/τις μαθητές/τριες να επιλέξουν, εάν είναι απαραίτητο. • Κάθε μαθητής/τρια μπορεί να δώσει 5 πόντους στην καλύτερη ιδέα, και εξηγήστε ότι οι πόντοι πρέπει να κατανεμηθούν σε τουλάχιστον 2 ιδέες. Μη διστάσετε να χρησιμοποιήσετε μια ψηφιακή εφαρμογή για να ολοκληρώσετε και αυτό το μέρος. Οι πιο δημοφιλείς ιδέες θα ταξινομηθούν σε κατηγορίες με τη βοήθεια του/της δασκάλου/ας μέσω ομαδικής συζήτησης. Αυτές οι ιδέες θα υποβληθούν στον διευθυντή ή στο συμβούλιο των δασκάλων προς εξέταση.
Παρακολούθηση	• Ανεβάστε τα αρχεία που δημιουργήθηκαν και άλλες πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Αναθεώρηση, αναστοχασμός ή επέκταση του θέματος σε άλλους τομείς	• Μετά από μερικές εβδομάδες, τα παιδιά θα μπορούσαν να κάνουν ξανά το κουίζ από την αρχή του μαθήματος. Θα πρέπει να συγκρίνουν τα αποτελέσματα των δύο κουίζ, για να δουν αν υπήρξαν θετικές αλλαγές.
Σχόλια	

ΜΑΘΗΜΑ 12

Τίτλος: **Διανομή τροφίμων**

Σειρά: **Κοινωνική δικαιοσύνη**

Σκοπός	Οι μαθητές/τριες διερευνούν κριτικά το θέμα της επισιτιστικής φτώχειας ως θέμα κοινωνικής ανισότητας, προκειμένου να αναπτύξουν αίσθηση κοινωνικής συνείδησης και πρακτική κατανόηση του ζητήματος.
Στόχοι	1. Να εξηγούν την ανισότητα σε σχέση με τη διανομή τροφίμων 2. Να αναγνωρίζουν τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών που σχετίζονται με την ανισότητα ως προς τη διανομή 3. Να απαντούν σε μια σειρά περίπλοκων ερωτήσεων για την ανισότητα στη διανομή τροφίμων, ιδιαίτερα στο πλαίσιο του ΣΒΑ 2 4. Να εξηγούν τον αντίκτυπο αυτής της κατάστασης στα δικαιώματα των ανθρώπων ως παγκόσμιων πολιτών
Υλικά	• Ένας ψηφιακός πίνακας ή ένας υπολογιστής με προβολέα • Πρόσβαση σε φορητούς υπολογιστές/tablet/iPad/υπολογιστές για έρευνα • Αφίσα: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών • Διαφορετικοί τύποι χαρτιού (συνδυασμός χρωμάτων και υφών) • Λωρίδες χαρτιού με τα ονόματα των ηπείρων • Μπισκότα ή γλυκά: ελέγξτε την πολιτική του σχολείου για την υγιεινή διατροφή και τις τροφικές αλλεργίες στην τάξη, καθώς και αισθητηριακά ζητήματα
Θεματικοί τομείς	Γεωγραφία, Κοινωνικές επιστήμες, Γλώσσες
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση διαδικτυακών ή μη προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού προωθεί τον γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου και την επίλυση προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα αναπτύσσει την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την κοινωνική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με διαφορετικές χώρες, να έχουν ασχοληθεί με κάποιο είδος εργασίας σε σχέση με χάρτες, ειδικότερα Peter's Projection, και να γνωρίζουν τις διαφορετικές ηπείρους. Οι μαθητές/τριες θα πρέπει επίσης να έχουν βασική εξοικείωση με τους ΣΒΑ. Θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι/ες με τη χρήση μέσων και τεχνολογίας. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να εκφράσουν την άποψή τους, να κάνουν προτάσεις, να επιχειρηματολογούν και να αιτιολογούν τις επιλογές τους, και να έχουν ικανότητα επίλυσης προβλημάτων (στην πρώτη γλώσσα). Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με το βασικό λεξιλόγιο για την περιγραφή των τροφίμων, καθώς και των χωρών/ηπείρων. Θα πρέπει επίσης να μπορούν κατανοήσουν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες, να διαβάσουν και να κατανοήσουν απλές προτάσεις και ερωτήσεις, καθώς και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές προτάσεις και ερωτήσεις (στη δεύτερη γλώσσα).

Εισαγωγή	• Δείξτε τον παγκόσμιο χάρτη Peters Projection. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να αναγνωρίσουν τις ηπείρους/διάφορες περιοχές του κόσμου. Σημείωση για τους δασκάλους: «Ο παγκόσμιος χάρτης Peter's Projection του 1974 χρησιμοποιεί ισεμβαδική προβολή. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι χώρες του κόσμου αντιπροσωπεύονται σε πραγματικό μέγεθος και σε αναλογία με την εδαφική τους έκταση. Αυτό δεν ισχύει για παλαιότερες προβολές. Ο χάρτης Mercator, που εισήχθη το 1569 από τον Φλαμανδό χαρτογράφο Gerardus Mercator, ήταν κατάλληλος για πλοήγηση, αλλά χρησιμοποιήθηκε επίσης συχνά σε παγκόσμιους χάρτες και εξακολουθεί να χρησιμοποιείται σε ορισμένες τάξεις σήμερα. Η προβολή Mercator διογκώνει όλο και περισσότερο τα μεγέθη των περιοχών ανάλογα με την απόστασή τους από τον ισημερινό, επομένως οι περιοχές πιο μακριά από τον ισημερινό εμφανίζονται δυσανάλογα μεγάλες». Από τη σελίδα 21: https://www.mie.ie/en/research/publications_and_resources/just_connections_just_trade_a_teaching_resource_about_africa/just_connections_just_trade_a_teaching_resource_about_africa_2018_.pdf
Ανάπτυξη	• Δημιουργήστε διαφορετικές «γωνίες» στην τάξη. Κρεμάστε διαφορετικές λωρίδες χαρτιού με τα ονόματα των ηπείρων/περιοχών σε κάθε «γωνία». Αυτές αντιπροσωπεύουν τα μέρη του κόσμου: Κίνα, Ασία, Ευρώπη, Βόρεια Αμερική, Νότια Αμερική, Αφρική • Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες ανάλογα με τη διαίρεση του παγκόσμιου πληθυσμού: Κίνα: 10, Ασία: 7, Ευρώπη: 6, Αφρική: 3, Βόρεια Αμερική: 2, Νότια Αμερική: 2 • Εξηγήστε ότι τα παιδιά της τάξης αντιπροσωπεύουν όλους τους ανθρώπους σε αυτές τις περιοχές του κόσμου. • Δείξτε στα παιδιά 30 κομμάτια τροφίμων: γλυκά, μπισκότα κ.λπ., ανάλογα με την πολιτική του σχολείου. • Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να μαντέψουν πώς θα έπρεπε να γίνει η διανομή αυτών των τροφίμων μεταξύ των διαφορετικών ηπείρων/περιοχών. Καταγράψτε την απάντησή τους σε έναν πίνακα/πίνακα παρουσιάσεων. Οι μαθητές/τριες πιθανότατα θα πουν ότι κάθε περιοχή πρέπει να λάβει αρκετό φαγητό για κάθε άτομο σε αυτήν την περιοχή. • Τώρα διαιρέστε τα γλυκά/μπισκότα για κάθε ήπειρο/περιοχή σύμφωνα με τα παρακάτω δεδομένα. Εξηγήστε στην τάξη ότι έτσι κατανέμεται το φαγητό στην πραγματικότητα: Κίνα: 4, Ασία: 1,5 , Ευρώπη: 14, Αφρική: 0,5, Βόρεια Αμερική: 8,5, Νότια Αμερική: 1,5 • Ξεκινήστε μια συζήτηση στην τάξη σχετικά με αυτήν τη διανομή, θέτοντας τις ακόλουθες ερωτήσεις: Σκεφτείτε τον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται τα τρόφιμα παγκοσμίως. ▸ Ποιες είναι οι σκέψεις σας σχετικά με αυτό; ▸ Ποιος επωφελείται; ▸ Ποιος χάνει; ▸ Ποιος αποφασίζει; ▸ Γιατί συμβαίνει αυτό; ▸ Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί; ▸ Τι μπορούμε να κάνουμε; (Αντιμετώπιση της σπατάλης τροφίμων, ενημέρωση σχετικά με τον κόσμο, ευαισθητοποίηση για το κλίμα και τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στην παραγωγή τροφίμων).

Ανάπτυξη	Σημείωση για τους/τις δασκάλους/ες: Μπορεί να μην υπάρχει κάποιο πρακτικά εφαρμόσιμο αποτέλεσμα για τους/τις μαθητές/τριες, καθώς πρόκειται για ένα συστημικό παγκόσμιο πρόβλημα, αλλά είναι επίσης σημαντικό να επισημανθούν οι παγκόσμιες πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται. • Πώς σχετίζεται αυτό με τους ΣΒΑ; Ποιος στόχος συγκεκριμένα έχει ως στόχο την αντιμετώπιση αυτής της αδικίας; (ΣΒΑ 2) • Παρουσίαση παγκόσμιων κινημάτων που έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση της ανισότητας, π.χ. Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα, ΟΗΕ, Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, FairTrade, δείχνοντας τα λογότυπα του οργανισμού και πού βρίσκονται οι οργανισμοί, κατά περίπτωση. • Διερευνήστε τον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης #2 : Εξάλειψη της πείνας, εξασφάλιση επισιτιστικής ασφάλειας και βελτιωμένης διατροφής, και προώθηση της βιώσιμης γεωργίας. • Οι μαθητές/τριες θα κληθούν τώρα να εργαστούν σε ομάδες και να διερευνήσουν τις ακόλουθες ερωτήσεις: ▸ *Υπάρχει αρκετό φαγητό για όλους. Το πρόβλημα είναι ότι τα τρόφιμα δεν διανέμονται σωστά. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να εξετάσουν τον ακόλουθο σύνδεσμο και να παρουσιάσουν τα ευρήματά τους: https://sdg-tracker.org/zero-hunger#targets* ▸ *Κάντε έρευνα για τον όρο «υποσιτισμός».* ▸ *Ο αντίκτυπος της κλιματικής αλλαγής στην παραγωγή και στη διανομή τροφίμων: αποτυχημένες σοδειές λόγω ξηρασίας κ.λπ. «Κάθε μέρα, ένας στους εννέα ανθρώπους δεν έχει αρκετό φαγητό ώστε να μπορέσει να υποστηρίξει έναν υγιεινό, δραστήριο τρόπο ζωής. Αυτό το πρόβλημα έχει επιδεινωθεί από την κλιματική αλλαγή, η οποία έχει συχνά καταστροφικές επιπτώσεις στην επισιτιστική ασφάλεια. Η έντονη ξηρασία σε τρεις ηπείρους έχει οδηγήσει σε ελλείψεις τροφίμων, νερού και ενέργειας». Δεδομένα 2022 από: https://developmenteducation.ie/feature/bringing-world-food-day-to-the-classroom/*
Ολοκλήρωση	• Κάθε ομάδα θα πρέπει να παρέχει ενημέρωση στους άλλους/ες μαθητές/τριες. Αφήστε τους/τις μαθητές/τριες να αποφασίσουν οι ίδιοι/ες πώς θα παρουσιάσουν τα ευρήματά τους. Μπορούν να δημιουργήσουν ένα κολάζ, να γράψουν ένα άρθρο για τη σχολική εφημερίδα, να συντάξουν ένα ψηφιακό άρθρο/παρουσίαση ή να δημιουργήσουν ένα βίντεο. Οι μαθητές/τριες μπορούν να προσθέσουν φωτογραφίες ή άλλα μέσα, για να κάνουν την εργασία τους πιο ελκυστική. Θα πρέπει να έχουν την ελευθερία να επιλέξουν μεταξύ διαφορετικών ψηφιακών περιβαλλόντων μάθησης και κοινωνικών πλατφόρμων, είτε διαδικτυακών είτε όχι, όπως ιστολόγια. Εναλλακτικά, οι μαθητές/τριες μπορούν να σχεδιάσουν μια αφίσα για τον ΣΒΑ 2 με όλα τα κύρια χαρακτηριστικά που έχουν αναγνωρίσει.
Παρακολούθηση	• Ανεβάστε εικόνες και άλλες πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο(e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Σχόλια	

ΜΑΘΗΜΑ 13

Τίτλος: **Στρατευμένη τέχνη**

Σειρά: **Κοινωνική δικαιοσύνη**

Σκοπός	Οι μαθητές/τριες διατυπώνουν επιφυλάξεις και ερωτήματα για κοινωνικά θέματα μέσα από την τέχνη.
Στόχοι	1. Να εκφράζουν τα συναισθήματά τους με βάση τα γεγονότα και τις συνθήκες στον κόσμο παρακολουθώντας την επικαιρότητα στα μέσα ενημέρωσης. 2. Να διατυπώνουν λύσεις σε προβλήματα της κοινωνίας και του κόσμου στο πλαίσιο των δυνατοτήτων τους. 3. Να χρησιμοποιούν παραδείγματα από την προσωπική εμπειρία του/της καθενός/μίας, δείχνοντας πώς μπορεί κανείς να συμμετέχει σε δράσεις αλληλεγγύης ως άτομο ή ως ομάδα και ποια είναι η χρησιμότητα και το αποτέλεσμα αυτού. 4. Να συνθέσουν μια δημιουργική και με προσανατολισμό στη δράση λύση για την αντιμετώπιση ενός κοινωνικού προβλήματος.
Υλικά	• Έκθεση με κοινωνικά θέματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η επικαιρότητα, το περιβάλλον, η ειρήνη και οι συγκρούσεις, και η δημοκρατία • Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή άλλη συσκευή • Χρώματα και πινέλα • Μεγάλα φύλλα • Κιμωλία • Εφημερίδες, χαρτί κουζίνας, κουτί από γάλα, κουτί παπουτσιών, πλαστικό μπουκάλι, κουτί από αβγά, καπάκια μπουκαλιών και φελλοί • Μουσικά όργανα • Εφαρμογή Mentimeter • Εφαρμογή Metaverse
Θεματικοί τομείς	Γλώσσες, Κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη, Τέχνη
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση διαδικτυακών ή μη προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού προωθεί τον γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, την ασφάλεια και την επίλυση προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα αναπτύσσει την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την κοινωνική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές/τριες πρέπει να έχουν τη δική τους άποψη για κοινωνικά θέματα και το θάρρος να εκφράσουν τις απόψεις τους. Θα πρέπει επίσης να είναι εξοικειωμένοι/ες με τη χρήση κωδικών QR και άλλης σχετικής τεχνολογίας. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες μπορούν να εκφράσουν την άποψή τους και να κάνουν προτάσεις. Είναι ανοιχτοί στην εξέταση θεμάτων από διάφορες οπτικές γωνίες.

Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με το βασικό λεξιλόγιο για να περιγράψουν τις απόψεις, τις ερωτήσεις και τις ανησυχίες τους για κοινωνικά θέματα. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να κατανοήσουν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες, να διαβάσουν και να κατανοήσουν απλές προτάσεις και ερωτήσεις, καθώς και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές προτάσεις και ερωτήσεις.
Εισαγωγή	Κρεμάστε διαφορετικές αφίσες στην τάξη σε σχέση με τα ακόλουθα κοινωνικά θέματα: ανθρώπινα δικαιώματα, επικαιρότητα, περιβάλλον, ειρήνη και συγκρούσεις, και δημοκρατία. Η τάξη θα πρέπει να μοιάζει με αίθουσα έκθεσης. • Ο/Η δάσκαλος/α επεξηγεί τα κοινωνικά θέματα με τη βοήθεια οπτικού υλικού (βίντεο, κείμενα, άρθρα κ.λπ.). Αυτό επιτρέπει στους/τις μαθητές/τριες να σχηματίσουν μια εικόνα του κοινωνικού θέματος.
Ανάπτυξη	• Όλοι οι μαθητές/τριες πρέπει να περάσουν από την έκθεση (αφίσες) που έχουν στηθεί στην τάξη. Εξηγήστε ότι πρέπει να ακολουθήσουν τα παρακάτω βήματα και αφήστε να επιλέξουν αν θα εργαστούν μόνοι/ες τους, σε ζευγάρια ή σε μεγαλύτερες ομάδες: ▸ Σαρώστε τις αφίσες με την εφαρμογή «Metaverse» και δείτε πληροφορίες για τα έργα τέχνης. ▸ Τραβήξτε μια φωτογραφία του/της αγαπημένου/ης σας καλλιτέχνη/χνιδας από αυτήν την έκθεση. ▸ Συλλέξτε τις φωτογραφίες σε ένα padlet και εξηγήστε γιατί επιλέξατε αυτόν/την τον/την καλλιτέχνη/χνιδα, ποιο έργο αυτού/αυτής του/της καλλιτέχνη/χνιδας σας αρέσει περισσότερο και γιατί. • Μόλις ολοκληρωθούν τα παραπάνω βήματα, ξεκινήστε μια συζήτηση στην τάξη ρωτώντας: ▸ Ποιους/ες καλλιτέχνες/χνιδες βρήκατε πιο ενδιαφέροντες; ▸ Πώς ερμηνεύετε την τέχνη του/της καλλιτέχνη/ιδας; ▸ Τι πιστεύετε ότι προσπαθεί να πετύχει; Πιστεύετε ότι θα το πετύχει αυτό ή όχι; ▸ Τι κοινό έχουν όλοι αυτοί οι καλλιτέχνες; Τι παρατηρείτε; ▸ Πώς θα αποκαλούσατε αυτό το είδος τέχνης; Πιστεύετε ότι είναι τέχνη ή απλά σκουπίδια; ▸ Πώς θα περνούσατε ένα μήνυμα σε ενήλικες μέσω ενός έργου τέχνης; • Στο επόμενο βήμα, οι μαθητές/τριες θα αντλήσουν έμπνευση και θα παράγουν το δικό τους κομμάτι «Στρατευμένης τέχνης»! Μπορούν να χρησιμοποιήσουν υλικά όλων των ειδών που θα βρουν στην τάξη. Πριν ξεκινήσετε, εξηγήστε ότι η τέχνη τους θα πρέπει να αντιπροσωπεύει κάποιο κοινωνικό θέμα. Αφήστε να αποφασίσουν οι ίδιοι/ες ποιο θέμα θα είναι αυτό. Οι μαθητές/τριες είναι ελεύθεροι/ες να επιλέξουν εάν επιθυμούν να εργαστούν μόνοι τους ή σε μικρές ομάδες. Θα επιλέξουν επίσης μόνοι/ες τους το είδος της τέχνης με το οποίο θέλουν να ασχοληθούν. Μπορούν να επιλέξουν από τα εξής: ▸ Έναν πίνακα ζωγραφικής ▸ Ένα σχέδιο με κιμωλία στην αυλή του σχολείου ▸ Μια ταινία ▸ Ένα θεατρικό έργο ▸ Μια διαδικτυακή δημιουργία με χρήση του Canva ▸ Ένα τραγούδι ▸ Ένα ποίημα

Ανάπτυξη	Οι μαθητές/τριες πρέπει να δημιουργήσουν επίσης ένα φύλλο πληροφοριών με τις πιο σημαντικές πληροφορίες σχετικά με το έργο και να το τοποθετήσουν δίπλα στο έργο τέχνης τους. Εάν το επιθυμούν, μπορούν να διαθέσουν αυτές τις πληροφορίες διαδικτυακά και να χρησιμοποιήσουν την εφαρμογή Metaverse.
Ολοκλήρωση	• Οι μαθητές/τριες έρχονται σε επαφή με τις δημιουργίες κάθε ομάδας/κάθε μαθητή/τριας. Ένα παιδί θα πρέπει να εξηγήσει το έργο τέχνης που δημιούργησε σε μια άλλη ομάδα ή σε ένα άλλο παιδί. Στη συνέχεια, κάθε μαθητής/τρια ή ομάδα καλείται να απαντήσει σε 2-3 ενδεικτικές ερωτήσεις για το έργο τέχνης, μέσω της χρήσης της εφαρμογής Mentimeter. Ενδεικτικές ερωτήσεις: ▸ Ποιο κοινωνικό θέμα βρίσκεται στο επίκεντρο του συγκεκριμένου έργου τέχνης; ▸ Τι σας αρέσει περισσότερο στο έργο τέχνης; • Για να ολοκληρώσετε το μάθημα, ξεκινήστε μια συζήτηση στην τάξη με χρήση της εφαρμογής Mentimeter. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να ονομάσουν την έκθεση της τάξης που αποτελείται από όλα τα έργα των μαθητών/τριών. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μερικές από τις παρακάτω ερωτήσεις για να βοηθήσετε τη συζήτηση: ▸ Ποια κοινωνικά θέματα συζητήθηκαν κατά την προηγούμενη περίοδο; ▸ Τι σας δυσκόλεψε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας; ▸ Για ποιο πράγμα που επιτύχατε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας είστε περήφανοι/ες; ▸ Ποιο όνομα θα δοθεί στην έκθεσή μας;
Παρακολούθηση	• Ανεβάστε τα αρχεία που δημιουργήθηκαν και άλλες πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα. • Υπάρχει επίσης η δυνατότητα για τους/τις μαθητές/τριες να δημιουργήσουν προσκλήσεις και να παρουσιάσουν την έκθεση σε άλλους/ες μαθητές/τριες και στο διδακτικό προσωπικό.
Σχόλια	

Σειρά δ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΜΑΘΗΜΑ 14	Τίτλος: **Διδασκαλία θετικών και αρνητικών αριθμών χρησιμοποιώντας τις προσωπικές μαθηματικές ιστορίες των παιδιών** Σειρά: **Πολιτισμικά ευαισθητοποιημένα μαθηματικά**
Σκοπός	Οι μαθητές/τριες εξερευνούν τις προσωπικές μαθηματικές ιστορίες τους, επιτρέποντάς τους να αναλογιστούν την προσωπική του/της ταυτότητα ως προς τα μαθηματικά. Η παροχή ευκαιριών στα παιδιά να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν τη σχέση ανάμεσα στον πολιτισμό τους και τις μαθηματικές εμπειρίες τους.
Στόχοι	1. Να προσδιορίζουν και επεξηγούν τι είναι ένας αρνητικός αριθμός 2 Να χρησιμοποιούν ακέραιους και πραγματικούς αριθμούς για την ακριβή απεικόνιση του χρόνου σε ένα χρονολόγιο 3. Να δημιουργήσουν το δικό τους μαθηματικό χρονολόγιο προσωπικής ιστορίας
Υλικά	• Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή άλλη συσκευή - Για αυτό το μάθημα προτείνονται τα Microsoft Word, Google Jamboard ή παρόμοιες εναλλακτικές • Χαρτί και μολύβια • Αυτοκόλλητες σημειώσεις post-it (δύο διαφορετικά χρώματα)
Θεματικοί τομείς	Μαθηματικά, κοινωνικές επιστήμες
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Για να βελτιωθούν οι ψηφιακές δεξιότητες και οι δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας, αυτό το μάθημα θα πρέπει να ολοκληρωθεί χρησιμοποιώντας λογισμικά προγράμματα, διαδικτυακά ή μη, για παράδειγμα το Microsoft Word και το Google Jamboard. Αυτό θα ενισχύσει το γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία και τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα προωθεί την αυτογνωσία, την προφορική και γραπτή επικοινωνία, την εκτίμηση των ομοιοτήτων και των διαφορών και τη συνεργασία με άλλους.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	<u>Γνώσεις σχετικά με το θέμα:</u> Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με τους φυσικούς αριθμούς (θετικούς ακέραιους αριθμούς) και τους πραγματικούς αριθμούς (δεκαδικούς αριθμούς). <u>Γλωσσικές δεξιότητες:</u> Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να κατανοήσουν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές ή γραπτές προτάσεις και ερωτήσεις.

Εισαγωγή	• Ξεκινήστε μιλώντας στην ομάδα της τάξης για την προσωπική σας μαθηματική ιστορία (του δασκάλου/της δασκάλας). • Αναφέρετέ τη με χρονολογική σειρά, ξεκινώντας από τις πρώτες αναμνήσεις. Για παράδειγμα, ξεκινήστε μιλώντας για το πόσων ετών ήσασταν όταν μάθατε να μετράτε, πότε κάνατε το πρώτο σας τεστ μαθηματικών, πότε χρησιμοποιήσατε μαθηματικά εκτός σχολείου, πότε είχατε μια καλή στιγμή στα μαθηματικά, πότε είχατε μια κακή στιγμή στα μαθηματικά κ.λπ. • Τραβήξτε την προσοχή των παιδιών σε τυχόν μαθηματικά παιχνίδια ή πρακτικές που αφορούν ειδικότερα την πολιτισμική ταυτότητα, π.χ. ένα κινέζικο επιτραπέζιο παιχνίδι που χρησιμοποιεί μαθηματικά, η εκμάθηση μέτρησης σε διαφορετική γλώσσα, η εξερεύνηση των μαθηματικών σε αραβικά έργα τέχνης, ένα παραδοσιακό παραμύθι ή ποίημα με μαθηματικά στοιχεία κ.λπ. • Καθώς ανακαλείται η ιστορία των μαθηματικών, σχεδιάστε/γράψτε σε μια ψηφιακή αυτοκόλλητη σημείωση κάτι που αντιπροσωπεύει εκείνη τη «στιγμή», το οποίο να είναι ορατό από όλα τα παιδιά. Οι αυτοκόλλητες σημειώσεις πρέπει να είναι διατεταγμένες με γραμμικό τρόπο. Εάν χρησιμοποιείται το Microsoft Word, αρκούν τα έγχρωμα πλαίσια κειμένου. • Ενδεικτικά παραδείγματα για το τι θα μπορούσατε να σχεδιάσετε/γράψετε: ένα κομμάτι παζλ όταν μιλάτε για μια παιδική μαθηματική ανάμνηση, την εικόνα μιας βαλίτσας εάν μιλάτε για εξοικονόμηση χρημάτων για διακοπές, τη λέξη «σπίτι» αν μιλάτε για εξοικονόμηση χρημάτων για ένα σπίτι.
Ανάπτυξη	• Μόλις ολοκληρωθεί η εισαγωγή, μοιράστε τις ψηφιακές συσκευές με πέντε ψηφιακές αυτοκόλλητες σημειώσεις (έγχρωμα ορθογώνια/πλαίσια κειμένου) σε κάθε παιδί και ζητήστε τους να κάνουν το ίδιο. Τα παιδιά πρέπει να εργαστούν σε μικρές ομάδες ή με έναν συνεργάτη για να συζητήσουν τις προσωπικές τους μαθηματικές ιστορίες. Παιδιά που έχουν συγκεκριμένες πολιτισμικές αναφορές, π.χ. ένα παιχνίδι που είναι μοναδικό στον πολιτισμό τους ή μια ανάμνηση μέτρησης σε διαφορετική γλώσσα, θα πρέπει να ενθαρρύνονται να μιλήσουν γι' αυτό και να το καταγράψουν στις ψηφιακές αυτοκόλλητες σημειώσεις. • Όταν τα παιδιά ολοκληρώσουν την καταγραφή των στιγμών από την ιστορία τους, στρέψτε την προσοχή τους στον πίνακα. Αυτή τη φορά χρησιμοποιήστε αυτοκόλλητες σημειώσεις διαφορετικών χρωμάτων και σκεφτείτε από τρεις έως πέντε στιγμές του δικού σας «μαθηματικού μέλλοντος» (του/της δασκάλου/ας). Για παράδειγμα: Σε έξι μήνες η ώρα γίνεται θερινή και θα πρέπει να αλλάξω το ρολόι, σκοπεύω να επισκεφτώ μια χώρα με διαφορετικό νόμισμα σε έναν χρόνο, σκοπεύω να κάνω οικονομία για ένα σπίτι και να το αγοράσω σε δέκα χρόνια, ή σκοπεύω να κάνω ένα μάθημα προγραμματισμού στον ελεύθερο χρόνο μου. Καθώς αναφέρεται κάθε στιγμή, σχεδιάστε/γράψτε ξανά ένα σύμβολο στην αυτοκόλλητη σημείωση και τοποθετήστε το με γραμμικό τρόπο και σε χρονολογική σειρά.

Ανάπτυξη

- Μόλις το ολοκληρώσετε, πείτε στους/τις μαθητές/τριες να επαναλάβουν το ίδιο. Έτσι μπορεί να ξεκινήσει μια συζήτηση για εκείνους/ες που επιθυμούν να ακολουθήσουν τα μαθηματικά στο μέλλον σε πανεπιστημιακό επίπεδο ή ως καριέρα, και εκείνους/ες που δεν το επιθυμούν. Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι, αν και δεν θα επιλέξουν όλοι/ες να ακολουθήσουν τα μαθηματικά ως καριέρα, η κατανόηση των μαθηματικών εννοιών είναι απαραίτητη για να την επιτυχία στην καθημερινότητά μας. Για παράδειγμα, για να οδηγήσουμε ένα αυτοκίνητο πρέπει να κατανοήσουμε τα όρια ταχύτητας, για να αγοράσουμε ρούχα πρέπει να κατανοήσουμε τα χρήματα και βασικές πράξεις πρόσθεσης και αφαίρεσης κ.λπ.
- Μόλις η τάξη τελειώσει με αυτό, ζητήστε τους να τακτοποιήσουν τις αυτοκόλλητες σημειώσεις τους με χρονολογική σειρά στη συσκευή τους και να σχεδιάσουν/εισαγάγουν μια ευθεία γραμμή κάτω από αυτές.
- Στον πίνακα, κάντε το ίδιο με τη δική σας εργασία (δείτε την παρακάτω εικόνα) και σημειώστε το 0 στη μέση, το οποίο αναπαριστά το σήμερα. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να προτείνουν ποια πλευρά της αριθμητικής γραμμής είναι το μέλλον και ποια πλευρά είναι το παρελθόν.
- Στρέψτε την προσοχή των μαθητών στο «μέλλον», δηλαδή στις αυτοκόλλητες σημειώσεις στα δεξιά του αριθμού μηδέν. Ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες, εάν ένα έτος αντιπροσωπεύεται από τον αριθμό ένα και δύο έτη αντιπροσωπεύονται από τον αριθμό δύο, ποιον αριθμό θα πρότειναν για τις πληροφορίες στην πρώτη αυτοκόλλητη σημείωση;
- Σε αυτήν την περίπτωση, η πρώτη αυτοκόλλητη σημείωση είναι κάτι που πρόκειται να συμβεί σε 6 μήνες. Τα παιδιά θα πρέπει να απαντήσουν ότι αντιπροσωπεύεται από τον αριθμό 0,5 στην αριθμητική γραμμή.
- Κάντε το ίδιο για όλες τις αυτοκόλλητες σημειώσεις μέχρι να ολοκληρωθεί το «μέλλον» ή η θετική πλευρά του χρονολογίου.
- Ζητήστε από τα παιδιά να εργαστούν σε μικρές ομάδες για να συμπληρώσουν τη θετική πλευρά της αριθμητικής τους γραμμής.

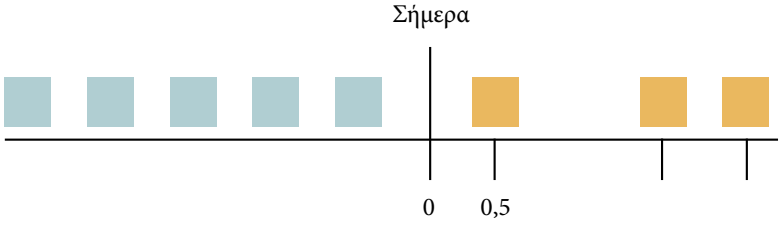

- Στη συνέχεια, στρέψτε την προσοχή των μαθητών/τριων στην αριστερή πλευρά του χρονολογίου. Ζητήστε τους να προτείνουν έναν αριθμό που θα αντιπροσωπεύει το γεγονός που συνέβη πριν από 5 χρόνια. Εάν κάποιο παιδί απαντήσει 5, τραβήξτε την προσοχή του στον αριθμό 5 στην άλλη πλευρά του χρονολογίου και ρωτήστε πώς θα μπορούσε να διαφοροποιήσει τα 5 χρόνια στο παρελθόν από τα 5 χρόνια στο μέλλον. Στο τέλος, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να προτείνουν το -5.
- Πείτε στους/τις μαθητές/τριες να συμπληρώσουν την αρνητική πλευρά των προσωπικών αριθμητικών γραμμών τους.

Ολοκλήρωση	• Όταν οι μαθητές/τριες ολοκληρώσουν τις προσωπικές αριθμητικές γραμμές τους, ξεκινήστε μια ομαδική συζήτηση σχετικά με τους αρνητικούς αριθμούς. Παροτρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να χρησιμοποιήσουν την αριθμητική γραμμή της μαθηματικής ιστορίας τους (ή χρονολόγιο) για να το συζητήσουν. Παροτρύνετε τα παιδιά να επισημάνουν γεγονότα στην αριθμητική τους γραμμή και τον αντίστοιχο αριθμό που επέλεξαν.
Παρακολούθηση	• Ανεβάστε τα αρχεία που δημιουργήθηκαν και άλλες πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα. • Οι μαθητές/τριες θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ένα άλλο χρονολόγιο σχετικά με διαφορετικό τομέα της ζωής τους ή θα μπορούσαν να παρακολουθήσουν στιγμές στην ιστορία χρησιμοποιώντας ένα χρονολόγιο που εμφανίζει θετικούς και αρνητικούς αριθμούς. • Οι μαθητές/τριες μπορούν να δημιουργήσουν ερωτήσεις σχετικά με το χρονολόγιό τους και να τις μοιραστούν με ένα άλλο σχολείο μέσω του ηλεκτρονικού πορτφόλιο σε μια πλατφόρμα των σχολείων επιλέγοντας π.χ. το dropbox.
Αναθεώρηση, αναστοχασμός ή επέκταση του θέματος σε άλλους τομείς	• Για μεγαλύτερους/ες μαθητές/τριες, χρησιμοποιήστε αυτήν τη δραστηριότητα για να συγκρίνετε τους αρνητικούς αριθμούς στις αριθμητικές γραμμές με το π.Χ. σε ένα χρονολόγιο παγκόσμιας ιστορίας και τους θετικούς αριθμούς με το μ.Χ. Η τάξη μπορεί επίσης να συζητήσει για το πώς διαφορετικοί πολιτισμοί θα είχαν διαφορετικά ιστορικά χρονολόγια. • Για τους νεότερους/ες μαθητές/τριες, χρησιμοποιήστε αυτήν τη δραστηριότητα για να προσδιορίσετε άλλες φορές που οι μαθητές/τριες χρησιμοποιούν αρνητικούς αριθμούς στη ζωή τους, π.χ. για τη θερμοκρασία, σε ασανσέρ, όταν δανείζονται χρήματα κ.λπ.
Σχόλια	

ΜΑΘΗΜΑ 15	Τίτλος: **Χρήση διαγραμμάτων Venn για την προώθηση της πολιτισμικής συνειδητοποίησης και κατανόησης** Σειρά: **Πολιτισμικά ευαισθητοποιημένα μαθηματικά**
Σκοπός	Οι μαθητές/τριες αναπτύσσουν συνείδηση σχετικά με τις πολιτισμικές διαφορές μέσω της χρήσης διαγραμμάτων Venn.
Στόχοι	1. Να εντοπίζουν ομοιότητες μεταξύ των χαρακτηριστικών του πολιτισμού τους και άλλων πολιτισμών 2. Να εντοπίζουν και να διευρευνούν διαφορές μεταξύ του πολιτισμού τους και του πολιτισμού των συνομηλίκων τους 3. Να αναπαριστούν και ερμηνεύουν δεδομένα σε ένα διάγραμμα Venn
Υλικά	• Πρόσβαση σε φορητό υπολογιστή/tablet/ipad ή συσκευή για ψηφιακό διάγραμμα Venn με δύο (ή περισσότερα) σύνολα. Μπορεί να δημιουργηθεί στο Google Jamboard, στο Microsoft Word ή παρόμοιες εναλλακτικές. • Μολύβια/χαρτί
Θεματικοί τομείς	Μαθηματικά, κοινωνικές επιστήμες
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Η χρήση διαδικτυακών ή μη προγραμμάτων και εφαρμογών λογισμικού για να διευκολύνει τη δημιουργία ενός διαγράμματος Venn. Αυτό θα ενισχύσει το γραμματισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία και τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα προωθεί την αυτογνωσία, την προφορική και γραπτή επικοινωνία, την εκτίμηση των ομοιοτήτων και των διαφορών και τη συνεργασία με άλλους/ες.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	<u>Γνώσεις σχετικά με το θέμα:</u> Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με τα διαγράμματα Venn και να κατανοούν πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αναπαράσταση δεδομένων. <u>Γλωσσικές δεξιότητες:</u> Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να κατανοήσουν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες και να διατυπώσουν σύντομες προφορικές ή γραπτές προτάσεις και ερωτήσεις.

Εισαγωγή	• Δώστε σε κάθε μαθητή/τρια ένα προσωπικό προφίλ προς συμπλήρωση. Οι πληροφορίες περιλαμβάνουν βασικές πληροφορίες, καθώς και ενδιαφέροντα. • Αφού συμπληρώσουν το προφίλ, χωρίστε τους/τις μαθητές/τριες σε ζευγάρια ή ομάδες των τριών. Ο αριθμός των μαθητών/τριων στις ομάδες θα εξαρτηθεί από την εξοικείωσή τους με τα διαγράμματα Venn. Εάν οι μαθητές/τριες δεν έχουν μεγάλη εμπειρία με τα διαγράμματα Venn, θα πρέπει να ομαδοποιηθούν σε ζευγάρια. Οι μεγαλύτεροι/ες μαθητές/τριες μπορούν να χωριστούν σε ομάδες των τριών (ή και παραπάνω ατόμων), για να αυξηθεί η μαθηματική δυσκολία του μαθήματος.
Ανάπτυξη	• Οι μαθητές/τριες διαβάζουν το προσωπικό τους προφίλ στα άλλα μέλη της ομάδας τους. Αφού το κάνει κάθε παιδί, ξεκινήστε μια συζήτηση στην τάξη σχετικά με το τι έμαθαν οι μαθητές/τριες για τους συμμαθητές/τριες τους. • Μετά την ομαδική συζήτηση, πείτε στους/τις μαθητές/τριες να επιστρέψουν στις ομάδες τους και να προσδιορίσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των προφίλ τους. Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να επισημάνουν με διαφορετικά χρώματα τα χαρακτηριστικά που είναι μοναδικά για αυτούς/ες και τα χαρακτηριστικά που είναι ίδια με τους/τις άλλους/ες μαθητές/τριες στην ομάδα τους. • Αφού το κάνουν, θα πρέπει να καταγράψουν τα δεδομένα σε ένα διάγραμμα Venn (όπως απεικονίζεται παρακάτω). Τα χαρακτηριστικά που είναι κοινά θα πρέπει να τοποθετηθούν στη μέση του διαγράμματος Venn. Τα χαρακτηριστικά που είναι μοναδικά για ένα άτομο θα πρέπει να τοποθετηθούν στην κατάλληλη πλευρά (αριστερά/δεξιά) του διαγράμματος. Αν οι μαθητές/τριες έχουν πρόσβαση σε ipad/φορητούς υπολογιστές, μπορούν να δημιουργηθούν ψηφιακά διαγράμματα Venn στο Microsoft Word, στο Google Jamboard ή στο Google Docs. 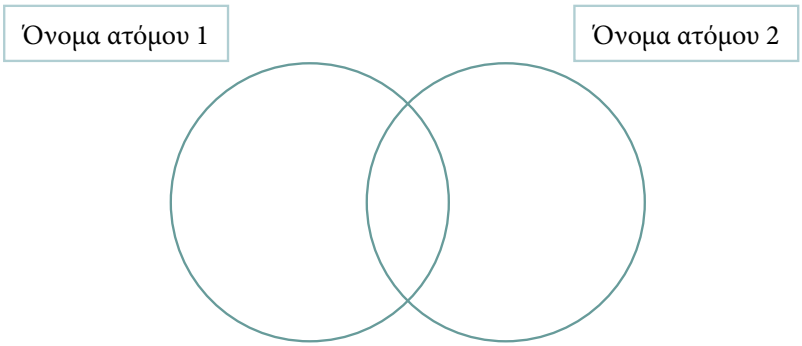
Ολοκλήρωση	• Ο/Η δάσκαλος/α καλεί μερικούς/ές μαθητές/τριες να δείξουν το διάγραμμα Venn που έφτιαξαν στην τάξη. • Χρησιμοποιήστε τα διαγράμματα Venn ως ερέθισμα για να συζητήσετε τη χρήση γραφημάτων σε σχέση με την οργάνωση των πληροφοριών και, σε αυτήν την περίπτωση, για να παρατηρήσετε τη διαφορετικότητα στην τάξη.

Ολοκλήρωση	• Τα ψηφιακά διαγράμματα Venn μπορούν να κοινοποιηθούν σε συνεργαζόμενα σχολεία μέσω κοινού google drive, drop-box ή εναλλακτικής πλατφόρμας. Ανεβάστε τα αρχεία που δημιουργήθηκαν και άλλες πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Παρακολούθηση	• Οι μαθητές/τριες μπορούν να επαναλάβουν την άσκηση με ένα άλλο άτομο στην τάξη, ή δύο από τις ομάδες μπορούν να ενωθούν για να δημιουργήσουν ένα πολύ μεγαλύτερο διάγραμμα Venn με 4 (ή περισσότερους) κύκλους. • Τα παιδιά μπορούν επίσης να μελετήσουν τα ψηφιακά διαγράμματα Venn που δημιουργήθηκαν από άλλα σχολεία και να συζητήσουν πώς θα μπορούσαν να προστεθούν τα δικά τους διαγράμματα σε αυτά, εξετάζοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές που έχουν με παιδιά σε άλλα σχολεία/χώρες.
Σχόλια	

ΜΑΘΗΜΑ 16

Τίτλος: **Σπατάλη τροφίμων**

Σειρά: **Πολιτισμικά Ευαισθητοποιημένα Μαθηματικά**

Σκοπός	Η ευαισθητοποίηση σχετικά με το πρόβλημα των τροφίμων. Οι μαθητές/τριες ανακαλύπτουν το επισιτιστικό πρόβλημα μέσω μετρήσεων και ενθαρρύνονται να αναλάβουν οι ίδιοι δράση για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων στο σχολείο.
Στόχοι	1. Να ερευνήσουν ερωτήματα σχετικά με τη σπατάλη τροφίμων στο σπίτι, στο σχολείο και αλλού. 2. Να μετρήσουν και να αναλύσουν τη σπατάλη των τροφίμων στο σχολείο με τη χρήση εργαλείων μέτρησης. 3. Να μπορούν να συσχετίσουν τη δική τους κατανάλωση με το στόχο «μηδενικής πείνας» των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης.
Υλικά	• Φύλλα Α3 και στυλό ή τη διαδικτυακή πλατφόρμα ' Mentimeter ' • 2 ή 3 κουβάδες ή πλαστικά δοχεία • Μια αρκετά μεγάλη και σωστά βαθμονομημένη ζυγαριά • Διάφορες κούπες μέτρησης • Πρότυπο με πίνακα για μετρήσεις, μολύβια και πηχάκια ή έγγραφο Excel για ηλεκτρονική επεξεργασία. Πρόταση και πηγή: Πόστερ και πληροφορίες 'Kostbare Kost 'από τη φλαμανδική κυβέρνηση σε συνεργασία με την Djapo (κείμενο) και την Impresantplus (σχεδιασμός). Σύνδεσμος: mosvlaanderen.be/kostbare-kost-aan-de-slag-voor-minder-voedselverlies
Θεματικοί τομείς	Μαθηματικά, Κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη, Γλώσσες
Ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες στον τομέα των μέσων επικοινωνίας	Για να βελτιωθούν οι ψηφιακές δεξιότητες αυτό το μάθημα θα πρέπει να ολοκληρωθεί χρησιμοποιώντας ένα διαδικτυακό ή εκτός σύνδεσης πρόγραμμα λογισμικού, για παράδειγμα το Microsoft Excel. Αυτό θα βελτιώσει τον αλφαβητισμό σε σχέση με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, την επικοινωνία και τη συνεργασία, καθώς και τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Το μάθημα διευκολύνει την επίλυση προβλημάτων, την προσωπική ευθύνη, την κοινωνική ευθύνη, την περιέργεια, την επικοινωνία και τη συνεργασία.
Προϋποθέσεις/ απαιτήσεις	Γνώσεις σχετικά με το θέμα: Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με διαφορετικούς τύπους διαγραμμάτων και να κατανοούν πώς χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία και την εμφάνιση δεδομένων. Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει το μάθημα «Διανομή τροφίμων» της σειράς Κοινωνική Δικαιοσύνη και να έχουν γνώση των ΣΒΑ. Γνωστικές δεξιότητες: Οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να εκφράζουν τις απόψεις τους και να κάνουν προτάσεις. Γλωσσικές δεξιότητες: Οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν βασικές προφορικές και γραπτές οδηγίες και να μπορούν να διατυπώνουν σύντομες προφορικές ή γραπτές προτάσεις και ερωτήσεις.

Εισαγωγή	• Παρουσιάστε το θέμα στην τάξη ρωτώντας δυνατά : «Πώς και πότε σπαταλάμε φαγητό;» • Χωρίστε την τάξη σε τουλάχιστον τέσσερις ομάδες. Κάθε ομάδα συλλέγει ιδέες και απαντήσεις σε ένα φύλλο Α3 που χωρίζεται σε τρεις διαφορετικές ενότητες: «στο σπίτι», «στο σχολείο» και «αλλού». Εναλλακτικά, τα φύλλα Α3 μπορούν να αντικατασταθούν από την ηλεκτρονική πλατφόρμα Mentimeter. Μερικές ερωτήσεις στις οποίες θα πρέπει να είναι σε θέση να απαντήσουν οι μαθητές είναι οι ακόλουθες: ▸ Τι είδους φαγητό πετάτε συχνά; ▸ Πότε πετάτε το φαγητό; ▸ Γιατί πετάτε το φαγητό; ▸ Μπορείτε να καταλάβετε κοιτάζοντας το φαγητό ότι πρέπει να το πετάξετε; Για παράδειγμα: μαύρα στίγματα σε ένα μήλο, μούχλα σε ένα σάντουιτς, ημερομηνία λήξης ενός κουτιού κορν φλέικς.
Ανάπτυξη	• Συγκρίνετε τις απαντήσεις στην τάξη και ξεκινήστε μια συζήτηση στην τάξη θέτοντας στους μαθητές τις ακόλουθες ερωτήσεις. Μπορείτε να συνεχίσετε να χρησιμοποιείτε το διαδικτυακό εργαλείο Mentimeter, εάν το επιθυμείτε. ▸ Ποια είναι η κύρια αιτία σπατάλης τροφίμων στο σπίτι και στο σχολείο; ▸ Τι πιστεύετε για την απώλεια τροφής στο σχολείο; Πώς μπορούμε να το μετρήσουμε; • Εξηγήστε στους μαθητές ότι η αντιμετώπιση των ποσοτήτων σπατάλης μπορεί να κάνει την κοινότητα στο σχολείο και τους μαθητές να προβληματιστούν και να τους κάνει πραγματικά να λάβουν δράση. Μαζί με την τάξη, θέστε έναν συγκεκριμένο στόχο για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, π.χ. «μείωση της σπατάλης των τροφίμων στο σχολείο κατά 25%». • Ζητήστε από τους μαθητές να σημειώσουν τις ιδέες τους για το πώς να επιτευχθεί αυτός ο στόχος και πώς αυτός συνδέεται με τον ΣΒΑ2. Για παράδειγμα, οι μαθητές μπορούν να οργανώσουν ένα εναλλασσόμενο σύστημα ομάδων που κάθε εβδομάδα ή μήνα θα πρέπει να υποστηρίζουν τις μετρήσεις. Μερικές ιδέες για τα καθήκοντά τους θα ήταν: να επιβλέπουν τον σωστό καθαρισμό των φαγητών, να τοποθετούν τον κουβά στη ζυγαριά και να σημειώνουν το βάρος. Για τη σούπα, μπορούν να τη μετρήσουν χρησιμοποιώντας τις μεζούρες. Οι μαθητές εργάζονται με τα αποτελέσματα των μετρήσεων στο μάθημα των μαθηματικών. Καταγράφουν τα δεδομένα στο φύλλο εργασίας, που επισυνάπτονται, και στη συνέχεια τοποθετούν τα δεδομένα σε ένα (διαδικτυακό) γράφημα. Σχέδιο βήμα προς βήμα για τους μαθητές: 1. Ζυγίστε έναν άδειο κουβά ή δοχείο. Αφαιρέστε αυτό το βάρος από κάθε ζύγιση. 2. Δώστε έναν κουβά ή δοχείο για τα βρώσιμα υπολείμματα και έναν κουβά για τη σούπα. 3. Καθορίστε δύο ή τρεις σχολικές εβδομάδες που είναι όσο το δυνατόν πιο συνηθισμένες. Με αυτόν τον τρόπο, η μέτρηση καλύπτει περίπου ολόκληρο τον κύκλο του μενού και αποφεύγουμε τα (μη) δημοφιλή μενού να επηρεάζουν τα αποτελέσματα. 4. Συλλέξτε όλα τα βρώσιμα υπολείμματα και τη σούπα σε ξεχωριστούς κάδους. Ζυγίστε τον κάδο και μετρήστε τις ποσότητες της σούπας και σημειώστε τα ευρήματα στο φύλλο εργασίας. 5. Συλλέξτε τα δεδομένα στο Excel και κάντε τα αποτελέσματα οπτικά. Αυτό μπορεί να γίνει διαδικτυακά σε πίνακα ή γράφημα, αλλά μπορεί επίσης να γίνει πιο εύκολα σε χαρτί.

Ολοκλήρωση	• Αναλύστε τα δεδομένα και εξάγετε συμπεράσματα από τα αποτελέσματα. • Αφήστε τους μαθητές να σκεφτούν πιθανές ενέργειες σε σχολικό επίπεδο για την επίτευξη του δηλωμένου στόχου. Μερικά παραδείγματα μπορεί να είναι: ▸ Στολίστε την τραπεζαρία ▸ Κομποστοποίηση με κάδο σκουληκιών ▸ Κοτόπουλα στο σχολείο
Παρακολούθηση	• Ανεβάστε τις πληροφορίες από το μάθημα στο ηλεκτρονικό πορτφόλιο (e-Portfolio). Το ηλεκτρονικό πορτφόλιο είναι ένας φάκελος των εργασιών που έχουν πραγματοποιηθεί στα σενάρια διδασκαλίας (εικόνες, ιστολόγια, podcast, βίντεο κλιπ κ.λπ.). Οι εργασίες φυλάσσονται σε έναν φάκελο και κοινοποιούνται σε μια κοινόχρηστη πλατφόρμα.
Σχόλια	

Εταίροι

Διάφοροι εταίροι από την Ευρώπη (Ελλάδα, Βέλγιο, Ιρλανδία, Ιταλία και Κροατία) ενώνουν τις δυνάμεις τους για αυτό το πρόγραμμα:

Αποποίηση ευθυνών
Το πρόγραμμα «Υποστήριξη της ένταξης και της διαφορετικότητας στη διδασκαλία» (Supporting Inclusion and Diversity in Teaching - SIDiT) συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (KA2) και το Goethe-Institut. Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας έκδοσης δε συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντανακλά τις απόψεις μόνον των δημιουργών, και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δε φέρει ουδεμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται σε αυτό.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the GOETHE INSTITUT